

Redundanssi mediatulkauksessa

Olli Pitkänen
Maisterintutkielma
Kääntämisen ja tulkauksen maisteriohjelma
Humanistinen tiedekunta
Helsingin yliopisto
Huhtikuu 2021

Tiivistelmä

Koulutusohjelma: Kääntämisen ja tulkkauksen maisteriohjelma

Opintosuunta: Käännös- ja tulkkausviestintä

Tekijä: Olli Samuli Pitkänen

Työn nimi: Redundanssi mediatulkkauksessa

Työn laji: Maisterintutkielma

Kuukausi ja vuosi: 5/2021

Sivumäärä: 87

Avainsanat: käännöstiede, tulkkauksen tutkimus, redundanssi, mediatulkkaus

Säilytyspaikka: Helsingin yliopiston kirjasto

Muita tietoja:

Tiivistelmä:

Tutkielman tavoitteena on tarkastella mediatulkkauksessa esiintyviä redundanssin käsittelyn strategioita sekä tulkkauksen lajin (mediatulkkauksen) että menetelmän (simultaanitulkkauksen) näkökulmasta kielisuunnassa suomi–ruotsi. Tutkimuksessa vertaillaan, miten lisäämisen ja tiivistämisen strategiat eroavat toisistaan ja miten nämä vaikuttavat redundanssin käsittelyyn.

Teoreettisen viitekehyksen muodostavat aiempi redundanssia, tulkkauksen tiivistämistä ja siihen lisäämistä käsittelevä käännöstieteellinen tutkimus.

Tutkimusaineisto on kerätty Suomen valtioneuvoston Youtube-kanavalta ja Svenska Yle - verkkopalvelusta keväältä 2020. Tutkimusta varten litteroitiin yhteensä kolme videotaltioitua tulkkaustilaisuutta. Tässä aineistossa yleisimmät tiivistämisen strategiat olivat leksikaalisen tiedon poisto, pronominaalinen korvaaminen ja faattisten elementtien poisto, kun taas lisäämisstrategioista yleisimpiä olivat faattisten elementtien lisääminen, leksikaalisen tiedon lisääminen ja pronominaalisen tiedon lisääminen. Muita vähemmän käytettyjä tulkkausstrategioita olivat fokusoimattomien elementtien poistot ja lisäykset, lisätty ja poistettu toisto sekä metastruktuurallisten elementtien lisäykset ja poistot. Muutoksia esiintyi enemmän tulkkauksen lopussa verrattuna alkuun, mikä on selitettävissä tulkin kasvaneella kognitiivisella rasituksella ja siitä aiheutuneella kasvaneella epäroinnillä.

Tutkimus osoittaa, että redundanssia on mahdollista sekä lisätä että poistaa tulkkauksessa ilman, että tiedon välittyminen häiriintyy. Viesti voidaan siis välittää silloinkin, kun siitä on poistettu tai siihen on lisätty tietoa. Sekä tiivistäminen että lisääminen tapahtuvat tietoisien valinnan kautta semanttis-pragmaattisena toimintana. Tutkimuksesta käy ilmi, että lisäämisen tulkkausstrategioiden käyttöä esiintyy sen verran, että lisäämistä voidaan pitää tietyiltä osin jopa välttämättömänä viestin välittymiseksi. Tiedostamalla tulkkauksen tiivistämisen ja lisäämisen strategiat ja sen, miten niiden tehokkaalla käytöllä voidaan hallita redundanssia tulkki voi sekä tehostaa tulkkaukseen kuluvaan aikaan että parantaa välitettävän viestin ymmärrettävyyttä.

Sisällys

Tiivistelmä

Luettelo kaavioista

1 Johdanto	1
2 Tutkimuksen teoreettinen viitekehys	2
2.1 Tulkkaus ja sen lajit ja menetelmät	3
2.2 Mediatulkkaus	6
2.3 Tulkkauksen tutkimuksesta ja menetelmistä	9
2.4 Redundanssi tulkkauksessa	12
2.4.1 Tulkkauksen tiivistämisstrategiat ja redundanssi	15
2.4.2 Lisäykset	21
3 Analyysi	22
3.1 Aineiston kuvaus	22
3.2 Tutkimusmenetelmä	24
3.3 Aineiston määrällinen analyysi: Yleisimmät tulkkausstrategiat	26
3.3.1 Tiivistämisstrategiat	26
3.3.2 Lisäysstrategiat	29
3.4 Aineiston laadullinen analyysi	33
3.4.1 Litteraatti 1	34
3.4.2 Litteraatti 2	42
3.4.3 Litteraatti 3	48
3.5 Analyysin yhteenveto	55
4 Loppupäätelmät	55
Kirjallisuusluettelo	58
Tutkimuskirjallisuus	58
Tutkimusaineisto	61
Liitteet	61
Liite 1: Litteraatti 1	62
Liite 2: Litteraatti 2	66
Liite 3: Litteraatti 3	70
Sammanfattning på svenska	73

Luettelo kaavioista

Kaavio 1: Tulkkauksen jaottelu.

Kaavio 2: Tulkkauslajien kuvaus.

Kaavio 3: Neumanin (2000) tutkimuslajien kolmijako.

Kaavio 4: Analyysin tasot.

Kaavio 5: Tulkkauksen tiivistämisstrategioiden pääjaottelu.

Kaavio 6: Korvaamisen tulkkausstrategian jaottelu.

Kaavio 7: Poistamisen tulkkausstrategian jaottelu.

Kaavio 8: Barikin (1971) lisäyskategoriat.

Kaavio 9: Eksplikoinnin tulkkausstrategian jaottelu.

Kaavio 10: Redundanssin ilmentymät.

Kaavio 11: Tulkkauksen tiivistämisstrategioiden yleisyys.

Kaavio 12: Lisäysten jakauma Barikin (1971) mallin mukaan.

Kaavio 13: Lisäysstrategioiden osuudet Damin (1993) mallia soveltaen.

Kaavio 14: Litterointimerkinnot Hakulisen (1996) mallia soveltaen.

1 Johdanto

Käännöstiede on aikojen saatossa jakautunut pääosin kääntämisen tutkimukseen (ruotsiksi *översättningsforskning*) ja tulkkauksen tutkimukseen (ruotsiksi *tolkningsforskning*). (Geiger-Poignant 2020: 26.) Tieteenalan kehittyessä nämä tutkimushaarat ovat haarautuneet useille erikoisalueille, kuten tekstitykseen, konekääntämiseen, videotulkkaukseen ja mediatulkkaukseen, joista jälkimmäinen on oman tutkielmani keskiössä.

Maisterintutkielmani käsittelee tulkkauksessa esiintyvää *redundanssia*. Olen valinnut kyseisen aiheen tutkittavakseni, sillä ilmiö on jatkuvasti esillä tulkkauksessa strategisena tekijänä. Etenkin simultaanitulkki joko lisää tai poistaa redundanssia tarpeen mukaan riippuen aina kulloisestakin viestintätilanteesta ja -tarpeesta. Yhtä lailla redundanssia voi myös joutua lisäämään tilanteen ja tarpeen vaatiessa. Näin voi käydä esimerkiksi silloin, kun puhe on liian hidasta tai jos informaation tiheys on melko olematonta. Kerron luvussa 2, miten käsite määritellään käännösalan tutkimuskirjallisuudessa. Aiempaa tutkimusta esittelen myöhemmin alaluvussa 2.3.

Tutkimukseni taustana toimii tarve ymmärtää paremmin sitä, miten redundanssi toimii tulkkauksessa ilmiönä ja miten tulkki voi tutkimuksen avulla mahdollisesti oppia hallitsemaan redundanssia parhaalla mahdollisella tavalla tulkkausprosessissa. Redundanssin käsittely nähdään tulkkausprosessissa eräänlaisena strategisena ratkaisuna, joka vaikuttaa tulkkauksen lopputulokseen eli *tulkkeeseen*. Tulke voi redundanssin poiston seurauksena sisältää esimerkiksi ratkaisuja, joissa tarkentavat demonstratiivipronominit on korvattu substantiivin määräisellä muodolla. Redundanssin lisäyksen seurauksena tulke voi vastaavasti sisältää ratkaisuja, joiden avulla tulkkeen ymmärrettävyys paranee. Tutkimuksen tarkoituksena on osoittaa, miten redundanssi voidaan huomata tekstitasolla etenkin mediatulkkauksessa, jossa virallisia puheita tulkataan. Tutkimuksellani pyrin valottamaan redundanssin käyttäytymistä tulkkauksessa ja sitä, miten redundanssin käsittelyyn liittyvät valinnat vaikuttavat tulkkauksen lopputulokseen.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Miksi redundanssi on tärkeä ilmiö tulkkauksessa?
2. Mitä redundanssille tapahtuu tulkkauksen aikana?

3. Mistä redundanssi johtuu ja mitä vaikutuksia sitä koskevilla muutoksilla on tulkkeeseen?

Tulkkauksen laadunarvioinnissa on usein puhuttu, että tulkkeen tulisi olla kestoaltaan lyhyempi kuin alkupuheen, mutta tässä tulee ottaa huomioon tulkkauksen laji eli tilanne sekä tulkkauksen menetelmä. Toinen tulkkauksessa läsnä oleva tekijä, johon vaikuttavat tulkkaustilanne ja tulkkausmenetelmä, on tulkin oma muistikapasiteetti: konsekutiivitulkkauksessa muistikapasiteetti joutuu paljon suuremmalle koetukselle kuin simultaanitulkkauksessa. Tässä tutkimuksessa tulkkaustilanne on mediatulkkaus ja menetelmänä toimii simultaanitulkkaus. Sekä käsitettä *tulkkaustilanne* että *tulkkausmenetelmä* avataan tarkemmin luvussa 2. Aiemmin mainitsin, että tulkkeella on usein taipumus olla alkutekstiä lyhyempi. Tulke voi kuitenkin olla myös yhtä pitkä kuin alkuteksti, tai jopa sitä pidempi, mikäli tulkki joutuu eksplikoimaan eli selittämään auki joitakin asioita, joita on katsonut tarpeelliseksi selittää. Tässä jälkimmäisessä tapauksessa tulkkeen sisältö pitenee.

Koska tutkimus keskittyy spesifiin tulkkauksen ilmiöön, joka on läsnä sekä tulkkauksen tiivistämisstrategioissa että lisäysstrategiana, on tarkoituksellista keskittyä aineistossa sekä redundanssiin yhdistettäviin tiivistämisen keinoihin että niihin keinoihin, joilla tulkki pidentää viestiä.

Tutkittava aineisto on poimittu Yle Areenasta valmiiksi videotaltioidussa muodossa. Taltioinnit on sittemmin litteroitu, ja litteroidusta aineistosta on valittu tutkimukseen relevantteja esimerkkejä. Tutkimuksessani analyysin kohteeksi on otettu vain kielisuunta suomi–ruotsi eli ne lausumat, jotka alkutekstin litteraatissa (ks. liitteet 1, 2 ja 3) on merkitty puhujan sanomiksi ja jotka tulkkeiden litteraatissa ovat suomeksi. Koska suomi ja ruotsi ovat rakenteellisesti niin erilaisia kieliä, analyysissä on verrattu keskenään alkupuhetta, sen mahdollisimman tarkkaa käännöstä ja tulketta.

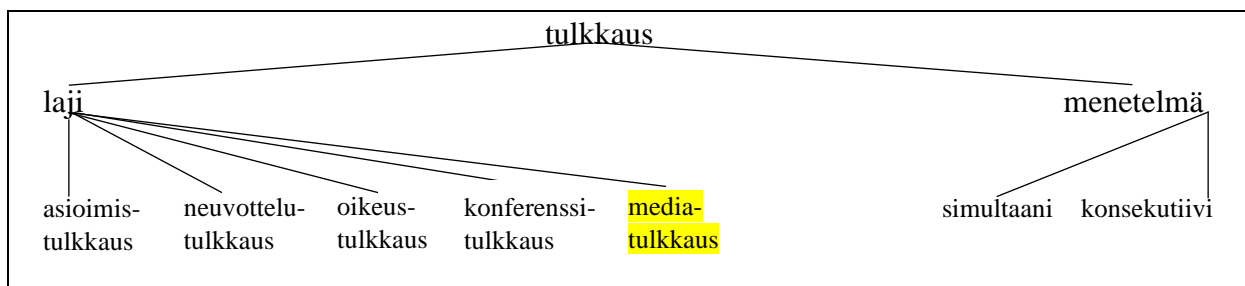
2 Tutkimuksen teoreettinen viitekehys

Tässä luvussa syvennytään tarkemmin keskeisiin tutkimuksessa esiintyviin termeihin. Tutkimukselle keskeinen käsitteistö koskee sekä tulkkauksessa käytettäviä peruskäsitteitä että juuri tälle tutkimukselle keskeisiä käsitteitä. Luvussa pyrin selventämään, mitä redundanssi on,

mitä mieltä tulkkauksen tutkijat ovat siitä ja miten se voi vaikuttaa tulkkauksen lopputulokseen eli tulkkeseen. Samalla esittelen tutkimuksen kohteena olevaa tulkkauslajia eli mediatulkkausta ja eritoten sitä, kuinka se lajina vaikuttaa tulkkaukseen kokonaisuutena. Luvussa perehdytään myös konsekutiivi- ja simultaanitulkkauksen eroihin, sillä myös tulkkausmenetelmä, joka tässä tutkimuksessa on simultaanitulkkauksena, vaikuttaa tulkin käyttämiin strategisiin valintoihin. Luku toimii samalla pohjana loppupäätelmäluvulle, jossa analyysin tuloksia peilataan teoreettisessa viitekehyksessä esiteltyyn käsitteistöön, analyysiluvun tutkimustuloksiin sekä alun tutkimuskysymyksiin. Seuraavissa alaluvuissa kerrataan lyhyesti aiemmin mainittu tulkkauksen peruskäsitteistö ja esitellään tutkielman keskeinen käsitteistö.

2.1 Tulkkaus ja sen lajit ja menetelmät

Hietasen (2004: 280) mukaan tulkkaus on eräänlainen viestinnän muoto, jossa viestinnän ammattilainen eli tässä tapauksessa tulkki välittää viestintätilanteen osallistujien eli puhujien sanomat kieli- ja kulttuurirajan yli mahdollisimman suurella tarkkuudella. Tulkkauksen käsite lienee saanut nimensä siitä, että puhujan sanoma *tulkitaan*, sillä vasta tulkinnan kautta sanat saavat merkityksensä. Tulkkauksen tutkimuksessa käytetään perinteisesti jaottelua tulkkauksen *lajeihin* eli tilanteisiin sekä tulkkauksen *menetelmiin*:

Kaavio 1: Tulkkauksen jaottelu.

Tässä alaluvussa tulkkauksen menetelmät esitetään yleisen jaottelun tapaisesti kahden menetelmän dikotomiana *simultaanitulkkauks*–*konsekutiivitulkkaus*, sillä kuiskaustulkkausta luonnehditaan usein simultaanitulkkauksen alalajiksi (SKTL 2021). Tulkkauksessa tulkkauslajeilla tarkoitetaan kaikkia niitä tilanteita ja työympäristöjä, joissa tulkkaus tapahtuu. Jokaisella tulkkauslajilla on oma tarkoituksensa eli se, mihin tulkkaus on tarkoitettu ja mistä tulkkauksen tarve syntyy. Tulkkausmenetelmällä vuorostaan tarkoitetaan itse tulkkauksen toteutustapaa. Tulkkauksen laji määräytyy aina kulloinkin tilaisuuden julkisuuden mukaan:

Yksityishenkilöille tapahtuva asioimistulkkaus ja yrityksille tapahtuva neuvottelutulkkaus ovat luonteeltaan yksityisiä tulkkaustilanteita, joihin ulkopuolisilla ei ole pääsyä. Suurille kuulijamassoille, kuten konferenssiin osallistuville (konferenssitulkkaus) tai oikeudenkäyntiin osallistuville tapahtuva tulkkaus (oikeustulkkaus) ovat luonteeltaan julkisia, kuitenkin poikkeuksena suljettujen ovien takana tapahtuvat oikeudenkäynnit.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton mukaan asioimistulkkausta tarvitaan usein mm. sosiaali- ja terveydenhuollon sekä (koulu)viranomaisten yhteydessä ainakin kahden kielen välillä. Asioimistulkkaustilanteet ovat usein lajityypillisesti yksityisiä, mikä tarkoittaa, että tilanteessa on läsnä usein vain muutama ihminen. Lajille tyypillisin menetelmä tulkkausmenetelmien dikotomiasta on konsekutiivitulkkaus. Asioimistulkkaus voidaan järjestää joko läsnä- tai etätulkkauksena, jolloin tulkki on tilanteessa mukana puhelimen tai videoyhteyden välityksellä. (SKTL 2021.)

Neuvottelutulkkauksen lajia käytetään silloin, kun liike-elämän eri tilanteissa halutaan tulkata mm. yritysten välisiä neuvotteluita. Tällaiset tilanteet toteutetaan useimmiten konsekutiivitulkkauksena, mutta myös simultaanimenetelmällä kuiskatusti. (mt.)

Oikeustulkkausta käytetään oikeusasteiden istunnoissa, poliisikuulusteluissa ja muissa juridisissa yhteyksissä. Oikeustulkkaus toteutetaan useimmiten konsekutiivimenetelmällä tulkin oman äidinkielen ja yhden vieraan kielen välillä, mutta myös simultaanimenetelmällä kuiskatusti. Lajille ainutlaatuista on myös se, että oikeudenkäyntien kulku, ja täten tulkkauskin, usein nauhoitetaan todistusaineistoksi. (mt.)

Konferenssitulkkauksen lajia käytetään kansainvälisten konferenssien, seminaarien ja kokouksien tulkkauksessa, jossa tulkit tulkkaavat joko yhdestä tai useammasta vieraasta kielestä vain äidinkieleensä päin (kielisuunta **B–A**; **C–A**), ja usein äidinkielestään ainakin yhteen vieraaseen kieleen (kielisuunta **A–B**). Käytettävä tulkkausmenetelmä on yleisimmin simultaanitulkkaus, mutta toisinaan myös konsekutiivitulkkaus. (mt.)

Tulkkauksen lajin ja menetelmän lisäksi tulee vielä erikseen mainita tulkin käyttämät *työkielet*. Hietasen (2004: 282–284) mukaan tulkilla on kolme pääasiallista työkieltä: A-kieli eli tulkin koulusivistyskieli tai äidinkieli, B-kieli eli tulkin aktiivikieli, ja C-kieli eli tulkin passiivikieli. A-kielen Hietanen (mt.) määrittelee tarkemmin niin, että tulkki pystyy käyttämään sitä sekä

lähde- että kohdekielenään ja tuottamaan sitä käyttäen kieliopillisesti oikeaa tekstiä kaikilla kielen rekistereillä. B-kielellä vuorostaan tarkoitetaan sitä tulkin aktiivista vierasta työkieltä, jota tulkki pystyy käyttämään sekä lähde- että kohdekielenä. C-kielellä tarkoitetaan passiivista vierasta kieltä, jota tulkki voi ainoastaan käyttää lähdekielenä, mistä syystä C-kieltä kutsutaankin usein passiiviseksi kieleksi. (mt.)

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton (SKTL: 2021) mukaan konsekutiivitulkkauksella eli peräkkäistulkkauksella tarkoitetaan tulkkausmenetelmää, jossa puhuja ja tulkki vuorottelevat puheessaan: ensin puhuja puhuu 1–5 minuutin pätkän, jonka aikana tulkki tekee muistiinpanoja kuulemansa perusteella, ja sitten tulkkaa kohdekielille muistiinpanojensa avulla sanotun sisällön. Kun konsekutiivitulkausta käytetään, tulee aikaa varata kaksinkertaisesti verrattuna yksikieliseen viestintätilanteeseen. Konsekutiivitulkkauksella eroaa simultaanitulkkauksesta siten, ettei menetelmän käytössä tarvita erillistä tulkkauslaitteistoa, pois lukien yleinen äänentoistolaitteisto ja mikrofonit.

Simultaanitulkkauksella eli samanaikaistulkkauksella tarkoitetaan tulkkausmenetelmää, jossa puhujan ja tulkin puheenvuorot etenevät samanaikaisesti: tulkki aloittaa tulkkauksensa lähes välittömästi puhujan aloitettua oman puheensa ja kuuntelee puheen etenemistä samanaikaisesti, kun tulkkaa sisältöä. Simultaanimenetelmässä käytetään tulkkaukskoppeja ja menetelmään suunniteltuja simultaanitulkkauslaitteita, joiden välityksellä tulkki kuulee puhujan puheen ja tilaisuuden kuulijat vuorostaan tulkatun puheen. (mt.)

Tulkkauksutilanteita erottavana tekijänä voidaan pitää tulkattavien eli tulkin asiakkaiden koulutustasoa tai yleissivistystä: konferenssitulkkauksen vastaanottajat ovat yleistäen useimmiten korkeakoulutettuja, kun taas asioimistulkkauksen vastaanottajan sivistys voi vaihdella laajaltikin.

Toisena vaikuttavana tekijänä voidaan pitää sitä, kuinka hyvin tulkki itse pystyy hallitsemaan ja ohjailemaan tulkkauksutilannetta: Konferenssitulkkauksessa on käytössä jonoperiaate, jossa tulkit saavat esittää järjestyksessä kysymyksiä tulkattavasta sisällöstä puhujille. Tämä johtaa siihen, ettei yksittäinen tulkki pysty juuri ollenkaan hallitsemaan tulkkauksutilannetta, sillä oma kysymys saattaa olla niin jonossa perällä, että aihe saattaa olla jo käsitelty siinä vaiheessa, kun tulkki pääsee esittämään kysymyksensä. Tämä vuorostaan voi johtaa laadullisiin seuraamuksiin eli siihen, ettei tulkin suoritus olekaan yhtä hyvä. Esimerkiksi, jos puhuja lausuu

vaikeaselkoisen lauseen tai käyttää tulkkille outoja muotoiluja, eikä tulkki voi esittää jonon vuoksi kysymystä, tästä voi aiheutua ongelmia.

Asioimistulkkauksessa tulkki vuorostaan pystyy ohjailemaan ja hallitsemaan tulkkauksilannetta paljon paremmin, sillä ensinnäkin osallistujamäärä on huomattavasti pienempi ja toiseksi tulkkaukseen ei voi edetä ilman tulkin panosta välissä, sillä asioimistulkkaustilanne tapahtuu usein yhden tulkin voimin verrattuna konferenssitulkkaustilanteeseen, jossa edellä mainitusti tulkkauksia on useampi, jolloin yksittäisen tulkin vaikuttamismahdollisuudet supistuvat huomattavasti.

Yllä mainitut seikat tiedostaen tämän tutkimuksen kohteena on simultaanimenetelmällä tapahtuva mediatulkkaus. Tutkimuksen tuloksia ei voida suoraan yleistää koskemaan muita tulkkauslajeja tai menetelmiä, sillä simultaanitulkkauksessa käytetyt redundanssia koskevat strategiat ovat erilaisia verrattuna konsekutiivitulkkauksessa käytettäviin tulkkausstrategioihin, joissa redundanssia ainoastaan poistetaan.

2.2 Mediatulkkaus

Madeleine Bernerin pro gradu -tutkielmassa (2016: 1) käsitellään suomalaisen ja saksalaisen TV-ohjelman tulkkausta ja sen eroja ja yhtäläisyyksiä. Tämän tutkielman esittelen melko lyhyesti, sillä yhtymäkohtia juuri redundanssin tutkimuksen kanssa ei löydy, mutta tulkkauslajin osalta kylläkin. Siksi tutkielman esittely keskittyykin lähinnä mediatulkkauslajin yleiseen kuvaukseen, jota tarkemmin avataan teoreettisessa viitekehysessä. Tutkielma alkaa Pöchhackerin (2004: 12) toteamuksella siitä, että tulkkauslaji määräytyy tapahtumapaikan ja tilanteen perusteella. Pöchhacker (2004: 19) jatkaa tulkkauslajin käsitteen määrittelyn jälkeen kuvailemalla spesifisti *mediatulkkausta* lajina, jossa on konferenssitulkkaus, asioimistulkkaus ja viittomakielisten tulkkauslajien piirteitä.

Mediatulkkauksessa yhdistyy toisiin sanoen usean eri tulkkauslajin piirteitä. Yhteistä kaikilla näillä on kuitenkin se, että tulkkauslajin asetelma ja tapahtumakonteksti on julkinen, eikä yksityinen. Berner (2016: 2) kuitenkin huomauttaa yhden merkittävän eron mediatulkkauksessa: mediatulkkaus ei kuulu vain ammattitulkeille, vaan myös maallikoille, esimerkiksi hänen tutkimuksessaan ovat Ylen aamu-TV:n toimittajat. Hänen tutkimuksensa keskittyykin näin maallikotulkkauslajiin.

Yleisesti ottaen Bernerin (2016) tutkimus ei paneudu niinkään tulkkauksen sisältöön, vaan pikemminkin ammatti- ja maallikotulkkien välisiin toiminnallisiin eroihin, kuten tulkkausmenetelmän valintaan. Lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan mediatulkkaukseen liittyviä ei tulkkaukseen liittyviä tekijöitä, kuten TV-katsojien odotuksia ja miten ne vaikuttavat (media)tulkin pätevyysvaatimukseen.

Tämän tutkimuksen keskiössä on mediatulkkaus, jota voidaan luonnehtia omaksi tulkkauslajikseen tulkkaustilanteen perusteella. Siinä, missä oikeustulkkauksen laji toteutuu tuomioistuimessa ja juridisessa kontekstissa, asioimistulkkaus aiemmin mainitusti viranomaistaholla yhteiskunnallisessa kontekstissa, ja konferenssitulkkaus suurelle väkijoukolle esimerkiksi kansainvälisessä kongressissa, mediatulkkauksen laji toteutuu nimensä mukaisesti tiedotusvälineiden välityksellä, usein studioympäristössä. Pöchhackerin (2010: 224) mukaan mediatulkkausta luonnehtii myös sellainen piirre, että sekä tulkkaustilanteet että -menetelmät vaihtelevat: tulkki voi joko istua studioympäristössä TV-ohjelman toimittajan tai ohjelmavieraan kanssa tai vaihtoehtoisesti kokonaan eri huoneessa tai rakennuksessa tulkkipöydässä ja nähdä ohjelman puhujat kuvaruudun välityksellä. Näiden tekijöiden perusteella mediatulkkaus voidaankin siis jakaa karkeasti kahteen eri tulkkaustilanteeseen:

- 1) Tulkki on läsnä studioympäristössä.
- 2) Tulkki on etänä esimerkiksi satelliitin välityksellä.

Koska mediatulkkauksella on edellä mainitusti useita muista tulkkauksen lajeista erottavia piirteitä, voitaneen todeta, että mediatulkkaus voidaan turvallisesti määrittää omaksi tulkkauksen lajikseen. Toinen argumentti sen puolesta, että mediatulkkaus voidaan määrittää omaksi lajikseen, on se, että sen tunnuspiirteistä etenkin tulkin puheen sovittaminen puhujaan tekee lajista ainutlaatuisen. (ks. esim. Pöchhacker 2010: 225; Kurz 2012: 36; von Müllmann 2002: 279–288.) Koska mediatulkkaus tapahtuu nimenmukaisesti suuremmalle yleisölle, tulee tulkin olosuhteet ottaa huomioon: Pöchhacker (2010: 225) mainitsee, että mediatulkkaus voi aiheuttaa tulkille suuremman stressin ja paineen tunteen verrattuna muihin tulkkauksen lajeihin, sillä tulkki tiedostaa tulkkauksen tapahtuvan laajalle yleisölle, joka kuulee ja voi arvostella suorituksen.

Straniero-Sergion (1999) ja Katanin & Straniero-Sergion (2003) tutkimuksissa keskitytään uutislähetysten ja puheohjelmien tulkkaukseen puhe- ja vuorovaikutusanalyysin avulla: Katanin ja Straniero-Sergion (2003: 234) mukaan uutislähetysten tai puheohjelman tulkilta vaaditaan seuraavat kolme ominaisuutta: ensinnäkin tulkilla tulisi olla miellyttävä ja häiriintymätön ääni, toiseksi tulkin tulisi esiintyä hyvin ammattimaisesti, ja kolmanneksi tulkin tulisi sopeuttaa puhetta kuulijakunnan kulttuuriin. Wadensjö (2008: 195) puolestaan jatkaa Katanin ja Straniero-Sergion (2003: 234) mainitsemista ominaisuuksista sen verran, että tulkin tulisi mukautua tilanteen perusteella erilaiseen rooliin, esimerkiksi esiintyjän rooliin.

Jotta mediatulkkauksen laji voidaan paremmin selkeyttää omaksi tulkkauksen lajikkeeksi, esittelen sen alla olevassa tulkkauksen lajeja kuvaavassa taulukossa seuraavien tekijöiden avulla: *tulkkaustilanteen yksityisyys, tulkkauksen kohderyhmä, tulkkausmenetelmä ja tulkki pystyy hallitsemaan tilannetta (+/-)*:

Tulkkauksen laji	Tulkkaustilanteen yksityisyys	Tulkkauksen kohderyhmä	Tulkkausmenetelmä	Tulkki pystyy hallitsemaan tilannetta (+/-)
asioimistulkkaus	yksityinen	yksityishenkilöt, viranomaiset	konsekutiivi-	pystyy
neuvottelutulkkaus	yksityinen	yrietykset	konsekutiivi- /kuiskaus-	pystyy
oikeustulkkaus	julkinen/yksityinen ⁱ	yksityishenkilöt, yritykset, hallinnolliset tahot	konsekutiivi- /kuiskaus	joskus
konferenssitulkkaus	julkinen	monikansalliset yhteisöt, konferenssivieraat	simultaani- /konsekutiivi-	ei pysty
mediatulkkaus	julkinen	TV-lähetysten katsojat	simultaani-/ konsekutiivi-	joskus ⁱⁱ

ⁱ Oikeustulkkaustilanne on yksityinen, mikäli oikeudenkäynti tapahtuu suljettujen ovien takana.

ⁱⁱ Mediatulkkaustilanne voi olla kuiskaus-tulkattu haastattelu, jossa tulkki pystyy hallitsemaan tulkkausta.

Kaavio 2: Tulkkauslajien kuvaus.

Tässä tutkielmassa mediatulkkaus käsittää Suomen hallituksen televisioitujen tiedotustilaisuuksien simultaanitulkkausta ruotsiksi. Tutkielmassa ei oteta kuitenkaan kantaa mediatulkkien työoloihin tai tulkkauksen lajiin spesifisti, vaan tulkkauksen laji on pikemminkin tutkimuksen kokonaiskuvaan vaikuttava tekijä esimerkiksi siltä kannalta, miten redundanssia käsitellään simultaanitulkatussa tiedotustilaisuudessa ja miten tulkkauksen laji voi itsessään vaikuttaa tulkkauksen strategiaan valintoihin.

2.3 Tulkkauksen tutkimuksesta ja menetelmistä

Tässä aluvussa esittelen maisterintutkielmani teoreettista taustaa. Aiempi tutkimus edustaa soveltavaa tulkkauksen tutkimusta (en. *applied interpreting research*), jonka tavoite Williamsin ja Chestermanin (2002: 38) mukaan on kehittää tulkaustoimintaa siten, että pystyttäisiin kokeilemaan tulkkauksen teorioita käytännön tasolla. Williams ja Chesterman (mt.) käyttävätkin tällaisesta tutkimuksesta käsitettä *action research*, jolle ehdotan tässä yhteydessä suomenkielistä vastinetta *käytännön tutkimus*. Kyseinen käsite on määritetty seuraavasti: *ammattiharjoittajien toteuttamaa tutkimusta, joka pyrkii ratkaisemaan tosielämän ongelmia* (mt.).

Myöhemmin kirjassa Williams ja Chesterman (2002: 65) jaottelevat tulkkauksen tutkimuksen kolmeen pääkategoriaan: *eksploratorinen* (en. *exploratory*), *deskriptiivinen* (en. *descriptive*) ja *eksplanatorinen* (selittävä) (englanniksi *explanatory*) tutkimus. Ensimmäinen kategoria pyrkii vastaamaan siihen, mitä tutkittavasta asiasta voidaan saada selville. Toinen kategoria pyrkii avaamaan tutkittavan asian piirteitä ja olemusta. Kolmas kategoria pyrkii löytämään selityksiä, *miksi ja miten* asioita tapahtuu tutkittavassa asiassa.

Hale ja Napier (2013: 12) avaavat tätä tutkimuksen kolmijakoa seuraavassa taulukossa, jonka selitykset pohjautuvat Neumanin (2000) tekemään jaotteluun:

eksploratorinen tutkimus	deskriptiivinen tutkimus	eksplanatorinen tutkimus
tutkimusaiheen peruskäsitteisiin, asetelmaan ja problematiikkaan tutustuminen	yksityiskohtaisen ja tarkan kokonaiskuvan muodostaminen	teorian ennakko-oletusten ja periaatteiden kokeileminen

yleiskuvan luominen tutkimusaiheen vallitsevista ehdoista	vanhan tiedon kanssa ristiriidassa olevan uuden tiedon löytäminen	teorian selityksen yksityiskohtaisempi kuvaaminen ja parantaminen
tulevan tutkimuksen kannalta uusien tutkimuskysymysten fokusointi ja formulointi	kategorisointien tai luokkien luominen	teorian laajentaminen uusiin näkökulmiin
uusien ideoiden, otaksumien tai hypoteesien luominen	ilmiön vaiheiden tai asteiden järjestyksen avaaminen	selityksen tai ennusteen tukeminen tai kumoaminen
tutkimuksen toteuttamiskelpoisuuden arviointi	kausaalisen prosessin tai mekanismin dokumentointi	ongelmien tai aiheiden yhdistäminen yleiseen periaatteeseen
tulevan tiedon analyysitapojen luominen	tilanteen kontekstin tai taustan raportointi	useasta selityksestä parhaan valitseminen

Kaavio 3: Neumanin (2000) tutkimuslajien kolmijako.

Kuten yllä olevasta taulukosta voidaan nähdä, ei tutkimus useimmiten noudata vain yhden tutkimuskategorian luonnehdintoja, vaan useimmiten tutkimustyyppjä *trianguloidaankin* luotettavuuden pätevyyden vahvistamiseksi (mt.). Hale ja Napier (2013) jatkavat tästä vielä mainitsemalla, että tutkimuksen luotettavuus paranee myös yhdistämällä kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia menetelmiä, sillä kvantitatiivisia menetelmiä luonnehditaan luotettaviksi, muttei niin päteviksi, kun taas kvalitatiivisia menetelmiä luonnehditaan päteviksi, muttei niin luotettaviksi. Täten nämä yhdistämällä sekä tutkimuksen tulosten pätevyys että luotettavuus kasvaisivat.

Seuraavana painopisteenä tutkielman kannalta käsittelen tulkatun diskurssin litterointia. Halen ja Napierin (2013: 141) mukaan tulkattua diskurssia litteroidessa ollaan kosketuksissa vähintään kahden kielen kanssa, mikä johtaa siihen, että tutkimustuloksia analysoitaessa voi olla tarpeen kääntää litteraatista sellaiset segmentit, jotka ovat muulla kuin julkaisun kielellä. Esimerkiksi tämän tutkielman litteraatit on toteutettu kieliparissa suomi–ruotsi, ja koska tutkielman eli julkaisun kieli on suomi, suomen- ja ruotsinkielisten segmenttien välissä on alkukielisen osuuden semanttinen käänös. Hale ja Napier (mt.) jatkavatkin segmenttien kääntämisestä kertomalla, että litteroijan vastuulla on päättää, millä käänösstrategialla segmentit käännetään: sanasanaisesti, tekstiuskollisesti vaiko semanttisesti (mt.).

Koska puhuttua aineistoa pidetään ”koskemattomana”, Ochs (1979) käsittelee litteroinnin haasteita ja korostaa, että litterointi on valikoiva prosessi, joka muuntaa luonnollisesti esiintyvän datan eli puheen tutkijan dataksi. Johnstone (2009: 23) mainitsee litterointiprosessista sen, ettei ole yhtä yleisesti hyväksyttyä tapaa esittää puhetta kirjoitetussa muodossa. Jefferson (1974: 181–199) kuvaa puheen esittämisen moninaisuutta kirjallisessa muodossa keskusteluanalyysin kautta: Jefferson kehitti vuonna 1974 litterointijärjestelmän, joka pohjautuu kielen standardiortografiaan, mutta jota täydentävät hyvinkin yksityiskohtaiset symbolit, jotka indikoivat sellaisia vuorovaikutuksen piirteitä kuin puheen *tauvoja*, *hiljaisia kohtia*, *päällekkäistä puhetta* tai vaikkapa *sävelkorkeutta*. Kyseistä litterointijärjestelmää käytän myöhemmin tutkielman aineiston analyysivaiheessa.

Puhuttu data muuttuu litterointiprosessin aikana kirjalliseen muotoon, mistä alkaa aineiston analyysi, joka tässä tapauksessa on diskurssianalyysi keskusteluanalyysin tarkoittamassa merkityksessä, toisin sanoen puhutun kielen analyysi. Tässä tutkimuksessa keskitytään nimenomaan keskusteluanalyysin ulottuvuuteen, minkä vuoksi pidän mielekkäänä tehdä seuraavan tarkennuksen. Geen ja Handfordin (2012: 1) mukaan diskurssianalyysi (DA) on kielenkäytön tutkimusta, jossa tutkitaan kielenkäytön merkityksiä ja sitä, miten kieltä käytetään spesifeissä käyttöyhteyksissä. Diskurssianalyysillä voidaan myös tarkoittaa kielen tutkimusta ylilauseellisella tasolla. Seuraavaksi työvaiheeksi litteroinnin jälkeen ja diskurssianalyysin alettua tulee määrittää aineiston lähestymistapa: Halen ja Napierin (2013: 126) mukaan tekstiä voidaan lähestyä alla olevan taulukon mukaisista kielen tasoista:

Kielen taso	Analyysin kohde
syntaktinen taso	kirjaimet, tavut, sanat, lauseet
syntaktis-semanttinen taso	syntaktisten rakenteiden vaikutus merkitykseen
semanttinen taso	sanojen ja lauseiden merkitys
syntaktis-pragmaattinen taso	syntaksin ja lauseen sanojen väliset suhteet
semanttis-pragmaattinen taso	lauseiden sanojen ja niiden vaikutusten väliset suhteet
pragmaattinen taso	pragmaattisten rakenteiden vaikutus kielen vastaanottoon

Kaavio 4: Analyysin tasot Halen ja Napierin (2013) mukaan.

Olen valinnut tutkielmani aineiston diskurssianalyysissä lähestymistavakseni kielen syntaktis-semanttisen tason, sillä redundanssia esiintyy paitsi sanatasolla myös lauseiden ja virkkeiden

tasolla (syntaktinen taso), mutta redundanssin poisto tai lisäys myös vuorostaan vaikuttaa tekstien syntaktisiin rakenteisiin (semanttinen taso). Koska diskurssianalyysiä ei ole vielä paljoa tehty juuri mediatulkkauksen lajissa, pidän metodia mielekkäänä uuden tutkimuksen kannalta, ja myös sen vuoksi, että se kulkee käsi kädessä litteroinnin kanssa hyvänä metodisena yhdistelmänä.

Viimeisenä keskeisenä seikkana Hale ja Napier (2013: 135) listaavat työjärjestyksen, joka käsittää diskurssianalyysin vaiheet tulkkauksen tutkimuksen kontekstissa. Alla oleva listaus on täydennetty tämän tutkimuksen tekijöiden perusteella:

- 1) Tekstin erikoisalan määrittäminen: konferenssitulkkaus
- 2) Genre: lehdistötilaisuus
- 3) Tulkkauksen laji ja menetelmä: mediatulkkaus simultaanitulkkauskontekstissa
- 4) Tiedonkeruumenetelmä: simultaanitulkatun tilaisuuden videotaltiointien litterointi
- 5) Aineiston lähestymistapa: syntaktis-semanttislähtöinen diskurssianalyysi
- 6) Analyysin teoreettinen viitekehys: diskurssianalyysi.

Kuten yllä olevasta listauksesta nähdään, tämän tutkielman aineistossa tapahtuvan tulkkauksen erikoisala tai laji on konferenssitulkkaus ja se tapahtuu lehdistötilaisuudelle tyypillisessä toimintaympäristössä. Tarkka tulkkauksen laji on mediatulkkaus, ja se tapahtuu simultaanitulkkauskontekstissa. Tiedot tulkkaustilanteista on kerätty niiden videotaltioinnit litteroimalla, ja aineistoa on sittemmin lähestytty syntaktis-semanttislähtöisen diskurssianalyysin kautta.

2.4 Redundanssi tulkkauksessa

Redundanssilla tai toisteella tarkoitetaan viestin sitä osaa, joka toistaa sisältöä. Millerin (1963: 103) mukaan redundanssi on ilmiönä siitä hyödyllinen, että kielen yksiköiden keskinäisten riippuvuussuhteiden vuoksi tietyn viestin merkitys ei pääse muuttumaan, vaikka osia siitä katoaisi tai muuttuisi, sillä viestin vastaanottaja pystyy täydentämään merkityksen tekstiyhteyden tai viestin ympäröivien yksiköiden avulla. Chernov (1994) jakaakin Millerin (mts.) kuvauksen pohjalta redundanssin objektiiviseen ja subjektiiviseen alaluokkaan, joista ensimmäinen käsittää viestin osien toisteisuuden ja näiden keskinäiset riippuvuussuhteet, ja toinen kaiken sen, mitä viestin vastaanottaja itse luonnehtii toisteiseksi. Apresyan (1974) on

havainnoinut objektiivista redundanssia ilmentyvän lausuman (en. *utterance*) ja diskurssin eli yhtenäisen kokonaisuuden muodostavien lauseiden tasoilla. Lausuman tasolla redundanssi ilmenee viestin semanttisten yksiköiden toisteisuutena, jotta diskurssin semanttis-syntaktinen rakenne toteutuu. Semanttisella tasolla näiden yksiköiden keskinäiset riippuvuussuhteet muodostavat semanttisen raamin viestille. Diskurssin tasolla semanttisten yksiköiden toisteisuus ilmenee mm. toistuvina anaforisina viittaussuhteina, mikä luo diskurssille koherenssia. Apresyan (mt.) mukaan toisteisuuden aspekti ilmenee viestin temaattisessa osassa, kun taas semanttisen keskinäisen riippuvuuden aspekti ilmenee semanttisina sääntöinä.

Chernov (1994: 141) kuvaa kaiken kommunikaation olevan subjektiivisesti redundanttia viestin vastaanottajalle, minkä vuoksi hän ehdottaakin kielen merkityksen erottamista kielenulkoisesta merkityksestä: kielenymmärrys perustuu puhtaasti ihmisen kykyyn päätellä asioita. Chernov (mt.) avaa ehdotustaan selittämällä, että kaikki se, mitä viestin vastaanottaja päättelee, koskee kaikkea sisältöä jo tuotetussa lausumassa. Nämä päätelmät voidaan Chernovin mukaan jaotella luonteensa perusteella *lingvistisiin*, *kognitiivisiin*, *tilannesidonnaisiin* ja *pragmaattisiin* päätelmiin (Chernov 1994: 143–145).

Lingvistisen tason päätelmiä ovat esimerkiksi pronomini viittaukset. Esimerkki tällaisesta on esimerkiksi, että tulkkauksitilanteessa ensimmäistä kertaa mainittuun henkilöön viitataan kaikissa jäljemmissä maininnoissa persoonapronominilla *hän*. Kognitiivisen tason päätelmien luonnehditaan olevan paljolti, ellei jopa erottamattomasti, sidoksissa lingvistiseen tasoon, miksi nämä kaksi tasoa nähdäänkin usein yhtenä yhdistelmänä. Otetaan esimerkiksi lause *hän ei päässyt tulemaan äitinsä vuoksi*, jossa verbistä *päästä* voidaan kognitiivisen päättelykyvyn perusteella ymmärtää, ettei lauseen subjekti ole läsnä. Lauseen osasta *äitinsä vuoksi* voidaan vuorostaan ymmärtää subjektin poissaolon syy. Tilannesidonnaisella päättelyllä tarkoitetaan sitä, että lauseen tilannekonteksti on tuotetun lausuman merkityksen lähteenä. Mikäli esimerkiksi puhuja mainitsee sanan *ministeri* lausumassaan, tulkki pystyy omassa tulkkausessaan tietämään kontekstin perusteella, kehen ministeriin tarkalleen viitataan, sillä vuorostaan lingvistisen, kognitiivisen ja tilannesidonnaisen päättelykyvyn perusteella ministerin nimi tai tarkempi titteli olisi jo ensimmäisellä mainintakerralla täsmennetty kuulijoille. Pragmaattisella päättelyllä tarkoitetaan sitä, että kuulija tekee johtopäätöksiä puhujasta, kuulemastaan lausumasta ja ennen kaikkea lausuman semanttisesta sisällöstä sen perusteella, mitä hän siitä entuudestaan tietää, mitä ennako-oletuksia hänellä asiasta on ja siitä, mitkä tekijät vaikuttavat kommunikaatiotilanteeseen.

Lisäksi Chernov (1994: 145) on havainnoinut, että simultaanitulkattua kommunikaatiotilannetta voidaan analysoida kahdeksan selvän tekijän avulla:

- 1) Kuka on viestin lähettäjä (puhuja)?
- 2) Mikä on viestin sisältö (teema)?
- 3) Missä yhteydessä viesti lähetetään (konteksti)?
- 4) Kuka on viestin vastaanottaja (kuulija)?
- 5) Missä puhuja puhuu (paikka)?
- 6) Milloin puhuja puhuu (ajankohta)?
- 7) Mikä on viestin tarkoitus (päämäärä, skopos)?
- 8) Miksi ensisijainen puhuja puhuu (motiivi)?

Näiden tekijöiden avulla melkein mikä tahansa simultaanitulkattu tilanne voidaan ennen yksityiskohtaisempaa analyysiä kuvata hyvinkin tarkasti, minkä ansiosta mm. tulkkaustilanteessa käytettävien tulkkausstrategioiden käyttöä voidaan analysoida perusteellisesti, kun nämä tilanteeseen vaikuttavat tekijät ovat entuudestaan tiedossa.

Mikäli näitä analyysitekijöitä sovelletaan tutkielman aineistoon, voidaan kysymyksiin vastata seuraavasti:

- 1) Alkutekstin puhujina ovat Suomen hallituksen eri jäsenet.
- 2) He kertovat Suomen koronapandemiatilanteen vaikutuksista ja niiden aiheuttamista toimista.
- 3) Hallitus kertoo näistä asioista tiedotusvälineiden välittämässä tiedotustilaisuudessa.
- 4) Tiedotustilaisuus televisioidaan kaikille Suomen kansalaisille eli kaikille mahdollisille vastaanottajille, jotka voidaan kuvitella tässä kontekstissa.
- 5) Tiedotustilaisuudet on kuvattu valtioneuvoston linnassa eli valtioneuvoston edustustiloissa.
- 6) Tiedotustilaisuudet käsittävät kevään 2020 eri ajankohdat koronapandemian alkuvaiheessa.
- 7) Tiedotustilaisuuksien päämäärä on tiedottaa Suomen kansalaisia koronapandemian vaikutuksista arkielämään, kuten esimerkiksi rajaliikenteeseen.
- 8) Tiedotustilaisuudet on järjestetty, jotta kansalaiset olisivat tietoisia hallituksen määräämistä rajoituksista ja muutoksista arkielämäänsä. Kaikki nämä tiedotustilaisuudet on vuorostaan simultaanitulkattu ruotsiksi siitä syystä, että Suomen molemmat kansalliskielet pääsevät

toteutumaan viestinnässä, jotta sekä suomen- että ruotsinkieliset asukkaat ymmärtävät tiedotustilaisuuksien sisällön.

Kalina (1993: 226) nostaa esiin kysymyksen, ovatko tulkkauksen asiakkaat oikeasti riippuvaisia tulkkauksesta. Tutkimuksen aineiston tapauksessa mediatulkattujen tiedotustilaisuuksien kohderyhmänä on koko Suomen kansa, jolloin voitaneen suoraan sanoa, että osa vastaanottajista tarvitsee tulkkausta, sillä kaikkien äidinkieli ei ole suomi.

2.4.1 Tulkkauksen tiivistämisstrategiat ja redundanssi

Tässä alaluvussa syvennyttään tarkemmin tulkkauksessa tapahtuviin tiivistämisstrategioihin ja siihen, mikä on näiden suhde tutkielman keskiössä olevaan redundanssiin. Redundanssia käsitellään ilmiönä toisteisen tiedon poiston näkökulmasta. Pirkkalaniemen (2019: 1) pro gradu -tutkielma *Tiivistämisstrategiat asioimistulkkauksessa* käsittelee asioimistulkkauksen ja oikeustulkkauksen eettisten sääntöjen näkemystä siitä, että tulkin tehtävänä on välittää tulkkauksen asiakkaiden viesti kattavasti ilman, että mitään jää pois tai ettei mitään asiaankuulumatonta siihen lisätä. Pirkkalaniemen (mt.) tutkielman keskiössä on konsekutiivimenetelmällä toteutettu asioimistulkkaus. Hänen mukaansa kyseisellä menetelmällä toteutetussa tulkkauksessa on varsin tarkoituksellista jättää tulkkeesta pois sanottuja asioita, kuten toistoa tai redundanssia, joihin tässä tutkielmassa syvennyttään. Redundanssin poistolla voidaan tässä tapauksessa tarkoittaa esimerkiksi tilannetta, jossa oikeussalissa tietyn lain nimi toistuu useaan otteeseen. Redusointi eli tiivistämisstrategian käyttö toteutuu tässä tapauksessa siten, että lain nimi pelkistetään jäljemmissä viittauksissa substantiiviksi *laki*.

Seleskovitchin (1978: 6) mukaan viestien tiivistäminen esimerkiksi redundanssia poistamalla tapahtuu joko tulkin tietoisien valinnan tai tiedostamattoman virheen kautta. Tästä tutkielmasta on jätetty tiedostamattoman virheen kautta tapahtuva redundanssin lisäys pois, vaan tutkielma keskittyy redundanssin poistamisen sijaan myös tietoisien valinnan kautta tapahtuvaan redundanssin lisäämiseen, jota avataan tarkemmin jäljempänä omassa luvussaan (2.4.2). Vaikka tulkkeella onkin taipumus pyrkiä mahdollisimman tiiviiseen muotoon, kuten aiemmin mainittiinkin, on kuitenkin otettava huomioon eksplikoinnin tarve: mikäli alkutekstissä ilmenee asia, jonka tulkattu vastine joko kaipaa yleisön tai itse tulkin mielestä avaamista, päädytään tilanteeseen, jossa tulkattava viesti piteneekin tiivistymisen sijaan. Koska tutkimus keskittyy

sekä redundanttien elementtien poistoon että niiden lisäykseen eksplikoinnin ja muiden strategioiden avulla, ei tutkimus keskity ainoastaan toiseen näkökulmaan.

Aiemmin mainitsin Pirkkalaniemen (2019) tutkimuksen toteutuneen konsekutiivitulkattuna asioimistulkkaus kontekstissa, jota tulkkauksen lajina luonnehtivat hyvinkin usein konkreettisia ja arkipäiväisiä aiheita käsittelevät tulkkaustilanteet, joiden osallistujien tietopohja voi vaihdella hyvinkin laajalti matalasta koulutustasosta hyvinkin korkeaan. Koska asioimistulkkauksessa tulkattavan tekstin aihe voi myös vaihdella laajaltikin hyvin abstraktista hyvin konkreettiseen aiheeseen, vaihtelee myös tekstin informaatiotiheys. Gilen (1989: 27) mukaan redundanttien elementtien poistaminen tulkkauksessa on sitä helpompaa mitä korkeampi tekstin informaatiotiheys on. Kun tätä yhdistelmää verrataan tässä tutkielmassa tapahtuvaan yhdistelmään eli simultaanitulkkaukseen mediatulkkaus kontekstissa, on käsillä täysin erilainen asetelma: mediatulkkausta tapahtuu esimerkiksi silloin, kun valtion hallitus pitää TV-lähetyksessä tiedotustilaisuuden suurelle määrälle ihmisiä. Ihmismäärän ja tulkkauksen aiheen korkean abstraktiotason perusteella voidaan huomata, että mediatulkkauksella on paljon samoja piirteitä kuin konferenssitulkkauksella. Sunnari (1995) luonnehtii konferenssitulkkausta sellaiseksi lajiksi, jossa aiheen abstraktius voi tehdä sen ymmärtämisestä jopa niinkin hankalaa, että tulkki joutuu pinnistelemaan, jotta saisi muodostettua sisällöstä kokonaiskuvan. Tämä vuorostaan johtaa tulkkauksessa tiedon tiivistämisen tai sen lisäämisen strategioihin.

Tulkkeen tiivistämisellä tarkoitetaan tulkkaus kontekstissa ja tutkimuksessa tulkkeen tuottamisessa käytettäviä tietoisia strategioita, joiden avulla tulke saadaan lähtötekstiä tiiviimmäksi. Tiivistäminen on jaoteltu pääosin syntaktiselle ja semanttiselle tasolle, joista ensimmäisessä pyritään välittämään vain lähtötekstin pääasialliset sisällöt ja joista toisessa informaation määrä ja tulkkeen denotaatiot pysyvät laajalti samoina. (Kirchhoff 1976 / 2002: 116; Kalina 2015: 74.).

Redundanteista elementeistä puhuttaessa on toisaalta suotavaa mainita, että on olemassa sellaisia tulkkaustilanteita, joissa asiasisällön tiivistäminen tulkkauksessa voi olla jopa haitallista. Tällaisista tilanteista esimerkiksi mainitsee Herbert (1952: 81–82) muun muassa diplomaattisen ja poliittisen diskurssin, jossa nyansseja ei missään nimessä saa jättää tulkkaamatta. Chernovin (1994) mukaan redundanssi on tulkkausprosessissa keskeinen ja erottamaton osa, minkä vuoksi viestin tiivistäminen [tai tässä tapauksessa informaation

lisääminen] voi olla jopa välttämätöntä. Hänen mukaansa redundantteja elementtejä esiintyy eniten kunkin lausuman rakenteen teema-osassa tutun tiedon paikalla, kun taas reema-osassa uuden tiedon paikalla on vähiten niitä (mt.). Toisin sanoen redundantit elementit ovat sellaisia karsittavia toisteisia elementtejä, jotka ovat jo entuudestaan tuttua tai mainittua tietoa kuulijalle.

Alexieva (1983: 234–235) luonnehtii redundanttien elementtien tiivistämistä simultaanitulkkauksessa välttämättömäksi pelkästään puhujan puhenopeuden tai kohdekielen sanapituuden vuoksi. Hänen mukaansa ammattitaitoinen tulkki pyrkii aina tiivistämään viestin sisältöä sen sijaan, että nopeuttaisi puhetahtiaan (mt.). Itse näen redundanttien elementtien poiston tai niiden lisäämisen siten, että tiettyjen olosuhteiden vallitessa tulkin on jopa välttämätöntä lisätä näitä elementtejä sisällön ymmärrettävyyden lisäämiseksi tai sen turvaamiseksi. Strategiaesimerkkinä on esimerkiksi eksplikoinnin strategia.

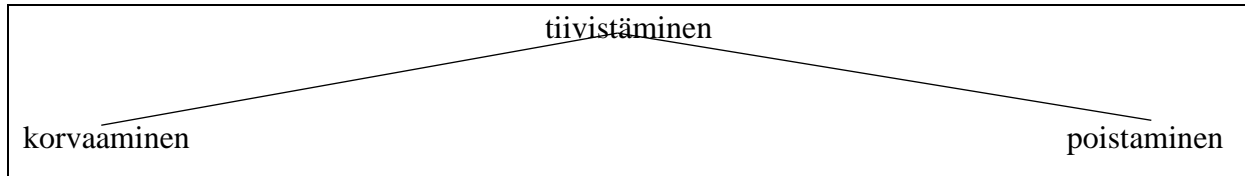
Simultaanitulkkauksen strategioista puhuttaessa on syytä mainita van Dijkin (1977) tutkimus, jossa käsitellään makroprosessoinnin ilmiötä. Kyseinen ilmiö tapahtuu puheen ymmärtämisen vaiheessa, jossa tulkki sisäistää viestin sisällön ennen tulkkeen muodostamista. Dijk (mt.) listaa neljä erilaista prosessoinnin keinoa:

- 1) *valitse* mikroväittämät
- 2) *poista* epäolennaiset ja redundantit väittämät
- 3) *yleistä* väittämät yleisluontoisemmalle tasolle
- 4) *kokoa* makroväittämiä useiden mikroväittämien pohjalta

Tämän tutkimuksen kannalta Dijkin (1977) strategiaa voi soveltaa myös redundanttien elementtien lisäämiseen siltä osin, että olennaisena pidettyjä elementtejä *lisätään* tulkkeeseen vastakohtana kohdalle 2 prosessilistassa.

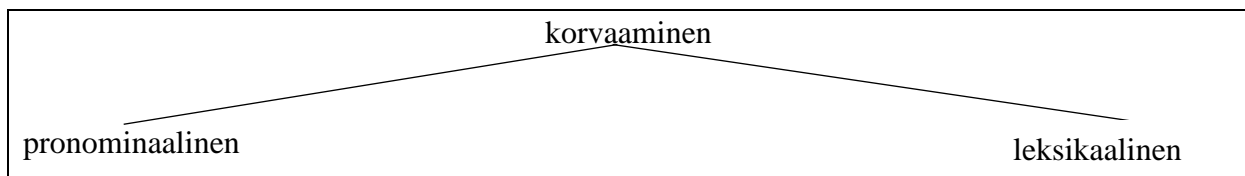
Pirkkalaniemen (2019: 17) tavoin on syytä myös huomauttaa, että jo pelkästään kielipari vaikuttaa tulkkauksen strategioihin. Jos otetaan esimerkiksi tutkimuksen kielipari suomi–ruotsi, näiden kielten lauserakenteelliset erot vaativat jo syntaksin puolesta erilaisia ratkaisuja: suomenkielinen yhdyssana pitää usein ilmaista ruotsiksi prepositiorakenteella tai selittävällä relatiivilauseella, jota voidaan sen usein toistuessa pitää redundanttina elementtinä.

Seuraavaksi luettelen lyhyesti tutkimuksen pohjana toimivat tulkkauksen tiivistämisstrategiat, jotka Dam (1993) on jaotellut alkuperäisessä tutkimuksessaan, jonka aineisto koostui 12 eri tulkkeesta. Damin (mt.) esittelemät tiivistämisstrategiat ovat seuraavat:

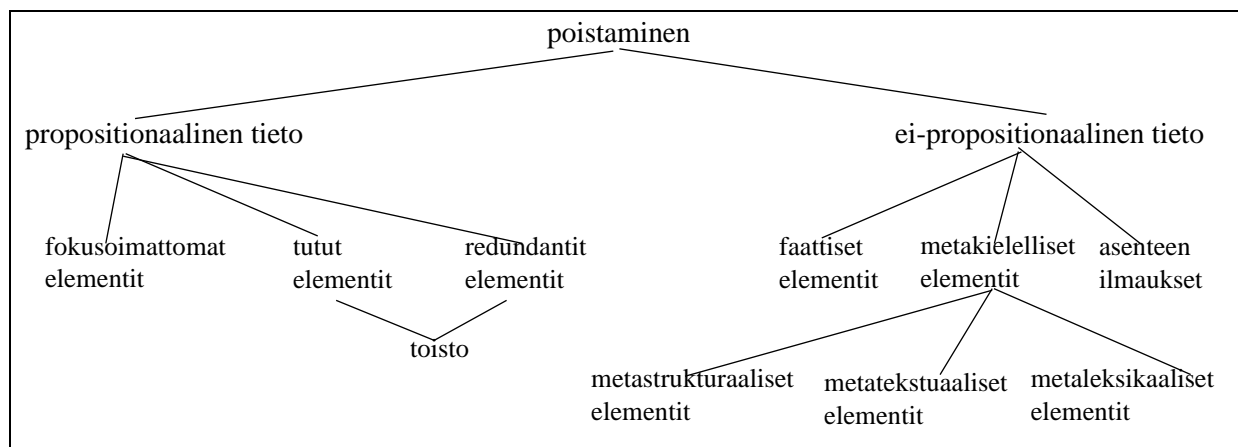
Kaavio 5: Tulkkauksen tiivistämisstrategioiden pääjaottelu Damin (1993) mukaan.

Kaaviossa 1 nähdään tyypillisimmät tiivistämisen keinot tulkkauksessa eli kielellisen elementin korvaaminen toisella vastaavalla tai vaihtoehtoisesti elementin täysimittainen poistaminen tarkoituksena tiivistää alkupuheen tekstimassaa tulkkauksessa.

Kaavio 6: Korvaamisen tiivistämisstrategian jaottelu (1993).

Korvaamisen tulkkausstrategia haarautuu pronominaaliselle ja leksikaaliselle tasolle. Pronominaalisella korvaamisella tarkoitetaan tilannetta, kun esimerkiksi appositioon *ministeri* tai nominilausekkeeseen *ministeri Haavisto* viitataan tekstissä jäljempänä pronominilla *hän*, jotta appositiota tai sen ympärillä mahdollisesti olevia sanoja ei tarvitsisi enää erikseen mainita. Leksikaalisella korvaamisella vuorostaan tarkoitetaan, että saman merkityssisällön kattava pidempi tekstipätkä on korvattavissa lyhyemmällä ilmauksella, esimerkiksi lauseke *rajoitukset ulko- ja sisärajoilla* voitaisiin ilmaista yksinkertaisesti sanalla *begränsningar* (rajoitukset), mikäli kontekstista on pääteltävissä, että viitataan rajaliikenteeseen.

Kaavio 7: Poistamisen tiivistämisstrategian jaottelu (1993).

Poistamisen tiivistämisstrategia on Damin (1993) kategorioista kaikkein moniulotteisin. Poistamista voi hänen mukaansa tapahtua sekä propositionaalisella eli virkkeen sisäisten osien kuten lauseiden tasolla että ei-propositionaalisella tasolla eli virkkeen ulkoisten osien, kuten puhetilannetta ylläpitävien ilmausten tasolla.

Poistamisen tiivistämisstrategia avautuu vielä seuraavasti: propositionaalisen tiedon poistamisen strategioihin kuuluu *fokusoimattomien elementtien*, *tuttujen elementtien* ja *redundanttien elementtien* poisto. Ei-propositionaalisen tiedon poistamisen strategioihin vuorostaan kuuluu *faattisten elementtien*, *asenteen ilmausten* ja *metakielellisten elementtien* poistot. Metakielellisten elementtien kategoria jakautuu vielä erikseen omiin alakategorioihinsa: *metastruktuuralliset elementit*, *metatekstuaaliset elementit* ja *metaleksikaaliset elementit*. (mt.).

Korvaamisen pääkategoriassa kielellisten elementtien pronominaalisella korvaamisella tarkoitetaan sitä, että lauseen tai virkkeen teema-osa korvataan tulkkeessa samaan asiaan viittaavalla pronomiinilla (Pirkkalaniemi 2019: 26–27). Esimerkiksi jo kerran mainittuun henkilöön voidaan jäljempänä viitata vain persoonapronominilla *hän*. Leksikaalisella korvaamisella vuorostaan tarkoitetaan sitä, että alkutekstissä esiintyvä ilmaus voidaan korvata lyhyemmällä leksikaalisella ilmauksella, jonka merkityssisältö pysyy samana (mt.). Esimerkiksi selittävä lause *kuten valmiuslaisissa todetaan* voidaan lyhentää muotoon *valmiuslain mukaisesti/perusteella*. Toisaalta, koska korvaamisen strategiassa leksikaalista tietoa redusoituu, voitaisiin nämä elementit myös luokitella poistoiksi. Näin ollen tässä tutkielmassa kaikki leksikaalisen poiston kautta tapahtuva tiivistäminen luokitellaan aineistossa leksikaalisen tiedon poistona.

Poistamisen pääkategorian propositionaalisen tiedon alakategoriassa fokusoimattomien elementtien poistolla tarkoitetaan sitä, kun tulkkeesta poistetaan sellaisia elementtejä, joiden poisto ei vaikuta lähtötekstin merkityksen välittymiseen tai sisällön voi muutenkin päätellä tekstiyhteydestä (mt.). Esimerkiksi lääkärin vastaanotolla lauseen *en halua [ottaa] rokotetta* voi edelleen ymmärtää tulkatussa muodossa ilman infinitiiviä *ottaa*, mikäli tämän jättää tulkkaamatta. Tuttujen elementtien poistossa karsittavat elementit ovat kuulijalle jo entuudestaan tuttuja eli informaatorakenteessa teema-paikalla tai muuten yleistiedon tai kielellisen/tilannekontekstin vuoksi tuttuja (mt.). Damin (1993) tutkimuksessa redundanttien elementtien ryhmällä tarkoitetaan mitä tahansa elementtejä, jotka aiheuttavat tulkkeessa toistoa tai muuten sellaisia ilmauksia, jotka voidaan yhdistää saman merkitysisällön kattavalla ilmauksella (mt.). Koska tutut ja redundantit elementit ovat tuttuja kuulijalle, molemmat kategoriat voitaisiin ympätä uudeksi kategoriaksi, *toistoksi*. Näin ollen tutuiksi ja redundanteiksi laskettavat elementit luokitellaan tämän tutkielman analyysiaineistossa toiston elementeiksi.

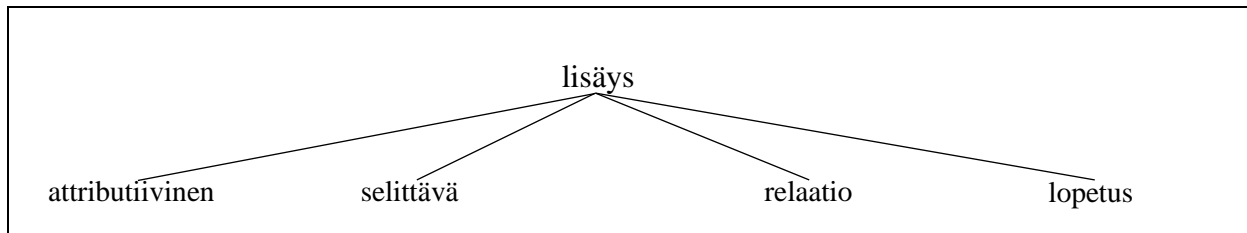
Ei-propositionaalisen tiedon alakategoriassa faattisilla elementeillä tarkoitetaan kaikkia puhetilannetta ylläpitäviä elementtejä, jotka eivät merkitysisällöllisesti lisää tekstiin mitään. Esimerkiksi kaikki diskurssia ylläpitävät ilmaukset, kuten tervehdykset, kuuluvat tähän kategoriaan. Metakielellisillä elementeillä puhuja viittaa itse puhuttavan tekstin kieleen tai tekstiin itse: metastruktuuraisilla elementeillä puhuja viittaa siis esimerkiksi tekstin rakenteeseen. Metatekstuaalisilla ilmauksilla viitataan tekstin sisältöön ilman, että tekstiin lisätään uutta informaatiota. Metaleksikaalisilla ilmauksilla vuorostaan voidaan kommentoida tekstin leksikaalisen tason elementtejä eli esimerkiksi kieliasua. (Pirkkalaniemi 2019: 28.). Pirkkalaniemen mukaan näille kaikille metakielellisille elementeille on yhteistä se, että ne voi usein jättää tulkkaamatta ilman, että tulkkeen tiedonvälitys kärsisi (mt.). Tässä tutkimuksessa olen kuitenkin huomannut metakielellisten elementtien ryhmän olevan myös edustettuna lisätyn informaation puolella. Tästä lisää luvuissa 2 ja 3. Asenteen ilmauksilla tarkoitetaan sellaisia elementtejä, joilla ilmaistaan omaa suhtautumistaan tekstin sisältöön. Tällaisia elementtejä ei Damin (1993: 310) mukaan pitäisi jättää tulkkaamatta. Koska tämän tutkielman aineistossa ei esiinny asenteen ilmauksia lainkaan, ei näitä sen vuoksi mainita jäljempänä analyysiluvussa.

2.4.2 Lisäykset

Tulkkauksen laadunarvioinnissa, joka tässä tutkimuksessa on rajattu pois, määritellään yleensä tulkin kohdetekstiin lisäämisen, siitä poistamisen tai elementtien muuttamisen olevan tulkkausvirheitä. Barikin (1971) tekemä tutkimus juuri paneutuu näihin kategorioihin, joille on annettu termi *virhekatgoria*. Esittelen tässä alaluvussa vain tutkimuksen kannalta olennaisen tulkkaukseen tulevan lisäyksen kategorian, sillä se on sidoksissa eksplikointiin ja sitä kautta lisättyyn informaatioon, jota usein luonnehditaan redundanssiksi. Barikin (1971: 125) mukaan lisäyksen virhekategoriolla viitataan kaikkiin niihin kielellisiin elementteihin, joita tulkki lisää kohdetekstiin eli tässä tapauksessa tulkkeeseen. Barik (mt.) käsittelee lisäyksen kategoriaa poiston (en. *omission*) ja korvaamisen (en. *substitution*) kategorioiden ohessa tulkkausvirheinä. Barik (mt.) jatkaakin, että kohdetekstiin lisättyjä elementtejä ei luonnehdita lisäyksiksi, vaan korvaamisen strategisiksi ratkaisuisiksi. Barik (1971: 125–126) jakaa lisäyksen kategorian neljään erilliseen alakategoriaan: attributiivisiin lisäyksiin (en. *qualifier additions*), selittäviin lisäyksiin (en. *elaboration additions*), relaatiolisäyksiin (en. *relationship additions*) ja lopetuslisäyksiin (en. *closure additions*).

Attributiivisilla lisäyksillä tarkoitetaan sellaista tekstiin lisättyä informaatiota, joka kuvailee sana- tai lausetasolla virkkeen sisältöä. Kuvailevia elementtejä ovat mm. adjektiivit, adverbis ja deskriptiiviset sivulauseet. Selittäville lisäyksillä tarkoitetaan sellaista informaatiota, jota lisäämällä tulkki voi selittää eli eksplikoida kuulijalle jotakin tärkeää alkutekstistä. Eksplikoiva elementti voi olla minkä tahansa sanaluokan sana tai pidempi ilmaus. Relaatiolisäyksillä tarkoitetaan pääosin konnektoreita, joita lisäämällä tulkki voi lisätä tekstin koheesiota yhdistämällä kaksi erillistä lausetta toisiinsa. Konnektorilisäyksillä tarkoitetaan esimerkiksi alistuskonjunktioita, kuten *koska*. Lopetuslisäyksillä tarkoitetaan sanoja, lauseita tai lausekkeita, jonka lisäämällä tulkki saa tulkkaamansa virkkeen loppumaan. Tulkki toisin sanoen ohjailee kuulijaa lausekokonaisuuden loppuun.

Esitän lisäyksen kategoriat vielä havainnollistavasti kaaviossa 8, sillä nämä ovat vahvasti sidoksissa analyysiluvussa esiteltävän kaavion 9 eksplikoinnin strategian kanssa. Määrittelemäni uuden strategian mukaan Barikin (1971: 125–126) esittelemät lisäyksen alakategoriat olisivat kiinteä osa eksplikointia.

Kaavio 8: Barikin (1971) lisäyskategoriat

3 Analyysi

Tässä tutkielman luvussa esitellään analyysin kohteena oleva tutkimusaineisto ja avataan, kuinka aineisto on hankittu, paljonko sitä on, millainen aineiston keruun prosessi on ollut, ja millainen vaikutus litterointiolosuhteilla on aineiston sisältöön. Luvussa esitellään myös analyysiä ja koko tutkielmaa ajatellen keskeisimmät analyysityökalut, jotka perustuvat kategorisoinnin osalta Damini (1993) analyysityökaluihin. Luvun lopussa kerrotaan tutkimuksessa ilmenneistä haasteista, jotka johtuvat siitä, että analyysin pohjana on käytetty videotaltiointien litterointia. Luvun lopussa myös täsmennetään, kuinka aineisto eroaa esimerkiksi puhutun aineiston äänityksestä ja sen litteroinnista.

3.1 Aineiston kuvaus

Tutkimukseni aineistona käytän Suomen hallituksen keväällä 2020 pitämien koronapandemiaa koskevien tiedotustilaisuuksien ja niiden ruotsiksi simultaanitulkattujen versioiden videotaltiointeja. Näin ollen kaikki taltioidut tulkkauksilanteet ovat aidoissa olosuhteissa toteutettuja. Tulkkauksielinä ovat suomi ja ruotsi, mutta yksinomaan kielisuunnassa suomi–ruotsi. Täten suomenkielinen puhe on alkupuhe, jonka ruotsiksi simultaanitulkattua kohdepuhetta analysoidaan redundanssia koskevien muutoksien osalta.

Videotaltioinnit on saatu valtioneuvoston viralliselta Youtube-kanavalta ja Yle Areenan ruotsinkielisestä Areenan-versiosta. Tietosuojan vuoksi tulkkien nimiä ei erikseen mainita, sillä heitä on hyvin pieni määrä, minkä vuoksi myös heidän anonymisointinsa osoittautuisi lähestulkoon mahdottomaksi.

Jokaista litterointipätkää varten on kerätty erikseen suomenkielinen alkuperäistaltiointi ja sen erillinen simultaanitulkattu versio siitä syystä, että yhden tiedoston päällekkäispuhutun puheen litterointi osoittautui jo pelkästään kakofonian takia vaikeaksi. Jokaisesta videotaltioinnista, jonka kokonaiskesto on arviolta 30 minuuttia, on otettu 5 minuutin pätkä siten, että ensimmäisestä taltioinnista ja sen rinnakkaisversiosta on otettu alusta 5 minuuttia, toisesta taltiointiparista puolesta välistä, ja kolmannesta parista loppuosan 5 minuuttia. Perustelen kolmen taltiointiparin kolmen eri kohdan litteroinnin sillä, että siten tulkkausprosessia voidaan kuvata tarkemmin, sillä tulkkaus on yleensä prosessin alussa vielä lähtemässä käyntiin, kun taas puolella välissä se on parhaimmillaan, ja loppua kohden alkaa ilmetä muutoksia, joita voitaneen perustella sillä, että tulkki on rasittunut tulkkausurakastaan muun muassa muistikapasiteettinsa osalta.

Koska kerätty aineisto on videotaltioidussa muodossa, taltioinnit on litteroitu kirjalliseen muotoon siten, että alkupuheen yksi virke menee yhteen sarakkeeseen ja sitä vastaava ruotsinnos viereiseen sarakkeeseen. Aineiston litterointi on toteutettu sellaisella tarkkuudella, että siinä näkyvät puheen pienemmät ja suuremmat tauot, epäröintiäännet, tulkkausviive ja kesken jääneet sanat. En koe mielekkääksi litteroida aineistoa tarkemmin, sillä analyysi kuitenkin paneutuu enemmän sisällöllisiin elementteihin kuin suoranaisesti äänen elementteihin, kuten sävelkorkeuteen. Tämän vuoksi ainoastaan tulkkaukselle keskeisiksi mielletyt tauot, epäröintiäännet, tulkkausviive ja kesken jääneet sanat pidetään mukana.

Analyysin kohteena oleva tutkimusaineisto on videotaltioitujen tiedotustilaisuuksien ja niiden tulkkausten litteraatti. Kuten yllä on todettu, litteraatin analyysissä on ongelmallista se, että litteroitu data on peräisin puhutusta viestinnästä, joka pitää sisällään puhutulle kielelle tyypillisiä elementtejä, kuten esimerkiksi intonaatiota tai tulkin ilmeitä. Tässä tutkimusaineistossa tulkit eivät ole nähtävissä taltioinneissa eli he eivät ole fyysisesti läsnä videolla, minkä vuoksi analyysissä keskitytään ainoastaan puhutun kielen elementteihin. Tutkimusaineiston litteraattien analyysi on toteutettu siten, että alkukielistä eli suomeksi puhuttua virkettä verrataan mahdollisimman tarkasti ruotsinkielisen käännöksen sekä alkupuheen ruotsinkielisen simultaanitulkatun vastaavan virkkeen kanssa. Mikäli tulkkeesta on jäänyt jotakin sellaista pois, joka on sanottu alkupuheessa tai mikäli puheeseen on lisätty jotakin, elementti on alleviivattu ja selitetty tarkemmin.

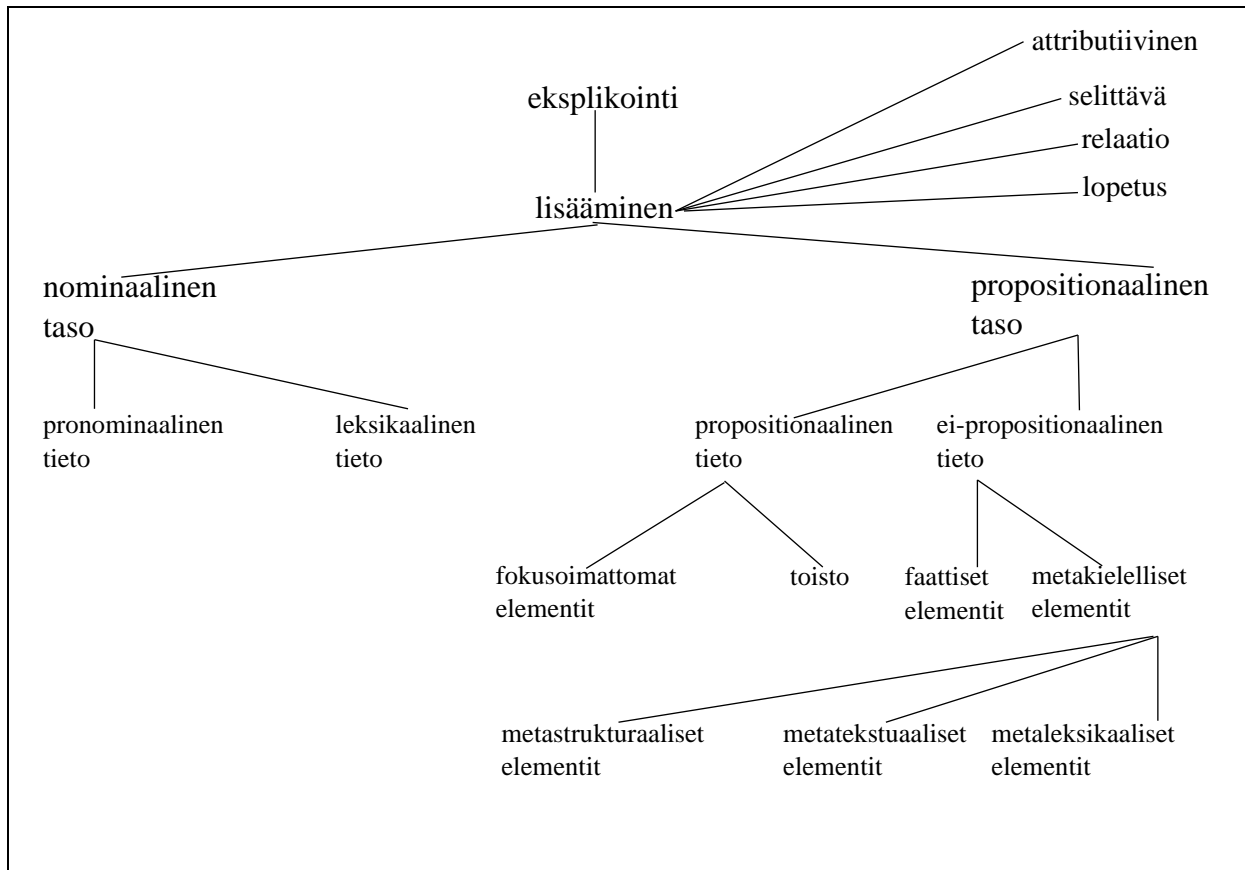
Analyysin ensimmäisellä tasolla redundantit elementit on kategorisoitu joko positiiviseksi redundanssiksi eli toisteeksi tai lisäykseksi, tai negatiiviseksi redundanssiksi eli redusoiduksi tiedoksi. Analyysissä ei kategorisoida erikseen tämän kahtiajaon ulkopuolelle jääviä elementtejä, mutta näitä kuitenkin käsitellään esimerkiksi siltä kannalta, johtuuko jonkinlainen muu muutos muista kielipariin liittyvistä tekijöistä, kuten itse kielen rakenteesta.

Analyysin toisella tasolla nämä positiivisen ja negatiivisen redundanssin elementit on luokiteltu sanaluokka-, lauseke- ja lausetasolle riippuen siitä, koostuuko redundantti elementti yhdestä vai useammasta lekseemistä. Esimerkiksi yksittäinen pronomini viittaus käsitellään sanaluokkatasolla, kun taas lausekkeen kokoinen elementti käsitellään lausekkeena.

Analyysin kolmannella tasolla nämä elementit kategorisoidaan Damin (1993) analyysikategorioiden ja omien näitä soveltavien kategorioiden mukaan, jolloin esimerkiksi juuri pronominaaliset muutokset luokitellaan nominaalisen tason muutoksiin, kun taas diskurssipartikkelit luokitellaan faattiselle tasolle.

3.2 Tutkimusmenetelmä

Aineiston analyysin perustana käytän soveltavasti Damin (1993) analyysityökaluissa esiintyvää jaottelua erilaisista tiivistämisen strategioista. Käydessäni läpi analyysityökaluja tulin huomanneeksi, että samoja kategorioita voitaisiin soveltaa avaamaan eksplikoinnin tulkkausstrategiaa, joka on tutkimuksen keskiössä redundanssista ja tekstin informaatiotiheydestä puhuttaessa. Alla olevassa kaaviossa esitellään eksplikoinnin tulkkausstrategia, joka perustuu puheen informaatiotiheyden lisäämiseen erilaisten nominaalisten ja propositionaalisten elementtien avulla:

Kaavio 9: eksplikoinnin tulkkausstrategian jaottelu.

Yllä oleva laatimani käsitejärjestelmä eroaa sisällöltään Damir (1993) vastaavasta siten, että siinä keskitytään poiston ja korvaamisen strategioiden sijaan yksinomaan eksplikoinnin, ja tarkemmin ottaen lisäämisen, strategiaan. Eksplikoinnin tulkkausstrategiassa alkutekstin informaatorakenteeseen lisätään kielellisiä elementtejä esimerkiksi siinä tapauksessa, että alkupuheen ilmaus olisi vaikea ymmärtää tai mikäli alkupuheen sisältö olisi helpompaa ymmärtää näiden elementtien avulla. Lisääminen voidaan jakaa kahteen alakategoriaan: nominaalisen tason ja propositionaalisen tason lisäämiseen.

Nominaalisen tason lisäyksistä pronominaalisen tiedon lisäämisellä tarkoitetaan pääosin anaforien viittauspronominien lisäämistä, kun virke on hyvin pitkä tai tekstin viittausuhteet muuten vaativat tulkin arvion perusteella lisäystä, jotta ymmärrettävyys paranisi. Käytännössä tällaisia pronomineja ovat esimerkiksi demonstratiivipronominin. Leksikaalisen tiedon lisäämisellä tarkoitetaan tilannetta, jossa lyhyempi leksikaalinen kokonaisuus voidaan ilmaista pidemmällä ilmauksella, jonka denotaatio tai merkityssisältö on identtinen. Esimerkiksi koronan aiheuttamiin matkustusrajoituksiin voidaan viitata tarkemmin tarkentamalla rajoitusten koskevan matkustusta Suomen ja pohjoismaiden rajoilla. Propositionaalisen tason

lisäyksistä propositionaalisen tiedon lisäämisen kategorioista fokusoimattomien elementtien lisäämisellä tarkoitetaan mitä tahansa elementtejä, joiden lisäys pidentää tulketta kuitenkin niin, että puheen alkuperäinen merkitys pysyy samana. Esimerkiksi, jos alkuperäisessä puheessa sanotaan, että rajoituksia ollaan keventämässä, niin voi olla tarpeen lisätä tulkkeeseen, mitä rajoituksia tarkalleen ollaan keventämässä. Lisäys voidaan tehdä ruotsin tapauksessa esimerkiksi prepositiorakenteella *till gränstrafiken* (rajaliikenteeseen).

Toistolla, eli redundanssin suurimmalla ilmentymällä, tarkoitetaan tuttujen elementtien toistoa. Kyseistä strategiaa käytetään, mikäli tekstin ymmärrettävyys on jäämässä pieneksi, ja on siksi tarpeen lisätä tietoa. Semanttinen toisto lasketaan osaksi tätä kategoriaa.

Ei-propositionaalisen tiedon lisäämisen kategorioista faattisten elementtien lisäämisellä tarkoitetaan kaikkia puhetilannetta ylläpitäviä ilmauksia. Tällaisia ovat esimerkiksi kaikki puhutteluilmaukset, kuten *hyvät naiset ja herrat*, tai diskurssipartikkelit, kuten *och sedan*. Toisaalta diskurssipartikkelit voidaan myös luokitella osaksi metakielellisiä ilmauksia, joilla viitataan tekstin sisältöön koheesion rakentamiseksi. Koska raja kategorioiden välillä on häilyvä, kaikki diskurssipartikkelit luokitellaan tässä tutkimuksessa faattisiin elementteihin.

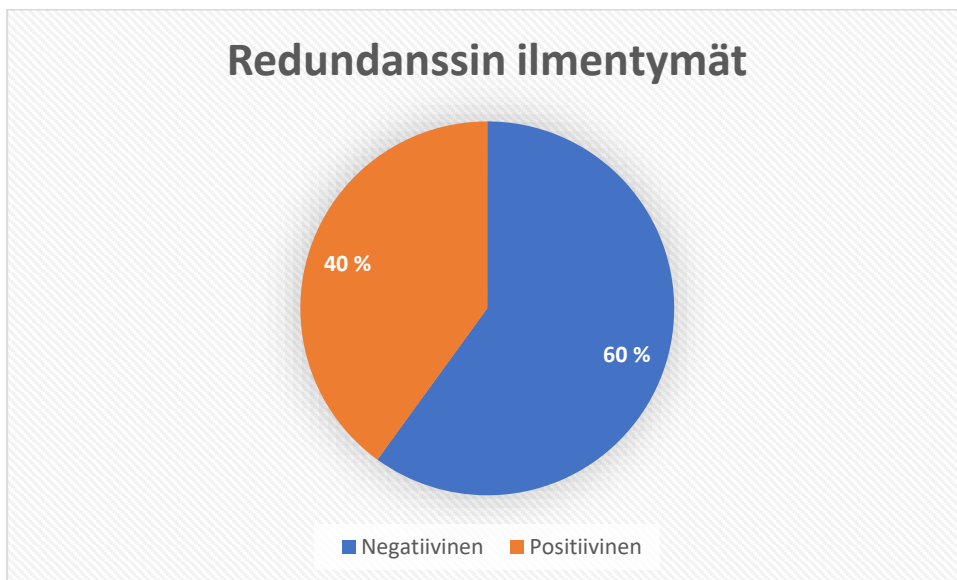
Metakielellisten elementtien lisäämisellä tarkoitetaan kaikkia niitä elementtejä, joita lisäämällä viitataan itse kieleen tai sen rakenteeseen. Näistä metastruktuuralliset elementit viittaavat tekstin rakenteeseen tai niitä lisäämällä voidaan jäsenellä tekstiä tarpeen mukaan. Metaleksikaalisia elementtejä lisäämällä tulkki voi kommentoida tekstin sisältöä esimerkiksi lisäämällä ilmauksen *niin sanottu* viitattaessa esimerkiksi johonkin alkutekstin sanaan, joka voi olla kulttuurisidonnainen.

3.3 Aineiston määrällinen analyysi: Yleisimmät tulkkausstrategiat

Tässä aluvussa esitellään tulkkauksen tiivistämisstrategioiden ja lisäysten kategorioiden yleisimmät esiintymät sekä yleisesti, miten redundanssia ilmeni tutkimusaineistossa. Esiintymiä tarkastellaan Damini (1993) ja Barikin (1971) tutkimuksiin peilaten.

3.3.1 Tiivistämisstrategiat

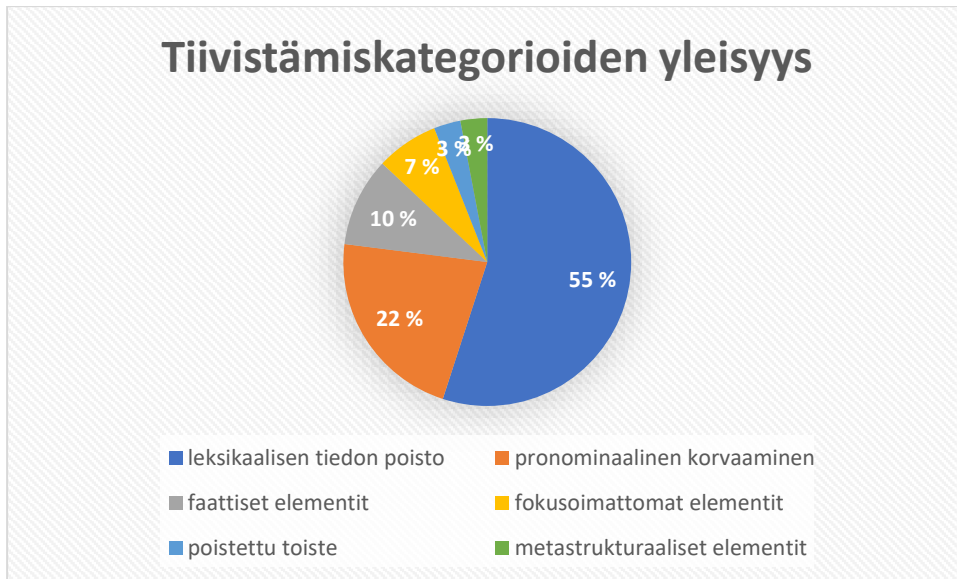
Aineistossa ilmeni yhteensä 185 redundanssin ilmentymää, joista 74 esiintymässä ilmeni positiivista eli lisättyä redundanssia ja 111 esiintymässä negatiivista redundanssia eli poistoja. Prosentuaalisesti redundanssin ilmentymät jakaantuivat siten, että 40 % ilmentymistä oli positiivista redundanssia ja 60 % negatiivista redundanssia. Alla olevassa kaaviossa 10 havainnollistetaan vielä graafisesti redundanssin ilmentymien jakauma:

Kaavio 10: Redundanssin ilmentymät

Tutkimusaineistossa ilmeni 111 esiintymää negatiivisista redundanssin tiivistämisstrategioista, joista 102 esimerkkiä pystyttiin kategorisoimaan alla oleviin kategorioihin sen mukaisesti, kuinka monta esiintymää käytetyistä strategioista esiintyi. Kaikkia negatiivisen redundanssin ilmentymiä ei pystytty kategorisoimaan mainittuihin kategorioihin sen vuoksi, että esimerkiksi redusoitu fraasi ei sopinut yksin mihinkään kategoriaan, joten se on merkitty vain yleisesti poistoksi. Näiden 102 esimerkin eri strategioiden prosentuaalinen jakauma esitetään vielä graafisesti kaaviossa 11 alla:

- 1 Leksikaalisen tiedon poisto: 56
- 2 Pronominaalinen korvaaminen: 22
- 3 Faattisten elementtien poisto: 10
- 4 Fokusoimattomien elementtien poisto: 7
- 5 Metastruktuuristen elementtien poisto: 4
- 6 Poistettu toisto: 3

Kaavio 11: Tulkkauksen tiivistämisstrategioiden yleisyys.

Tutkimusaineistossa yleisimmin esiintyneet tiivistämisstrategiat olivat leksikaalisen tiedon poisto, pronominaalinen korvaaminen, faattisten elementtien poisto sekä fokusoimattomien elementtien poisto. Toiston ja metastruktuurallisten elementtien poistoa ei esiintynyt juuri ollenkaan, sillä näiden esiintymiä oli koko aineistossa molempia vain yhteensä seitsemän kappaletta. Näissä tapauksissa poistettiin tarpeetonta toistoa ja tekstiä jäsenteleviä elementtejä. Leksikaalista poistoa sen sijaan esiintyi yli puolessa kaikista tiivistämisen tapauksista, kun taas pronominaalista korvaamista esiintyi lähes viidesosassa tapauksista. Koska kesken jääneet lauseenaloitukset voidaan tulkita epäröinniksi, eikä varsinaisiksi redundanteiksi elementeiksi, näitä ei lasketa osaksi poistettua redundanssia.

Se, miten tiivistämisstrategioita on aineistossa käytetty, näyttäisi olevan sidoksissa aineistossa käytettyyn tulkkausmenetelmään eli simultaanitulkkaukseen esimerkiksi siten, että alkupuheen leksikaalisia elementtejä on jätetty runsaasti tulkkaamatta. Alkupuheessa ei myöskään esiinny paljoa metakielellisiä elementtejä johtuen todennäköisimmin siitä, että puheet ovat pääosin lukupuhetta ja siten valmiiksi jäsenneltyä tekstiä. Yhtäläisyyksiä Damin (1993) aineistoon on nähtävissä siinä, että lukupuheena esitetyn tekstin tulkkauksessa asiakokonaisuuden pronominaalinen korvaaminen on suhteellisen yleistä.

Leksikaalisen tiedon poiston suuri esiintyvyys oli hyvin odotettavissa, sillä simultaanimenetelmä asettaa omat ajalliset rajoitteensa asian uudelleen ilmaisemiseen. Tyypillisimmin leksikaalisen tiedon poistossa monet diskurssipartikkelit ja -adverbit

redusoituivat kokonaan ja nominilausekkeilla oli tapana usein tiivistyä substantiiveiksi tai redusoitua kokonaan. Pronominaalisessa korvaamisessa pidempi asiakokonaisuus usein tiivistyi ruotsille tyypillisesti demonstratiivipronominiksi.

Faattisista elementeistä tyypillisimpiä poistoja olivat leksikaalisen poiston kategoriassa valtaosin ilmenneet diskurssipartikkelit ja -adverbit, joita ei aikapaineen vuoksi aina koettu välttämättömiksi tulkata. Fokusoimattomia elementtejä puolestaan poistettiin usein sellaisissa yhteyksissä, joissa asiasisältö oli muuten tekstirakenteesta tai tilannekontekstista pääteltävissä.

Tulkkauksen tiivistämisen kategoriat jakautuivat litteraattien välillä siten, että leksikaalisen tiedon poistoa ja pronominaalista korvaamista ilmeni kaikkein eniten litteraatissa 2. Faattisten elementtien poisto vuorostaan jakautui hyvinkin tasaisesti kaikkien litteraattien välillä. Koska fokusoimattomien elementtien, toiston ja metastruktuurialisten elementtien poistoa ilmeni kaikista kategorioista muutenkin vähiten, jakautuivat nämä poistot myös hyvin tasaisesti litteraattien välillä.

Seuraavassa alaluvussa esittelen vielä yleisimmät positiivisen redundanssin eli lisäyksen tulkkausstrategiat.

3.3.2 Lisäysstrategiat

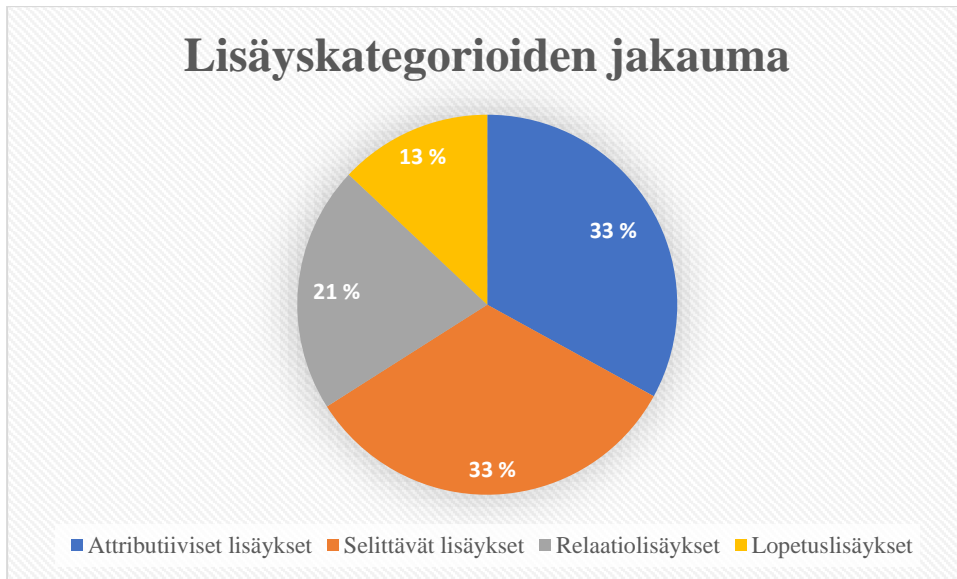
Tutkimusaineistossa ilmeni 74 esiintymää positiivisen redundanssin tulkkausstrategioista, joista 59 esimerkkiä pystyttiin kategorisoimaan alla oleviin kategorioihin yleisjärjestykseen. Aluksi esittelen strategiat Barikin (1971) neljän lisäyskategorian mukaisesti ja sen jälkeen Damin (1993) tutkimuksesta sovellettujen kategorioiden mukaisesti. Barikin (1971) kategorisoinnin mukainen jakauma esitetään graafisesti kaaviossa 12 ja Damiin (1993) pohjautuva jakauma kaaviossa 13. Lukumääräisesti näiden 59 esimerkin lisäysstrategiat jakautuivat seuraaviin kategorioihin:

Attributiiviset lisäykset: 21

Selittävät lisäykset: 21

Relaatiolisäykset: 13

Lopetuslisäykset: 8

Kaavio 12: Lisäysten jakauma Barikin (1971) mallin mukaan.

Kuten kaaviosta on nähtävissä, lisäyskategoriat jakautuivat melko tasaisesti lopetuslisäyksiä lukuun ottamatta. Attributiivisten ja selittävien lisäyksien osuus oli suurin jaetusti ja kolmanneksi suurin oli relaatiolisäykset. Lisäysstrategioiden prosentuaalinen jakauma esitetään vielä alla:

- 1 Faattisten elementtien lisäykset: 21
- 2 Leksikaalisen tiedon lisäykset: 16
- 3 Pronominaalisen tiedon lisäykset: 12
- 4 Lisätty toisto: 7
- 5 Metastruktuuristen elementtien lisäykset: 3
- 6 Fokusoimattomien elementtien lisäykset: 1

Kaavio 13: Lisäysstrategioiden osuudet Damin (1993) mallia soveltaen.

Tutkimusaineistossa yleisimmin esiintyneet lisäysstrategiat olivat faattisten elementtien ja leksikaalisen tiedon lisääminen sekä pronominaalisen tiedon lisääminen. Lisättyä toistoa esiintyi neljänneksi eniten, kun taas metastruktuurialisten ja fokuoimattomien elementtien lisäystä esiintyi kaikkein vähiten.

Mielenkiintoista oli huomata, että faattisten elementtien lisäykset muodostivat yleisimmän kategorian. Näillä oli toisaalta monesti taipumus kulkea käsi kädessä leksikaalisten elementtien lisäysten kanssa, minkä vuoksi kyseinen kategoria on seuraavaksi yleisin listalla.

Pronominaalisen tason lisäysten osuus ilmeni kolmanneksi yleisimpänä strategiana teksteissä, sillä lisätyt pronominit olivat pääosin attributiivisessa funktiossa toimivia demonstratiivipronomineja, joiden funktio oli toimia semanttis-syntaktisina tarkennuksina, joita ruotsin syntaksi osaltaan edellyttää. Pronominaalista poistoa ei esiintynyt erikseen, sillä tällaiset tapaukset luokiteltiin aiemmassa alaluvussa ja aiemman kategorisoinnin mukaisesti leksikaalisen tason poistoiksi tai pronominaaliseksi korvaamiseksi. Erillistä pronominaalisen poiston kategoriaa ei luotu myöskään siksi, koska voisi syntyä vaikeaselkoisuutta erottaa poistot korvaamisesta.

Syy, miksei kaikkia ilmentymiä tiivistämisen ja lisäämisen esimerkeistä voitu kategorisoida Damin (1993) ja Barikin (1971) kategorioihin, selittyy sillä, että aineistossa ilmeni toisinaan sellaisia elementtejä, jotka eivät sopineet suoraan mihinkään lisäyksen kategoriaan, esimerkiksi

toiston elementit, kun taas toisinaan lisätty elementti oli parhaiten kuvailtavissa ainoastaan lisäyskategorialla, eikä vuorostaan istunut Damin (1993) kategorisointiin. Tämän vuoksi sekä kaikki redundanssin ilmentymät että niiden kategorisoitavat osuudet on erikseen ilmoitettu selvennyksenä.

Se, miten lisäyksiä on aineistossa käytetty, näyttäisi olevan sidoksissa tulkkausmenetelmän sijaan tulkkauksen lajiin eli mediatulkkaukseen siinä määrin, että alkupuheen sisältöä on koettu mahdollisesti tarpeelliseksi avata eksplikointien kautta yleisölle, joka koostuu kaikkia mahdollisia lähtökohtia edustavista ihmisistä Suomessa, joten esimerkiksi leksikaalisilla lisäyksillä on voitu avata asioita paremmin kaikille. Toisaalta ruotsi on myös itsessään puhuttelevampi kielenä kuin suomi, minkä vuoksi tulkkeessa esiintyi puhetilannetta ylläpitäviä ja ohjailevia faattisia elementtejä. Samasta syystä kyseisiä elementtejä esiintyi enemmän lisättyinä kuin poistettuina. Mahdollisesti lisättyjen diskurssipartikkelien ja adverbien määrää voidaan tarkastella jatkotutkimusta ajatellen keskustelukieliopillisessa yhteydessä ja vertailla käyttöä suomen ja ruotsin välillä.

Erona Damin (1993) tutkimusaineistoon voidaan pitää paitsi sitä, että tämä tutkimus käsittelee tulkkauksessa esiintyvää redundanssia myös eksplikoinnin eli sen lisäämisen näkökulmasta, myös, että asiakokonaisuuteen lisääminen etenkin leksikaalisin keinoin on suhteellisen yleistä.

Leksikaalisen tiedon lisäysten suuri lukumäärä oli yllättävää, sillä odotin alussa näiden elementtien ilmenevän yksinomaan poistoina tai pronominaalisena korvaamisena. Yllättävää oli myös, kuinka poistoissa yleisesti redusoitaviksi laskettavat faattiset elementit muodostivat merkittävän osuuden lisäyksistä.

Lisäyksen kategoriat jakautuivat litteraattien välillä siten, että leksikaalisen tiedon lisäämistä tapahtui kaikkein eniten litteraatissa 3, kun taas pronominaalisen tiedon lisäämistä tapahtui eniten litteraatissa 1. Faattisten elementtien lisäämistä tapahtui lähes yksinomaan litteraatissa 1, kun vastaavat esiintymät kahdessa muussa olivat vain muutama kappaletta tai vähemmän. Kuten tiivistämisen kategorioidenkin tapauksessa, fokuoimattomien elementtien, toiston ja metastruktuurallisten elementtien lisäämistä tapahtui hyvin tasaisesti kaikkien litteraattien välillä pienen lukumääränsä vuoksi.

Erot litteraattien välillä johtunevat alkuhypoteesin mukaisista tekijöistä, sillä useampaa lisäämisen kategorialla eli pronominaalisen tiedon ja faattisten elementtien lisäämistä käytettiin litteraatissa 1, jonka voidaan katsoa edustavan tulkkauksen alkua, jota on luonnehdittu alkuhypoteesissa käyntiin lähteväksi ja vielä kankeaksi tulkkaukseksi, joka on sittemmin osoittautunutkin tulkkauksen parhaaksi osuudeksi. Alussa kognitiivinen rasitus on olematonta tai todella vähäistä, mikä selittää strategioiden monipuolisen käytön. Litteraatissa 2 ei esiintynyt enemmistöä mistään lisäysstrategiasta, ja tämä selittyy ensinnäkin sillä, että litteraatin käsittämässä tulkkauksen vaiheessa tulkkaus ei ollutkaan alkuhypoteesin mukaisesti parhaimmillaan, vaan kognitiivista rasitusta ja sen aiheuttamaa epäröintiä alkoi jo esiintyä, ja tämä vaikutti tulkkausstrategioiden käyttöön. Näin ollen litteraatti 2 käsittämä tulkkauksen osuus ei ollutkaan alkuhypoteesin mukaisesti parhaimmillaan, vaan oli jo siirtymässä sujuvasta hieman rasittuneeseen. Litteraatti 3 käsittämässä osuudessa tulkkauksesta esiintyi kaikkein eniten leksikaalisen tiedon lisäämistä, mikä toisaalta selittyy myös sillä, että lisäykset useammassa tapauksessa ikään kuin kompensoivat epäröinnin vuoksi pois jäänyttä tietoa. Litteraatin 3 käsittämä tulkkauksen osuus tukee loppuhypoteesiäni siinä, että tulkkauksen loppupuolen käsittävää osuutta kuvattiin sellaiseksi, jossa tulkin kognitiivinen rasitus on jo paljon merkittävämpää ja siten vaikuttaa tulkkaukseen esimerkiksi juuri epäröinnin muodossa.

Palaten kaavioon 12 voidaan todeta, että lisäyskategorioiden jakauma vahvisti aiemmin esitettyä väitettä, että tulkin on joskus jopa välttämätöntä eksplikoida asioita tekstin informaatiotiheyden, aihepiirin tai sen kohderyhmän vuoksi. Selittävien lisäysten kategoria oli Barikin (1971) kategorioista suurin attributiivisten lisäysten kanssa, ja tämä vahvistaa siten väitettämää, että selittävät lisäykset ovat tarpeen.

3.4 Aineiston laadullinen analyysi

Tässä luvussa aineistoa analysoidaan laadullisesti eli avataan, miten ilmenneet tulkkauksen strategiat toimivat käytännössä tulkkausprosessissa. Litteraatit käydään esimerkki kerrallaan järjestyksessä läpi ja lopuksi käsitellään vielä litteraattien välisiä eroja ja tulkkaukseen vaikuttaneita tekijöitä.

Laadullinen analyysi on toteutettu siten, että ensiksi kaikki alkupuheet ja niiden tulokset on litteroitu. Alkupuhe ja tulke on jaettu puheenvuoroihin virkerajaksi tulkittavien taukojen

perusteella ja erottamalla ne toisistaan tyhjällä rivillä. Tämän jälkeen alkupuhetta ja tulketta on verrattu keskenään ja niistä on merkitty ne kohdat, joissa on tapahtunut muutoksia.

Koska tekstimassaa on hyvin paljon, aineistosta on poimittu 30 relevanttia esimerkkiä siten, että jokaisesta litteraatista on poimittu 10 relevanttia esimerkkiä, jotka havainnollistavat redundanssin käsittelyssä käytettyjä tulkkausstrategioita. Esimerkit on pyritty poimimaan sen perusteella, että kaikkia käytettyjä tulkkausstrategioita pystyttäisiin havainnollistamaan lukijalle esimerkkien avulla. Laadullinen analyysi ei toisin sanoen kata kaikkia strategioiden käytön ilmentymiä. Esimerkit kuitenkin antavat yleiskuvan niistä suuntaviivoista, jotka ohjailevat redundanssin käsittelyä mediatulkkaus kontekstissa tulkkaussuunnassa suomi–ruotsi. Eri strategioiden yleisyys on kuitenkin laskettu, ja luvut on esitetty yksinkertaisissa kaavioissa aiemmin alaluvussa 3.3, jotta lukija saisi kuvan niiden yleisyydestä aineistossa.

Esimerkit on merkitty siten, että ensimmäisessä sarakkeessa esitetään itse puhuttu ja litteroitu alkukielinen segmentti. Keskimmäisessä sarakkeessa esitetään mahdollisimman tarkka alkutekstin ruotsinkielinen käännös. Kolmannessa sarakkeessa tulee varsinainen tulkkeen litteraatti. Alkupuheen ja tulkkeen välillä tapahtuvat muutokset on alleviivattu ja kursivoitu, mikäli ne ovat poistettua redundanssia, ja alleviivattu ja lihavoitu, mikäli ne ovat lisättyä redundanssia. Näiden merkitsemistapojen tarkoituksena on tehdä lukijalle mahdollisimman vaivattomaksi seurata tapahtuvia muutoksia. Esimerkit 1–10 ovat litteraatista 1, esimerkit 11–20 litteraatista 2, ja esimerkit 21–30 litteraatista 3.

3.4.1 Litteraatti 1

Ensimmäisestä litteraatista käsitellään kymmenen esimerkkiä 1–10. Litteraatin osuus alkupuheesta ja tulkkeesta on tulkkausprosessin alussa, jossa tulkkeen voidaan katsoa hypoteesini mukaan olevan lähtemässä käyntiin ja saavuttavan lopulta tulkkauksen parhaan vaiheen. Tämä on nähtävissä tulkkausstrategioiden systemaattisena käyttönä sekä epäröinnin vähäisyytenä tulkkauksessa:

ESIMERKKI 1:

ALKUPUHE

Oikein hyvää huomenta täältä
valtioneuvoston *linnasta* ja
tervetuloa *hallituksen*
koronatilanekatsaukseen.

TARKKA KÄÄNNÖS

Riktigt god morgon här från
Statsrådsborgen och
välkommen till regeringens
översikt över
coronasituationen.

TULKE

God morgon **för er alla** här
från *statsrådet* och välkommen
hit till **vår** koronaöversikt.

Esimerkissä 1 nähdään, kuinka faattinen puhutteleva prepositiolauseke *för er alla* on lisätty tulkkeeseen attributiivisena lisäyksenä. Sen funktio on ilmaista kohteliaisuutta ja ylläpitää puhetilannetta. Esimerkissä nähdään myös, kuinka faattinen adverb *oikein* on poistettu tulkkauksessa leksikaalisella poistolla. Adverbilla on alkupuheessa korostava funktio hyvän huomenen toivotukselle, joten elementin redusointi ei aiheuta merkittävää muutosta viestin ymmärrettävyyteen. Valtioneuvoston linna on vuorostaan tiivistetty muotoon *statsrådet* leksikaalisen tason poistolla. Tiivistäminen voidaan selittää sillä, että kuulijoiden oletetaan tietävän ilman *linna*-tarkennettakin, että puhutaan juuri valtioneuvoston virallisesta rakennuksesta. Paikan adverb *hit* lisäyksellä on samanlainen faattinen vaikutus kuin faattisella adverbilla *oikein* eli se puhuttelee kuulijoita ja toisaalta toimii myös attributiivisena tarkennuksena paikalle. Pronominaalista korvaamista vuorostaan tapahtuu, kun substantiivi *hallituksen* on korvattu possessiivipronominilla *vår* tulkkauksessa. Mielenkiintoisena huomiona voidaan todeta, että pronominaalista korvaamista persoonapronominin suuntaan esiintyy hyvin marginaalisessa osuudessa tapauksista, joten tämä ilmentymä on harvinainen.

ESIMERKKI 2:

ALKUPUHE

Nämä ovat *toki* valitettavia,
mutta välttämättömiä toimia,
jotta koronaepidemian
leviämistä saadaan hidastettua.

TARKKA KÄÄNNÖS

De här är dock beklagliga men
nödvändiga åtgärder så att vi
kan bromsa upp spridningen av
koronaepidemin.

TULKE

Det här är beklagligt, men **det**
här är nödvändigt för att
koronaepidemin ska kunna
bromsas upp **så att den inte**
sprids ytterligare.

Esimerkissä 2 nähdään, kuinka alun faattinen diskurssipartikkeli *toki* on redusoitu kohdetekstissä. Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten faattiset elementit luovat tekstiin nyansseja. Esimerkissä nähdään konkreettisesti, miten toisto ilmenee toistetun demonstratiivipronominin

det här muodossa kohdetekstissä. Lisätyllä toistolla voidaan katsoa tekstiyhteydessä olleen tarkoituksena painottaa asioita, minkä vuoksi lisäys on tehty. Eksplikoinnin tulkkausstrategia vuorostaan nähdään virkkeen lopussa olevassa kokonaisen sivulauseen *så att den inte sprids ytterligare* lisäyksessä, jonka funktiona on mahdollisesti avata kuulijalle, että leviämistä hidastavien toimien tarkoituksena on estää pandemian *suurempi* leviäminen. Kyseisellä sivulauseella on myös lopetuslisäyksen funktio, jolla kuulija ohjataan virkekokonaisuuden loppuun. Sivulauseella on myös relaatiolisäyksen funktio, sillä se alkaa alistuskonjunktioilla *så att*. Tulkitsen lauseen edustavan eksplikointia ja elementin aloittavaa relaatiolisäystä, sillä lähtöpuheessa esiintyvä alistuskonjunktio *jotta* ilmaistaa jo kertaalleen tulkeessa vastineella *för att*, jolloin lisäyksen aloittava alistuskonjunktio pitää laskea omakseen.

ESIMERKKI 3:

ALKUPUHE

Nämä ovat terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallitukselle esittämiä toimia, joiden käyttöönotto pohjaa tämänhetkiseen koronatilannekuvaan.

TARKKA KÄÄNNÖS

De här är åtgärder som institutet för hälsa och välfärd och social- och hälsovårdsministeriet har föreslagit för regeringen, och ibruktagandet av dem grundar sig på den nuvarande lägesbilden av corona.

TULKE

Det här är **sådana** regler som THL har föreslagit för social- och hälsovårdsministeriet, och de grundar sig på den lägesbild vi har av corona för närvarande.

Esimerkissä 3 nähdään muutoksena kohdetekstin demonstratiivipronominin *sådana* lisäys, joka kuuluu pronominaalisen tiedon kategoriaan. Lisäyksellä on tarkoituksena mahdollisesti tarkentaa, *millaisista* toimista on tarkalleen ehdotuksessa kyse, jolloin sillä on attributiivinen funktio. Tässä esimerkissä nähdään, miten pronominaalisen tiedon lisäämisellä voidaan faattisten elementtien tavoin sävyttää ja kuvailla asioita tekstissä.

ESIMERKKI 4:

ALKUPUHE

Rajoitukset ovat siis toimineet, ja niitä pitää nyt jatkaa.

TARKKA KÄÄNNÖS

Begränsningarna har alltså fungerat, och dem ska man nu fortsätta med.

TULKE

Dom här begränsningarna har fungerat, och dom ska **vi** nu fortsätta med.

Esimerkissä 4 tulkkeen alkuun on lisätty attributiivisena lisäyksenä demonstratiivipronomini *dom här* viittaamaan tarkennuksena rajoituksiin. Tämä on hyvä esimerkki pronominaalisen tiedon lisäämisen suurimmasta ryhmästä eli demonstratiivipronomineista: demonstratiivipronominien lisäyksillä on usein funktiona toimia semanttisina tarkennuksina ja selittää kuulijalle esimerkiksi juuri tässä esimerkissä, että juuri hallituksen tiedotustilaisuuden aikaan käytössä olleet rajoitukset (rajaliikenteeseen) ovat toimineet, sillä muitakin rajoituksia on ollut käytössä. Alkupuheen sivulauseen nollapersoonarakenne *niitä (X:n) pitää nyt jatkaa* on avattu ruotsin kielen rakennevaatimusten mukaisesti persoonapronominin *vi* lisäyksellä. Persoonapronominin lisäys lasketaan attributiiviseksi lisäykseksi, ja tähän vaikuttaa myös juuri kieliopillinen vaatimus: ruotsin kieliopissa suomen kieliopista poiketen ei voida käyttää subjektin ellipsiä, jolloin pronominin lisäys on välttämätöntä.

ESIMERKKI 5:

ALKUPUHE

Työnantajia kehotetaan selvittämään keinoja vähentää *työntekijöiden* liikkumista rajan yli esimerkiksi **majoittamalla työntekijöitä työssäkäyntipaikkakunnalla.**

TARKKA KÄÄNNÖS

Arbetsgivarna uppmanas nu att utreda möjligheter för att minska de anställdas rörlighet över gränsen till exempel genom att logera anställda på den ort de arbetar.

TULKE

Arbetsgivarna uppmanas nu att utreda möjligheter för minska rörligheten över gränsen till exempel genom att **se till att dom som arbetar där på denna orten** kan få uppehälle och logi där.

Esimerkissä 5 alkupuheen substantiivi *työntekijöiden* on redusoitu leksikaalisena tietona kohdetekstistä. Myöhemmin työntekijöihin viitataan tulkkeessa kiertoilmauksella *dom som arbetar*, joka on elementin vastine. Alkupuheen työssäkäyntipaikkakuntaan viitataan samalla tavalla adverbialilausekkeella *där på denna orten* (sic). Alkutekstin lopun lauseenvastikkeella alkava osuus *majoittamalla työntekijöitä työssäkäyntipaikkakunnalla* on avattu kohdetekstissä selittävällä lisäyksellä eli kokonaisella lauseenvastikkeen aloittamalla sivulauseella *genom att se till att dom som arbetar där på denna orten kan få uppehälle*, josta *se till att...kan få uppehälle* muodostavat vastineen suomen lauseenvastikkeelle *majoittamalla*. Esimerkissä nähdään, kuinka alkupuheen lopun lauseenvastike aiheuttaa tilanteen, jossa objekti *työntekijöitä* ja adverbiaali *työssäkäyntipaikkakunnalla* ovat peräkkäin lauseenvastikemuotoisen infiniittisen verbin *majoittamalla* perässä, mikä tekee rakenteesta haastavan tulkata lyhyessä ajassa. Tämä voi hyvin selittää, miksi ratkaisuna päädytty avaamaan selittäväksi tulkittavilla lausekkeilla

näitä elementtejä. Esimerkki myös havainnollistaa, ettei tietoa varsinaisesti lisätä semanttisella tasolla, vaikka tulke piteneekin alkutekstiin verrattuna, sillä selittävät avaukset eivät tässä tapauksessa varsinaisesti lisää tulkkeeseen mitään.

ESIMERKKI 6:

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
Tästä poikkeuksena ovat välttämättömät <u>ensihoidon ja pelastustoimen henkilöstörajanlytykset</u> ja tavaraliikenteen kuljetushenkilöstö.	Som en avvikelse till detta är den personal som måste arbeta inom akutvården och godstrafiken och som måste åka över gränsen.	Som en avvikelse till detta har vi <u>da</u> dom som måste arbeta inom akutvården och godstrafiken.

Esimerkissä 6 nominilauseke *ensihoidon ja pelastustoimen henkilöstörajanlytykset* on tiivistynyt leksikaalisten poistojen kautta muotoon *dom som måste arbeta inom akutvården*. Redusoitujen elementtien joukossa ovat substantiivit *ensihoido* ja *pelastustoimi*, jotka on tiivistetty yläkäsitteellä *akutvården*. Kyseessä on siis leksikaalisen tiedon tiivistäminen. Tässä havainnollistuu hyvin, miten leksikaalista tiivistymistä voi myös esiintyä hyponyymi-hyperonyymi-tasolla, jossa reduktiota tapahtuu nominaalisen tason lisäksi käsittehierarkian tasolla. Substantiivi *henkilöstörajanlytykset* on redusoitu leksikaalisella poistolla fokusoimattomana elementtinä kohdetekstistä, mutta tätä voidaan perustella sillä, että tekstiyhteydestä on pääteltävissä, että puhutaan juuri eri alojen henkilöstöistä, joiden rajanylytykset ovat kyseessä. Tällöin fokusoimattoman elementin *henkilöstörajanlytykset* poisto ei aiheuta ymmärrysvaikeuksia. Lisäyksenä tulkkeessa toimii faattinen diskurssipartikkeli *da*, joka on ylläpitämässä puhetilannetta, ja tämä lasketaan lauseyhteydessä relaatiolisäykseksi. Esimerkin lopussa havainnollistuu toisin sanoen, miten relaatiolisäysten kategoria toimii käytännössä tulkkauksessa: relaatiolisäysten tehtävänä on sitoa kaksi lausetta toisiinsa joko puhtaasti konnektoritasolla eli konjunktioina tai diskurssipartikkeleina, jotka lisäävät koko virkkeen koheesiota.

ESIMERKKI 7:

ALKUPUHE

Heidän ei siis tarvitse olla näissä karanteenin oloisissa olosuhteissa.

TARKKA KÄÄNNÖS

De behöver alltså inte vara i de här karantänliknande förhållandena.

TULKE

Alltså det är dom som inte behöver vara i karantänliknande förhållanden just nu.

Esimerkissä 7 alkupuheen demonstratiivipronomini *näissä* on redusoitu pois leksikaalisen tiedon poistolla kohdetekstistä. Pronominilla on mahdollisesti ollut artikkelimainen tai muuten vain tarkentava funktio alkuperäisessä puheessa. Kohdetekstissä sen sijaan nähdään puhtaana selittävänä lisäyksenä korostusfraasi *det är X som* tarkentamassa, että juuri ensihoidosta, pelastustoimesta ja tavaraliikenteen kuljetushenkilöstöstä on kyse, eikä kaikkien alojen henkilöstöistä. Kohdetekstissä nähdään myös lopussa adverbiaalilauseke *just nu* lopetuslisäyksen funktiossa mahdollisesti tarkentamassa, ettei karanteenimääräys koske edellä mainittuja työntekijäryhmiä juuri väliaikaisesti. Esimerkissä havainnollistuu toisin sanoen, miten lopetuslisäysten kategoria toimii tulkauksessa: lopetuslisäysten funktiona on ohjata puheenvuoro loppuun ja toimia virkkeen lopettavana tarkennuksena.

ESIMERKKI 8:

ALKUPUHE

Työntekijät, jotka pysyvään työsuhteeseen tai toimeksiantoon perustuen työskentelevät Ruotsin tai Norjan vastaisella rajalla olevalla luontaisella työssäkäyntialueella, voivat edelleen liikkua, jos tämä työ nähdään välttämättömäksi ja jos nämä ihmiset voivat liikkua vain kodin ja työn väliä eli karanteenin omaisissa olosuhteissa.

TARKKA KÄÄNNÖS

De anställda som på grund av ett permanent arbetsförhållande eller uppdrag arbetar vid det naturliga pendlingsområdet vid gränsen mot Sverige eller Norge kan fortfarande åka över gränsen om arbetet anses vara nödvändigt och om de bara rör sig mellan hemmet och arbetet, det vill säga i karantänliknande förhållanden.

TULKE

Sådana personer som har ett permanent arbetsförhållande och arbetar vid gränsen mot Sverige eller Norge vid det här pendlingsområdet, ja dom kan åka fortfarande till sitt arbete om det här är nödvändigt, och om dom kan röra sig bara mellan hemmet och arbetet, det vill säga i karantänliknande förhållanden

Esimerkissä 8 heti alkupuheen alun substantiivi *työntekijät* on korvattu selittäväällä nominilausekemuotoisella lisäyksellä *sådana personer* mahdollisesti, koska kohdetekstissä seuraavat virkkeen osat paljastavat, että puhutaan työntekijöistä. Toisaalta myös aiemmat puheenvuorot ovat jo antaneet kuulijan ymmärtää, että kyse on työntekijöistä, jolloin sanan toistaminen tulkkeessa loisi turhaa toistoa. Kyse on toisin sanoen lisäystä leksikaalisesta korvaamisesta, jossa lyhyempi leksikaalinen kokonaisuus on ilmaistu pidemmällä saman denotaation sisältävällä kokonaisuudella. Seuraavana muutoksena tekstien välillä nähdään attributiivisen elementin eli adjektiivin *luontaisella* poisto kohdetekstistä leksikaalisen tiedon poiston kautta. Koska poisto ei aiheuta muutosta merkitykseen, poistettu elementti voidaan luokitella fokusoimattomaksi elementiksi. Tämä toimii hyvänä esimerkkinä siitä, miten fokusoimattomia elementtejä voidaan poistaa tekstistä: mikäli elementin poisto tai lisäys ei muuta alkuperäisen tekstin merkitystä, vaan se ainoastaan lyhentää tai pidentää sitä, elementti voidaan vapaasti poistaa tai lisätä. Seuraavaksi alkutekstin nominilauseke *tämä työ* on tiivistetty kohdetekstissä pronominaalisella korvaamisella demonstratiivipronominiksi *det här*. Sama ilmiö tapahtuu, kun alkutekstin viimeisen lauseen nominilauseke *nämä ihmiset* on tiivistetty pronominaalisella korvaamisella persoonapronominiksi *dom*. Pronominaalisen korvaamisen käyttöön on luultavimmin päädytty molemmissa tapauksissa, sillä sanojen toistaminen aiheuttaisi turhaa toistoa, kun taas pronomini- ja pronominiviittaukset parantaisivat tekstin koheesiota. Lisäysten osalta kohdetekstiin on lisätty keskivaiheille faattinen diskurssipartikkeli *ja*, joka tässä yhteydessä toimii relaatiolisäyksen funktiossa, sillä se yhdistää nyanssin lisäyksensä lisäksi myös aloittamansa lauseen edelliseen.

ESIMERKKI 9:

ALKUPUHE

Välttämättömän työmatkaliikenteen ja muun välttämättömän liikenteen lisäksi edelleen on mahdollista paluuliikenne Suomeen ja paluuliikenne muihin EU- ja Schengen-valtioihin tai niiden kautta.

TARKKA KÄÄNNÖS

Utöver den nödvändiga pendlingstrafiken och övriga trafiken är det fortfarande möjligt att återvända till Finland och till övriga EU- och Schengen-länder eller via dem.

TULKE

Och sedan när det gäller pendligstrafik som är nödvändig och övrig trafik som är nödvändig, **så** är det fortfarande möjligt **ja med det**, **och sedan så** kan man också återvända till Finland eller andra EU-länder.

Esimerkki 9 toimii oivallisena esimerkkinä tilanteesta, jossa alkupuheesta ei ole redusoitu muusta kuin mahdollisesta tulkkausvirheestä johtuen mitään informaatiota, vaan kohdetekstiin on sen sijaan ainoastaan lisätty uutta informaatiota. Huomionarvoista on myös se, että valtaosa lisäystä informaatiosta on faattisia elementtejä. Aivan kohdetekstin alussa virke aloitetaan relaatiolisäykseksi tulkittavalla faattisella ilmauksella *och sedan*, jota voidaan pitää konnektorina edelliseen puheenvuoroon. Samanlainen funktio on kohdetekstin seuraavalla elementillä eli faattisella diskurssipartikkelilla *så*, joka relaatiolisäyksen funktion mukaisesti yhdistää aloittamansa lauseen edeltävään lauseeseen. Samaisessa lauseessa seuraavana esimerkkinä on interjektio eli partikkeli *ja*, jolla on vuorostaan puhetilannetta ylläpitävä funktion faattisena elementtinä, joka lisää nyanssia puheenvuoroon. Kyseinen elementti voidaan luokitella attributiiviseksi sen kuvailevan funktion vuoksi. Lauseen lopussa olevaa pronomnivetoista nominilauseketta *med det* voidaan pitää lauseensa leksikaalisen tason lopetuslisäyksenä, sillä se luo paitsi viittaussuhteen työmatkaliikenteeseen ja muuhun liikenteeseen myös ohjailee kuulijan lauseen loppuun. Viimeisen lauseen alussa on kahden aiemman esimerkin tavoin relaatiolisäyksen funktiossa oleva faattinen diskurssilauseke *och sedan så*, joka aloittaa puheenvuoron viimeisen lauseen siitä, mihin edellinen lopetuslisäys lopetti. Kuten esimerkistä nähdään, faattisilla elementeillä on monia funktioita, varsinkin relaatiolisäyksen funktiossa.

ESIMERKKI 10:

ALKUPUHE

Edelleen rajoilla on käytössä *toimintamalli*, jossa kaikkien ulkomailta saapuvien henkilöiden tilanne selvitetään *lomakkeen avulla* rajatarkastuksen jälkeen.

TARKKA KÄÄNNÖS

Fortfarande används följande verksamhetsmodell på gränserna där alla passagerare som kommer in i landet utreds med en blankett efter gränskontrollen.

TULKE

Och sedan så har vi alltså en *modell* där vi utreder alla passagerare som kommer in i landet efter att dom kommit över gränsen, **och man ska fylla i en blankett.**

Esimerkissä 10 alkupuheen alusta on heti redusoitu leksikaalisen tiedon poistolla adverb *edelleen*. Elementtiä ei voida luokitella fokuoimattomaksi elementiksi, koska kyse on tarkentavassa funktiossa olevasta elementistä, jonka poisto muuttaa tulkkeen merkitystä. Toisaalta tulke on aloitettu relaatiolisäykseksi tulkittavalla faattisella ilmauksella *och sedan så*. Esimerkissä on merkittynä huomiovärillä eksistentiaalilause *rajoilla on* ja sen vastineena oleva ruotsinkielinen aktiivimuotoinen verbilauseke *har vi*, koska kyse ei niinkään ole korvaamisesta,

vaan pikemminkin kielten välisten rakenne-erojen edellyttämä muutos. Alkupuheen ensimmäisen lauseen substantiivi *toimintamalli* on tiivistetty osittaisella leksikaalisella poistolla yläkäsitteeksi *modell* kohdetekstissä, jolloin voidaan puhua jälleen hyponyymi-hyperonyymi-tasolla tapahtuvasta muutoksesta, jossa hyponyymi on redusoitu hyperonyymiksi. Seuraavaksi lähtötekstin toisessa lauseessa oleva nominilausekemuotoinen lauseenvastike *lomakkeen avulla* on avattu selittävällä ja lopettavalla lisäyksellä eli erillisellä päälauseella *och man ska fylla i en blankett*.

3.4.2 Litteraatti 2

Seuraavaksi tulevat litteraatista 2 esimerkit 11–20. Litteraatissa 2 ollaan tulkkauksen prosessin puolivälissä, jossa tulkkauksen voidaan katsoa olevan alkuperäisen hypoteesini mukaan parhaimmillaan. Litteraatin käsittämässä osuudessa ilmenee kuitenkin paljon tulkin epäröintiä, joka vaikuttaa siten tulkkauksessa käytettyihin strategisiin valintoihin.

ESIMERKKI 11

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
Sosiaali- ja terveysministeriö antaa ohjauskirjeen <i>aluehallintoviranomaisille edellä tarkoitettujen rajoitusten</i> toimeenpanemiseksi tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi tartuntatautilain nojalla.	Social- och hälsovårdsministeriet ger en förpliktande föreskrift enligt lagen om smittsamma sjukdomar till regionförvaltningen om hur restriktionsåtgärderna ska vidtas för att förebygga spridningen av den smittsamma sjukdomen.	Social- och hälsovårdsministeriet ger också förpliktande föreskrifter om <i>det här</i> hur man ska gå till väga, och de gör det på basen av lagen om smittsamma sjukdomar.

Esimerkissä 11 nähdään tulkkeen alussa faattisen diskurssipartikkelin *också* lisäys tarkoituksena ylläpitää puhetilannetta. Elementtiä voidaan pitää attributiivisena lisäyksenä, sillä se kuvailee, kuinka sosiaali- ja terveysministeriö antaa lisäksi mainitun ohjekirjeen osana töitään. Alkupuheesta on vuorostaan poistettu leksikaalisen poiston kautta substantiivi *aluehallintoviranomaisille*, ja myös pronominaalista korvaamista tapahtuu, kun nominilauseke *edellä mainittujen rajoitusten* on korvattu tulkkeessa demonstratiivipronominilla *det här*.

Pronominaalinen korvaus on voitu tehdä mahdollisesti sen takia, että kuulijalle on tullut jo aiemmasta keskusteluyhteydestä selväksi, että puhutaan rajoituksista. Mikäli tämä tulkinta otetaan myös mukaan, voidaan korvattu nominilauseke myös laskea fokusoimattomaksi elementiksi.

Esimerkki on siitä mielenkiintoinen, että redundanssin tason muutosten lisäksi itse alkupuheen ja tulkkeen välillä on nähtävissä muutos yksiköstä monikkoon ja määräisyydestä epämääräisyyteen, kun lähtötekstin substantiivi *ohjauskirjeen* on tulkattu muotoon *förpliktande föreskrifter*. Muutos on sikäli merkittävä, että alkupuheen tiettyyn asiakirjaan viittavasta definiittisestä yksikkömuodosta on siirrytty indefiniittiseen ja epämääräisempään monikkomuotoon, joka ei ole yhtä tarkka. Muutoksen voidaan katsoa johtuvan tulkin epäröinnistä tulkkauksessa, joka vuorostaan voi johtua siitä, että ollaan tulkkauksen puolivälissä, jossa kognitiivinen kapasiteetti on jo rasittunut jonkin verran.

ESIMERKKI 12

ALKUPUHE

Muutama sana rajaliikenteen rajoituksien osalta: 14. toukokuuta alkaen Schengenin sisäraajat ylittävässä liikenteessä sallitaan *työsuhteeseen perustuva työmatkaliikenne* ja muu välttämätön liikenne.

TARKKA KÄÄNNÖS

Några ord om begränsningarna i gränstrafiken: från och med den 14. maj inom trafiken inom Schengen tillåts pendlingstrafik som baserar sig på ett arbetsförhållande och annan nödvändig trafik.

TULKE

Några ord om begränsningarna i gränstrafiken: från den 14. maj inom trafiken inom Schengen är det tillåtet att..*göra arbetsresor* och annan nödvändig trafik är **tillåten**.

Esimerkissä 12 nähdään tiivistämisen muodossa tapahtuvaa leksikaalista poistoa, kun alkupuheen nominilauseke *työsuhteeseen perustuva työmatkaliikenne* redusoituu tulkkeessa verbilausekkeeksi *göra arbetsresor*. Muutos johtuu tulkkauksessa kyseisessä kohdassa tapahtuneesta epäröinnistä, joka söi aikaa tulkkeen luomiselta, minkä vuoksi alkupuheen nominilausekkeen alku *työsuhteeseen perustuva* on luultavimmin redusoitunut. Tulkkeen lopussa vuorostaan ilmenee toistoa partisiipin *tillåten* muodossa. Toiston lisäys johtuu mahdollisesti siitä, että on haluttu varmistaa, että kuulijakunta ymmärtää myös muun välttämättömän liikenteen olevan sallittua, sillä lausekontekstissa puhutaan muuten edelleen rajoituksista.

ESIMERKKI 13

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
<u>Suunnitellun oleskelun</u> <u>tarkoitusedellytykset</u> selvitetään rajatarkastuksessa.	Skälen för planerad vistelse i landet utreds vid gränskontrollen.	<u>Men</u> <u>det här</u> utreds <u>då</u> vid gränskontrollerna.

Esimerkissä 13 heti alkupuheen alun nominilauseke *suunnitellun oleskelun tarkoitusedellytykset* on korvattu tulkkeessa pronominaalisen korvaamisen kautta demonstratiivipronominilla *det här*. Toisaalta ympäröivässä tekstissä puhutaan juuri oleskeluun liittyvistä seikoista, joten pronominaalisen korvaamisen voidaan katsoa olevan tarkoituksenmukaista ja perusteltua. Pronominaalien korvaaminen on tässä myös sen vuoksi mielekäs strategia, että elementti on suomeksi erittäin vaikeasti avautuva, sillä kaikki sen verbiprosessit on nominalisoituja. Tulkkeen tasolla vuorostaan on tapahtunut useampi lisäys: tulke alkaa relaatiolisäykseksi tulkittavalla rinnastuskonjunktioilla *men*, joka on leksikaalisen tiedon lisäys. Kyseisellä konjunktioilla lisätään sellainen merkitys tulkkeeseen, että edellä mainitut tarkoitusedellytykset *kuitenkin* selvitetään rajatarkastuksen yhteydessä. Toisena lisäyksenä nähdään faattinen diskurssipartikkeli *då*, joka voidaan luokitella relaatiolisäykseksi, sillä se lisää se toimii tapahtumajärjestystä avaavana elementtinä.

ESIMERKKI 14

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
<u>Ja</u> maahan saapuvien tulee <u>edelleen</u> välttää <u>tarpeettomia</u> lähikontakteja ja noudattaa karanteeninomaisia olosuhteita.	Och de som kommer till landet ska fortfarande undvika onödvändiga närkontakter och följa karantänliknande omständigheter.	De som kommer till landet ska undvika nödvän...undvika närkontakter och finnas i karantänliknande omständigheter.

Esimerkissä 14 alkupuheen alun faattinen konjunktio *ja* on redusoitu tulkkeesta leksikaalisen poiston kautta. Muu lauseyhteys antaa ymmärtää, että puhutaan maan sisäisistä rajoituksista, joten tämän vuoksi konjunktioita ei mahdollisesti ole koettu tarpeelliseksi tulkata erikseen. Seuraavaksi alkupuheen adverbi *edelleen* on redusoitu saman strategian kautta tulkkeesta samasta syystä. Viimeiseksi alkupuheen attributiivinen adjektiivi *tarpeettomia* on redusoitu tulkkeesta. Toisaalta viimeisen muutoksen tapauksessa on nähtävissä tulkin epäröintiä, kun hän lähtee tulkkaamaan aluksi vastakohtaa (*nödvändig*), ennen kuin jättää sen keskeneräiseksi.

Redusointia tapahtuu selvästi siis lähtötekstin puolella. Tulkkeen keskeneräiseksi jäänyttä vastakohtaista ilmausta ei lasketa lisäykseksi tai poistoksi, sillä se johtuu tulkkausvirheestä, eikä tietoisien valinnan kautta tehdystä ratkaisusta.

ESIMERKKI 15

ALKUPUHE

Tämä on nyt rajaliikenteen avaamisen ensimmäinen vaihe, ja *jatkoaskelista rajaliikenteen hallituksen* asteittaisessa avaamisessa linjataan myöhemmässä vaiheessa.

TARKKA KÄÄNNÖS

Det här är första skedet i att öppna gränstrafiken, och om vidare steg i att gradvis öppna gränstrafiken kommer regeringen att dra upp riktlinjerna senare.

TULKE

Det här är första skedet i att öppna gränserna, och så små...kommer *de här* att öppnas upp gradvis och *vi* drar upp riktlinjerna senare för det.

Esimerkissä 15 toisen päälauseen substantiivi *jatkoaskelista* on redusoitu leksikaalisen poiston kautta tulkkeesta. Samassa lauseessa substantiivi *rajaliikenteen* on korvattu pronominaalisella korvaamisella demonstratiivipronominilla *de här*. Pronominaalista korvaamista esiintyy myös tulkkeen viimeisessä lauseessa, kun alkutekstin substantiivi *hallituksen* on korvattu persoonapronominilla *vi*. Ensimmäisen redusoinnin ja pronominaalisen korvaamisen voidaan katsoa toisaalta johtuvan myös tulkkeessa tapahtuneesta epäröinnistä, joka vaikuttaa juuri substantiivin *jatkoaskelista* kohdalla ja mahdollisesti aiheuttaa substantiivin *rajaliikenteen* pronominaalisen korvaamisen, jotta tulkkeen koheesio kuitenkin pysyisi yllä epäröinnistä huolimatta. Myös alkupuheen monimutkaisesti ja epäkieliopillisesti muotoiltu lause vaikuttaa koko lauseen tulkkaukseen.

ESIMERKKI 16

ALKUPUHE

On tärkeää, että näin *suurista* päätöksistä voidaan käydä laajaa julkista keskustelua.

TARKKA KÄÄNNÖS

Det är viktigt att man kan föra en omfattande diskussion i offentligheten om så stora beslut.

TULKE

Så det är viktigt att man kan föra en omfattande diskussion i offentligheten om **sådana här** frågor.

Esimerkissä 16 alkupuheen attributiivinen adjektiivi *suurista* on redusoitu tulkkeesta. Tulke vuorostaan alkaa leksikaalisesti lisätyllä faattisella diskurssipartikkelilla *så*, joka toimii relaatiolisäyksenä, joka yhdistää puheenvuoron edelliseen. Tulkkeessa on attributiivisena

lisäyksenä indefiniittipronomini *sådana här*, jonka voidaan toisaalta katsoa viittaavan lähtötekstistä poistettuun adjektiiviin. Tulkkeen lopun substantiivin *frågor* voidaan vuorostaan katsoa viittaavan lähtötekstin substantiiviin *påståelse*. Koska indefiniittipronominin viittaus ei kuitenkaan ole täysi vastaavuus, olen silti laskenut adjektiivin *suurista* redundanssiksi, mutta esimerkki toisaalta havainnollistaa myös hyvin, miksi redundanttien elementtien luokittelu voi olla ongelmallista.

ESIMERKKI 17

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
<u>Lopuksi totean vielä, että samalla, kun</u> voimme iloita rajoituksen hallitusta purkamisesta, on meidän edelleen syytä muistaa, että koronavirus on täällä keskuudessamme.	Slutligen vill jag ännu konstatera att samtidigt som vi kan vara glada över att vi på ett kontrollerat sätt kan öppna upp restriktionerna, så ska vi ändå komma ihåg att coronaviruset finns här bland oss.	Vi är glada över att vi på ett kontrollerat sätt kan öppna upp restriktionerna, men vi ska ändå komma ihåg att viruset finns här bland oss fortfarande.

Esimerkissä 17 alkupuheen alun keskustelua ohjaava metastruktuurallinen fraasi *lopuksi totean vielä* (, *että samalla, kun*.) on redusoitu kohdetekstistä. Elementti on luokiteltu tässä tapauksessa kyseiseen kategoriaan, koska määritelmällisesti elementillä jäsenellään tekstiä, eikä sen poisto vaikeuta tulkkeen seuraamista. Tämä toimii hyvänä havainnollistavana esimerkkinä siitä, miten metakielellisen tason elementit toimivat redundanssin tasolla: niitä voidaan melko vapaasti redusoida, sillä niiden poisto ei aiheuta tekstin varsinaisessa merkityksessä muutoksia. Metakielelliset elementit ovat tyypillisiä juuri lukupuheessa, joten niiden tulkkaus ei ole välttämätöntä, sillä tulkkeen tarkoituksena ei ole kuulostaa lukupuheelta, vaan mahdollisimman luonnolliselta puheelta.

ESIMERKKI 18

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
Edelleen se virus on täällä keskuudessamme.	Fortfarande är det här viruset här bland oss.	-

Esimerkin 18 toisteinen virke on jätetty kokonaan tulkkaamatta. Tulkkaamatta jättämistä voidaan perustella sillä, että samainen lause ilmaistaan aiemmassa virkkeessä. Tämä toimii

malliesimerkkinä aineistossa poistetusta toistosta, jossa kokonainen virke on laskettu redundantiksi merkityssisältönsä tai ympäröivän tekstikontekstin vuoksi.

ESIMERKKI 19

ALKUPUHE

Ja seuraavaksi ministeri Andersson, olkaa hyvä.

TARKKA KÄÄNNÖS

Och sedan minister Andersson, varsågod.

TULKE

Minister Andersson, varsågod.

Esimerkissä 19 alkupuheen alun faattinen diskurssifraasi *ja seuraavaksi* on redusoitu tulkkeesta. Elementti on voitu poistaa tulkkeesta, koska puheilannetta ylläpitävän elementin poisto ei vaikuta tekstin merkitykseen.

ESIMERKKI 20

ALKUPUHE

Paluu lähiopetukseen on herättänyt runsaasti keskustelua erityisesti opettajien keskuudessa, ja haluan vielä kerran koko hallituksen puolesta kiittää kaikkia varhaiskasvatuksen ja opetusalan ammattilaisia siitä suuresta työstä, mitä te olette tehneet suomalaisten lasten ja nuorten eteen tän koko kevään ajan.

TARKKA KÄÄNNÖS

Återgången till närundervisning har väckt mycket debatt särskilt bland lärare, och jag vill ännu en gång hela regeringens vägnar tacka alla experter inom småbarnspedagogik och undervisningsexperter för det stora arbete som ni har gjort för finska barn och ungdomar under hela våren.

TULKE

Den här återgången till närundervisning har väckt mycket debatt **bland annat** bland lärare, och jag vill ännu en gång och hela regeringens vägnar tacka alla undervisningsexperter, pedagoger inom **våra grundskolor** och småbarnspedagogiken för allt det arbete som ni har gjort under hela våren.

Esimerkissä 20 alkupuheen alun painottava adverbi *erityisesti* on pelkistetty tulkkeessa fraasiksi *bland annat*, minkä vuoksi esimerkit on huomiovärjätty osoittamaan tapahtunut muutos. Muutosta ei voida laskea redundanssiksi, sillä informaation määrä on tässä kohtaa tekstiä pysynyt samana, ainoastaan merkitys on muuttunut painottavasta yleisemmäksi. Tulke on aloitettu attributiivisella demonstratiivipronominin *den här* lisäyksellä tekstiin. Kyseisellä lisäyksellä voidaan katsoa olevan samanlainen painottava funktio kuin lähtötekstistä poistetulla adverbilla *erityisesti*, mutta toisaalta pronomini- ja viittausta koskee paluuta lähiopetukseen eikä keskustelua juuri opettajien keskuudessa. Alkutekstin lopun nominilauseke *suomalaisten lasten*

ja nuorten eteen on redusoitu nominaalisen tiedon poiston kautta tulkkeesta. Toisaalta poistettu elementti ikään kuin implikoidaan muuten tekstiyhteydessä, sillä ammattilaisten tekemä työ on kohdistunut juuri suomalaisiin lapsiin ja nuoriin. Tulkkeeseen on vuorostaan lisätty leksikaalisena lisäyksenä nominilauseke *våra grundskolor* selittäväksi lisäykseksi vahvistamaan kiitettävien, varhaiskasvatukseen kuulumattomien, opettajien työtä peruskouluissa.

3.4.3 Litteraatti 3

Lopuksi analysoidaan tutkimusaineiston viimeiset kymmenen esimerkkiä 21–30. Litteraatissa 3 ollaan tulkkausprosessin lopussa, jossa tulkkauksessa alkaa hypoteesini mukaan jo esiintyä enemmän tulkin kognitiivisesta rasituksesta johtuvia muutoksia, jotka vaikuttavat tulkkauksessa käytettyihin strategisiin ratkaisuihin. Litteraatti 3 eroaa myös siinä mielessä kahdesta muusta, että rekisteri on erilainen: litteraateissa 1 ja 2 rekisteri on hallituksen jäsenten hallinnolliselle diskurssille tyypillistä, ja puhe on monologia, kun taas litteraatissa 3 on toimittajia esittämässä kysymyksiä tieteellisille asiantuntijoille, jolloin rekisteri ei ole enää samanlaista.

ESIMERKKI 21

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
Meillä on täällä paikan päällä...ääh...lisäksi <u>toimitusten kysymyksiin</u> <u>vastaamassa</u> hallitussihteeri Outi Äyräs-Blomberg ja <u>johtaja</u> Minna Saario STT:stä, STM:stä...	Här på plats har vi dessutom regeringssekretären Outi Äyräs-Blomberg och ledaren Minna Saario från STM som svarar på redaktioners frågor.	Här på plats har vi dessutom regeringssekretären Outi Äyräs-Blomberg och Minna Saario från..social- och hälsovårdsministeriet.

Esimerkissä 21 alkupuheen infiniittilauseke *toimitusten kysymyksiin vastaamassa* on redusoitu tulkkeesta. Koska tulkkaustilanteen tekstiyhteydestä oli kuitenkin pääteltävissä mm. esittelystä, että mainitut henkilöt ovat paikalla myös vastaamassa kysymyksiin, kyseinen seikka on voitu ymmärtää ilmankin elementin tulkkausta, jolloin elementti voidaan laskea fokusoimattomaksi elementiksi. Elementin poiston voidaan toisaalta myös katsoa johtuvan siitä, että alkupuheessa ilmeni epäröintiä juuri poiston käsittävissä kohdassa, jolloin epäröinti ja sen aiheuttama viive

ovat voineet johtaa kyseiseen redusointiin. Lisäksi lähtötekstin lopun epäröinti ministeriön nimestä on johtanut tulkkeessa viiveeseen, joka ilmenee tulkin epäröintinä. Alkupuheesta on myös redusoitu lopun appositiosubstantiivi *johtaja* leksikaalisen poiston kautta. Tämänkin poiston voidaan katsoa johtuvan samasta epäröinnistä.

ESIMERKKI 22

ALKUPUHE

...*Ja* otetaan kysymyksiä
Iltalehdestä, Hanna Gråsten,
ole hyvä.

TARKKA KÄÄNNÖS

Och vi tar emot frågor från
Iltalehti, Hanna Gråsten,
varsågod.

TULKE

Vi tar emot frågor...**först**
Iltalehti, Hanna Gråsten,
varsågod.

Esimerkissä 22 nähdään lähtötekstin alkavan pienellä epäröinnillä, minkä jälkeen puheenvuoro alkaa konjunktiolla *ja*, joka on poistettu leksikaalisen tiedon poiston kautta tulkkeessa. Toisaalta tulkkeeseen on vuorostaan lisätty metastruktuuraisena ja attributiivisena elementtinä adverbi *först*.

ESIMERKKI 23

ALKUPUHE

Hei...kysyisin Tuija
Kumpulaiselta *vielä* vähän *tohon*
eiliseen liittyen, elikkä tähän
maskiasiaan, kun ministeri Kiuru
kertoi, että STM:n virkakanta on
ollut se, ettei näiden maskien
käyttöä suositella, niin kysyisin,
että millä perusteella tähän on
päädytty, kun tästähän on
kansainvälisesti tehty paljon
tutkimusta, muun muassa WHO:n
rahoittama tutkimus, joka kävi
vielä kattavammin läpi *näitä*
tieteellisiä näyttöjä, niin totesi, että
maskien käyttöä suositeltaisiin,
niin kysyisin, että millä perusteella
STM pitää virkakantana sitä, *ettei*
suositella?

TARKKA KÄÄNNÖS

Hej, jag skulle vilja fråga Tuija
Kumpulainen ännu lite om igår,
alltså om ansiktsskydden, när
minister Kiuru berättade att social-
och hälsovårdsministeriets åsikt
har varit att man inte ska
rekommendera de här skydden, så
jag skulle vilja fråga att hur har
man kommit till det, för det finns
ju mycket internationell forskning
om saken, bland annat forskningen
finansierad av WHO som ännu
närmare gick igenom
vetenskapliga rön, och den visade
att användningen av
ansiktsskydden skulle
rekommenderas, så jag skulle vilja
fråga varför STM inte anser det?

TULKE

Hej..jag vill fråga Tuija
Kumpulainen.. lite igårdagen och
det här med ansiktsskydden, när
minister Kiuru sade att social- och
hälsovårdsministeriets **tjänstemän**
har haft åsikten att man inte ska
rekommendera de här skydden.
Hur har man kommit till det, för
det finns ju mycket
internationell..forskning, och
WHO:s forskning också som gått
igenom vetenskapliga rön, och
anser att man ska kunna
rekommendera användning av
ansiktsskydd. Varför anser inte
ministeriets tjänstemän *det*?

Esimerkissä 23 nähdään alkupuheen alussa adverbien *vielä* redusointi leksikaalisen poiston kautta. Alun demonstratiivipronomini *tohon* on vuorostaan redusoitu leksikaalisen tiedon poiston kautta. Molempien redusointien voidaan katsoa johtuvan tulkkeen vastaavassa kohdassa ilmenevästä tulkin epäröinnistä. Tulkkeessa nähdään ensimmäisessä sivulauseessa leksikaalisena lisäyksenä substantiivi *tjänstemän* selittävänä lisäyksenä, joka toimii tarkennuksena sille, että sosiaali- ja terveysministeriön *virkamiehillä* on ollut kanta. Alkupuheen puolivälissä on tapahtunut merkitykseen vaikuttava reduktio, nimittäin infinitiivin *rahoittama* reduktio, joka muuttaa lausekkeen *WHO:n rahoittama* (heidän roolinsa on rahoittaa tutkimus) muotoon *WHO:s forskning*, jossa merkitysmuutos tekeekin organisaatiosta tutkimuksen tekijän, eikä rahoittajan. Koska infinitiivit lasketaan nominaalisiksi elementeiksi, kyseinen reduktio on näin ollen leksikaalisen tason reduktio. Kyseisen muutoksen voidaan toisaalta katsoa johtuvan siitä, että partisiippimuotojen tulkkaus suomesta ruotsiksi pakottaa tulkin tekemään päätöksen jopa kolmesta ratkaisusta: relatiivimuotoinen sivulause/partisiippimuotoinen verbi/agenttipassiivi. Koska simultaanitulkkauksessa ei ole aikaa jäädä puntaroimaan näin monen ratkaisun väliltä, voinee yksinkertaistus johtua tästä. Seuraava muutos tapahtuu alkupuheen loppupuolella, kun demonstratiivipronomini *näitä* on redusoitu leksikaalisen poiston kautta tulkkeesta. Kyseinen muutos muuttaa tekstin merkitystä, sillä lähtötekstin definiittinen *näitä tieteellisiä näyttöjä* on muuttunut tulkkeessa indefiniittiseen muotoon *vetenskapliga rön*. Esimerkin viimeinen muutos tapahtuu alkutekstin lopussa, jossa puheenvuoron viimeinen sivulause *ettei suositella* on korvattu pronominaalisella korvauksella demonstratiivipronominilla *det* tulkkeessa. Pronominaalista korvaamista voidaan pitää mielekkäänä, sillä lauseyhteydessä puhutaan juuri virkakannasta, ettei suositella (maskien käyttöä).

ESIMERKKI 24

ALKUPUHE

...Meillä on useampia tieto...pohjia, mutta merkittävää on ollut se, mikä valtioneuvoston...päätöksellä STM tilasi eli...eli tämä tieteellinen katsaus, ja sitten katsoimme muiden maiden tilannetta.

TARKKA KÄÄNNÖS

Vi har flera undersökningar vi baserar oss på, men det som har varit väsentligt är det som social- och hälsovårdsministeriet beställde på basis av statsrådets beslut, alltså den här vetenskapliga översikten, och då såg vi på läget i andra länder.

TULKE

Vi har **förstås** många olika undersökningar vi baserar oss på, men det...väsentliga..är kanske den **undersökning** som *vi* beställde, den här **vetenskapliga översikten**, och så såg vi på läget i andra länder.

Esimerkissä 24 tulkkeen alkuun on lisätty leksikaalisena lisäyksenä adverbi *förstås* attributiivisena eli kuvailevana lisäyksenä. Kyseisen elementin lisäyksellä on ikään kuin vakuutteleva vaikutus tulkkeessa. Alkupuheen puolivälin adverbialilauseke *valtioneuvoston päätöksellä* on redusoitu tulkkeesta fokusoimattomana elementtinä, sillä elementti ei suoranaisesti ole pääteltävissä tekstiyhteydestä. Kyseisen redusoinnin voidaan myös katsoa johtuvan alkupuheen kyseisessä kohdassa ilmenneestä epäröinnistä, joka on heijastunut myös tulkkeeseen. Seuraavaksi alkupuheen substantiiviakronyymi *STM* on korvattu pronominaalisella korvaamisella persoonapronominilla *vi* tulkkeessa. Pronominaalinen korvaaminen on tässä mielekästä sen vuoksi, että lähtötekstissä on puhuttu laajalti me-muodossa koko ajan. Alkupuheen epäröinnin faattisia diskurssipartikkeleita *eli eli* ei ole koettu tarpeelliseksi tulkata, joten nämä on redusoitu. Viimeisenä ilmiönä esimerkissä nähdään toistoa, kun alkupuheen nominilausekkeeseen *tieteellinen katsaus* viitataan tulkkeessa kahdesti substantiivilla *undersökning* ja jäljempänä toisteisella nominilausekkeella *vetenskapliga översikten*. Toisto voi toisaalta myös johtua siitä, että *tieteellinen katsaus* esiintyy lähtötekstissä epäröinnin jälkeen, mikä heijastui tulkkeeseen.

ESIMERKKI 25

ALKUPUHE

Itse pidän keskeisenä sitä, minkä myös ministeri Kiuru eilen sanoi, eli olisihan vaihtoehtona ollut myös se, **että voisi kieltää**, katsoen, että siihen liittyisi joitakin haittoja, ja sellaista kantaahan ei ole otettu, vaan on todettu, että tämmöistä *yleistä* suositusta ei anneta, mutta ei toisaalta kielletäkään...

TARKKA KÄÄNNÖS

Det som minister Kiuru sade igår, anser jag också vara viktigt att alternativet skulle ha varit också att användningen skulle förbjudas därför att det skulle innebära några skador, men vi har ju inte konstaterat så, utan vi har konstaterat att vi inte ger någon allmän rekommendation, men å andra sidan förbjuder vi det inte heller.

TULKE

Det som minister Kiuru sade igår, anser jag också vara viktigt, att alternativet hade varit **att vi förbjuder användningen av ansiktsskydd**, att det skulle vara skadligt, men det har vi ju inte sagt, men vi konstaterade att vi inte ger någon *rekommendation*, men vi förbjuder inte heller någon att använda skydd.

Esimerkissä 25 lähtötekstin puolivälin sivulausetta *että voisi kieltää* vastaa tulkkeessa vastaava rakenne *att vi förbjuder*, mutta tulkkeeseen on lisätty ruotsin syntaksin vaatimusten mukaisesti objektiksi nominilauseke *användningen av ansiktsskydd*, joka lasketaan attributiiviseksi lisäykseksi. Koska ruotsin syntaksissa ei voi ilmaista jonkin kieltämistä ilman näkyvää objektia,

on lisäys täten pakollinen. Seuraavana muutoksena nähdään, kun lähtötekstin lopun adjektiivi *yleistä* on redusoitu leksikaalisen tiedon poiston kautta tulkkeesta. Toisaalta tulkkeessa suositukseen viittaava osuus on ilmaistu semanttisesti yhtä epämääräisesti, joten sisältö on poistosta huolimatta ymmärrettävissä.

ESIMERKKI 26

ALKUPUHE

Ja niinku tota siellä on todettu, seuraamme tilannetta aktiivisesti, jos sitten näyttö muuttuu, niin..niin toki Suomessakin,niinku muuallakin, niin mietitään asioita uudelleen...

TARKKA KÄÄNNÖS

Och liksom vi har konstaterat där, så följer vi läget aktivt, och om det då förändras, så tänker vi om sakerna i Finland som annanstans också.

TULKE

...Och som vi konstaterat, så följer vi läget aktivt och..om..det förändras, så tänker vi om.

Esimerkissä 26 alkupuheen alun diskurssipartikkelilauseke *niinku tota* on redusoitu tulkkeessa faattisen elementin poiston kautta. Toisaalta kyseinen lähtötekstin aloittanut lauseke on esitetty epämääräisesti muotoillusti, mikä on voinut hyvin vaikuttaa sen redusointiin. Lisäksi alkupuheen alun paikan adverbi *siellä* on redusoitu leksikaalisen poiston kautta. Kyseinen elementti kuuluu samaan lähtötekstin alun epämääräiseen muotoiluun, joten redusoinnin syy lienee sama. Viimeisenä muutoksena esimerkissä nähdään, kuinka alkupuheen lopun sivulause *niin toki Suomessakin niinku muuallakin* on redusoitu tulkkeesta. Kyseistä sivulauseetta voidaan pitää siinä mielessä toisteisena, että muu lause- ja tekstiyhteys antavat jo ymmärtää, että tilannetta seurataan sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Olen valinnut kyseisen esimerkin havainnollistamaan, miten myös alkupuheen puheenvuoron muotoilu voi olla epämääräistä tai sen informaatorakenne sirpaleista. Mikäli näin on, tämä vaikuttaa myös tulkkeen lopputulokseen.

ESIMERKKI 27

ALKUPUHE

Ja vielä tarkennan sitä, että karanteenipäätöshän on..viranomaispäätös, jossa on..virallinen hallintopäätös, ja sitä ei pysty kone tekemään.

TARKKA KÄÄNNÖS

Och ännu vill jag precisera att ett karantänbeslut är ett myndighetsbeslut som är ett officiellt förvalningsbeslut, och det kan inte fattas av en maskin.

TULKE

Och ännu vill jag säga att det här karantänbeslutet är ju ett myndighetsbeslut. Det är ett officiellt förvaltningsbeslut. Det är inte så att maskinen kan fatta det beslutet.

Esimerkissä 27 nähdään tulkkeen alussa pronominaalisena ja attributiivisena lisäyksenä demonstratiivipronomini *det här*: Lisäys on mahdollisesti tehty tarkentamaan, että juuri karanteenipäätös (ei siis jokin toinen päätös) lasketaan tässä yhteydessä viranomaispäätökseksi. Tulkkeen lopussa nähdään vuorostaan toistoa, kun jo määräisessä muodossa olevan substantiivin *beslutet* vierelle on lisätty demonstratiivipronomini *det* leksikaalisena ja attributiivisena lisäyksenä. Toiston lisäys on mahdollisesti tehty sen vuoksi, että halutaan painottaa juuri mainittua virallista päätöstä. Toisaalta lähtötekstin puheenvuoro on ilmaistu itsessään todella toisteisesti, mikä luultavimmin johtuu lähtötekstissä ilmenneestä epäröinnistä, ja tämä voi hyvin vaikuttaa tulkkeessa ilmenevään toistoon.

ESIMERKKI 28

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
Vaikka <i>ei annettaisi...mitään lupaakaan sieltä sitten</i> , ettei edetä sen sovelluksen kautta, niin se puhelin..puhelinsovellus helpottaa sitä, mutta se ei tee päätöstä.	Trots att man inte skulle ge något tillstånd där att man inte går vidare med saken via applikationen, så hjälper den där mobilapplikationen till, men den fattar inga beslut.	Trots att man inte..inte sen egentligen går..vidare med saken, så hjälper den här appen ändå, men den fattar inga beslut för oss .

Esimerkissä 28 alkupuheen alun selittävän sivulauseen osa (*ei annettaisi...mitään lupaakaan sieltä sitten*) on redusoitu tulkkeesta. Tekstiyhteydestä on pääteltävissä, että luvan antamisesta puhutaan, joten poistettu elementti voidaan laskea fokuoimattomaksi elementiksi. Toisaalta lähtötekstin alussa ilmenee epäröintiä, joka voisi selittää, miksi poistettu elementti on ilmaistu hieman epämääräisesti, ja tämäkin on saattanut vaikuttaa redusointipäätökseen. Tulkkeen lopussa vuorostaan nähdään attributiivisena ja lopettavana lisäyksenä prepositiolauseke *för oss*, joka on eksplikoimassa, ettei sovellus tee meidän puolestamme päätöstä, vaan se auttaa tilannearvioinnissa.

ESIMERKKI 29

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
<i>Seuraavana</i> Helsingin Sanomat ja Pihla Loula...	Och sedan Helsingin Sanomat och Pihla Loula.	?...Sanomat och Pihla Loula.

Esimerkissä 29 alkupuheen alun metastruktuurallinen elementti *seuraavana* on redusoitu tulkkeesta. Kyseisen puheenvuoron litteroinnissa kuullaan tulkin aloittavan hieman epämääräisellä puheella adverbiin *seuraavana* viittaavan vastineen sanomista, mutta hän ei sano sitä riittävän selvästi, minkä vuoksi kohta on merkitty tulkkeessa epäselväksi kohdaksi. Kyseisen elementin kohdalla ei kuitenkaan ole täyttä hiljaisuutta, joten suoranaisesta kuulemattomuudesta ei voida puhua. Näin ollen elementti on rajatapaus, mutta toisaalta se edustaa vähiten esiintyvää tiivistämisen kategoriaa, joten tämä ei vaikuta tulokseen merkittävästi.

ESIMERKKI 30

ALKUPUHE	TARKKA KÄÄNNÖS	TULKE
Viime viikolla THL:n Mika Salminen sanoi <u>MTV:n</u> haastattelussa, että 150 tapauksen kasvu olisi hiljaisen viikon jälkeen sellainen, että hälytyskellojen pitäisi soida, niin nyt kysyisinkin tästä <u>niin sanotusta puolirajasta</u> , eli kuinka paljon uusia tapauksia pitäisi päivässä tulla, jotta epidemian kehittymisestä pitäisi toden teolla huolestua ja ottaa käyttöön taas tiukempia rajoitustoimia?	Förra veckan sade Mika Salminen från THL i MTV:s intervju att en ökning med 150 fall efter en vecka skulle vara en sådan mängd att larmklockorna borde börja. Nu vill jag alltså fråga om den så kallade halvpunkten, det vill säga hur många nya fall borde vi ha per dag för att utvecklingen av epidemin verkligen skulle verka oroväckande och igen leda till nya striktare restriktioner?	THL:s Mika Salminen sade förra veckan i en intervju..att..en ökning med 150 personer skulle efter en vecka vara en sån..mängd att larmklockorna borde ringa. Nu vill jag fråga, hur många nya fall borde vi ha per dag för att epidemi..utvecklingen skulle verka oroväckande och leda till nya restriktioner.

Esimerkissä 30 alkupuheen alun akronyymi *MTV:n* on redusoitu tulkkeesta leksikaalisen poiston kautta. Koska redusoitu elementti on tarkentava, ei sitä voida pitää fokusoimattomana elementtinä. Toisaalta tulkilla ilmenee suuremmin epäröintiä kyseisen elementin kohdalla, mikä voisi hyvinkin selittää elementin redusoinnin. Toisena muutoksena alkupuheen puolivälin adverbialilauseke *niin sanotusta puolirajasta* on redusoitu tulkkeessa myöskin merkitystä kantavana tietona, joten sitäkään ei voida pitää fokusoimattomana. Kyseisen elementin redusoinnin kohdalla ilmenee myöskin tulkin epäröintiä, joten redusointi johtunee samasta syystä.

3.5 Analyysin yhteenveto

Litteraattien laadullinen analyysi osoittaa alkuperäisen hypoteesini tulkkauksen kolmen vaiheen etenemisestä osittain todeksi ja osittain epätodeksi siinä määrin, että litteraatissa 1 tulkkauksen sujui suhteessa alkutekstiin parhaiten, epäröintiä esiintyi vähiten ja tulkkaustrategioiden käyttö oli tätä kautta monipuolista ja systemaattista. Näin ollen tulkkauksen alku–puoliväli osoittautuikin parhaaksi osuudeksi.

Litteraatin 2 kohdalla ilmeni paljon enemmän epäröintiä kuin litteraatissa 1, mikä itsessään vaikutti käytettyihin tulkkaustrategioihin esimerkiksi siten, että leksikaalisen tiedon poistoa ja pronominaalista korvaamista ilmeni kaikkein eniten litteraatissa 2. Näitä kahta kategoriaa esiintyi kyseisessä litteraatissa runsaasti luultavimmin juuri epäröinnin aiheuttaman ajallisen paineen vuoksi. Epäröinti vuorostaan johtuu todennäköisemmin kasvaneesta kognitiivisesta rasituksesta, mikä on hyvin luultavaa, kun ollaan tulkkauksen puolivälissä. Näin ollen hypoteesini osoittautui litteraatin 2 kohdalla siinä mielessä epätodeksi, ettei tulkkauksen puolivälissä ollutkaan aivan paras tulkkausteho.

Litteraatin 3 kohdalla hypoteesini osoittautui taas todeksi, kun tulkkauksen loppupuolta käsittävissä litteraatissa ilmeni jo paljon enemmän epäröintiä ja etenkin sen aiheuttamaa runsasta leksikaalista poistoa, joiden voidaan katsoa johtuvan alkuun verrattuna jo merkittävästi kasvaneesta kognitiivisesta rasituksesta.

Näin ollen uudistettu loppupäätelmäni laadullisesta analyysistä on, että tulkkaustrategioiden käyttö alkoi yksipuolistua tulkkauksen edetessä melko tasapuolisesta strategioiden käytöstä laajalti leksikaalisten poistojen ja pronominaalisen korvaamisen käyttöön. Yksipuolistumista selittää kasvaneen kognitiivisen rasituksen aiheuttama kasvanut epäröinti.

4 Loppupäätelmät

Tutkimus on osoittanut, että redundanssin hallitseminen sekä tiedon tiivistämisessä että sen lisäämisessä voi auttaa parantamaan simultaanimenetelmällä toteutetun mediatulkkauksen ymmärrettävyyttä ja että tulkkeesta voidaan poistaa ja siihen voidaan lisätä elementtejä ilman, että viestin välittyminen häiriintyy. Redundanssia ei siis esiinny ainoastaan poistoina, vaan myös lisäyksinä.

Useimmiten viestissä tapahtuu muutoksia leksikaalisella, pronominaalisella ja faattisella tasolla, jossa redundanteiksi miellettyjä elementtejä, kuten yksittäisiä sanoja tai lausekkeita, poistetaan tai ne korvataan tiiviimmin pronominiiviittauksella. Faattisia elementtejä vuorostaan lisätään kaksinkertainen määrä poistoihin verrattuna, jotta tekstin puhuttelevuus ja nyanssien välittyminen toteutuu.

Yhteistä tiivistämiselle ja lisäämiselle oli toisin sanoen se, että leksikaalisen tason, pronominaalisen tason ja faattisen tason muutoksia ilmeni eniten. Tiivistämisen strategioista leksikaalisen tiedon poistoa ilmeni ylivoimaisesti eniten, kun taas faattisia elementtejä ilmeni kaikkein eniten lisäyksen kategorioista. Vähemmän käytettyjen kategorioiden joukossa olivat molemmissa strategioissa fokuoimattomat elementit, toisto ja metastruktuuralliset elementit.

Tiivistämisen ja lisäämisen kategorioiden käyttö alkoi yksipuolistua leksikaalisen tiedon poistojen ja pronominaalisen korvaamisen suuntaan tulkkausprosessin edetessä siten, että kun tulkkausprosessin puoliväli ylitettiin, yksipuolistumista alkoi ilmetä enemmän. Tämä selittynee prosessin aikana kasvaneella kognitiivisella rasituksella, joka heijastui kasvaneena epäröinnin määränä. Muita vaikuttaneita tekijöitä olivat alkupuheessa ilmenneet epämääräiset muotoilut ja informaatorakenteen sirpaleisuus.

Tutkimustulokset tukevat mm. Seleskovitchin (1978) väittämää siitä, että tulkkeen tiivistäminen tapahtuu tietoisien valinnan kautta, sillä tiivistämisen strategioita käytettiin suhteellisen systemaattisesti kautta tutkimusaineiston. Chernovin (1994) mukaan redundanssi on ilmiönä keskeinen ja erottamaton osa tulkkausprosessia, ja koska sitä esiintyy kielen kaikilla tasoilla, redundanssin tiivistäminen ja lisääminen on välttämätöntä. Tutkimusaineisto tukee tätä väittämää myös, sillä redundanssia poistetaan ja lisätään lähes kaikissa tiivistämisen ja lisäämisen kategorioissa, poikkeuksena metaleksikaaliset ja -tekstuaaliset elementit. Kuten Alexieva (1983) on todennut, simultaanimenetelmän asettama aikapaine tekee välttämättömäksi tiivistää tulkkauksessa tietoa. Koska tutkimusaineiston tulkkauksissa käytetty tulkkausmenetelmä on juuri simultaanitulkkaus, tämä väittämä osoittautuu todeksi.

Sunnarin (1995) luonnehdinnan mukaan vuorostaan konferenssitulkkauksessa, jolla on hyvin paljon yhtäläisyyksiä mediatulkkauksen kanssa, tulkkauksen aiheen abstraktius voi vaikeuttaa tulkkauksen ymmärrettävyyttä, jolloin tiedon lisääminen eksplikoinnin kautta voidaan nähdä

tarpeelliseksi. Kyseistä luonnehdintaa on tukemassa oma väittämäni, jonka mukaan tulkkauksessa voi olla tarpeen eksplikoida asioita, mikäli alkupuheessa ilmenee asia, joka on vaikeaselkoinen ja voi täten kaivata selvennystä. Molemmat väittämät käyvät tutkimusaineistossa toteen, sillä selittävien lisäysten osuus aiemmin mainitun mukaisesti on suuri. Herbertin (1952) väittämän mukaan tulkkeen tiivistäminen voi olla haitallista etenkin poliittisessa diskurssissa, jossa nyansseilla on suuri merkitys. Koska tutkimusaineiston tulkkaustilanteet olivat Suomen hallituksen pitämiä tiedotustilaisuuksia, on kyse juuri hallinnollisesta diskurssista. Tutkimustulokset tukevat väittämää nyanssien tiivistämisestä, sillä faattisia eli nyanssin elementtejä on lisätty kaksinkertainen määrä tulkkeisiin niiden poistamiseen verrattuna.

Aineisto antaa todenmukaisen kuvan oikeasta mediatulkkaustilanteesta, sillä tulkkaus on toteutettu aidoissa olosuhteissa suorassa tv-lähetyksessä koko Suomen kansalle, jolloin ainakin osa tulkkauksen yleisöstä on aidosti riippuvainen tulkkauksesta. Kun nämä seikat otetaan yhdessä huomioon, voidaan aineistosta vetää ainakin osittaisia johtopäätöksiä siihen, miten redundanssia käsitellään poistojen ja lisäysten kautta oikeassa mediatulkkaustilanteessa.

Tuloksia ei voida kuitenkaan yleistää koskemaan kaikkea mediatulkkausta, sillä tutkimusaineiston laajuus ja aihepiirit ovat kapeita. Täysiä yleistyksiä ei voida myöskään tehdä siksi, että mediatulkkauksessa Pöchhackerin (2010) mukaisesti vaihtelevat tulkkaustilanne ja -menetelmä. Jatkotutkimuksen kannalta voitaisiin esimerkiksi miettiä, miten tulkkaustilanteen virallisuus vaikuttaa tulkkauksessa käytettäviin strategioihin: tiivistääkö tai lisääkö tulkki tietoa samalla tavalla esimerkiksi hallituksen tiedotustilaisuudessa kuin viihdeohjelmassa, ja vaikuttaako juuri tämä virallisuuden aste tulkin habitukseen ja sitä kautta tulkkausprosessiin?

Redundanssi on tärkeä ymmärtää ilmiönä tulkkauksessa, sillä sitä ilmenee kaikilla kielen tasoilla ja se vaikuttaa siten tekstin informaation välittymiseen ja miten sitä käsitellään. Redundanssilla on taipumuksia sekä tiivistyä että lisääntyä tulkkauksessa riippuen siitä, kuinka korkea tekstin informaatiotiheys on, kuinka abstrakti tulkkauksen aihe on ja ketkä muodostavat tulkkauksen pääasiallisen kohderyhmän eli kuinka perehtyneitä he voisivat keskimäärin olla tulkkauksen sisältöön. Redundanssi johtuu kielen yksiköiden keskinäisistä semanttisista riippuvuussuhteista ja niiden muutoksista eli siitä, mitä tapahtuu diskurssin eli keskustelun tasolla. Ilmiö johtuu myös viestin vastaanottajasta, sillä tämä päättelee asioita kielellisesti, kognitiivisesti, kontekstuaalisesti sekä pragmaattisesti. Mikäli viestin vastaanottaja pystyy

päättämään asioita näiden avulla, ympäröivät tarkentavat elementit voidaan redusoida. Mikäli viestin vastaanottaja ei kuitenkaan pysty päättämään asiakokonaisuutta, ympäröivien tarkentavien elementtien lisäystä tarvitaan.

Kirjallisuusluettelo

Tutkimuskirjallisuus

- Alexieva, Bistra. 1983. Compression as a Means of Realisation of the Communicative Act in Simultaneous Interpreting. *Fremdsprachen* 27, 4. painos, 233–238.
- Apresyan, Yuri. 1974. *Lexical Semantics. Synonymic Resources of Language*. Moskova: Nauka.
- Barik, Henri. 1971. *A Description of Various Types of Omissions, Additions and Errors of Translation Encountered in Simultaneous Interpretation*. Teoksessa S. Lambert & B. Moser-Mercer (toim.) *Bridging the Gap: Empirical Research in Simultaneous Interpretation*. Amsterdam: John Benjamins, 125–126.
- Berner, Madeleine. 2016. *Suomalaisen ja saksalainen televisio-ohjelman tulkkauksen eroja ja yhtäläisyyksiä*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Helsinki. Saatavilla myös verkossa:
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/163299/Berner_Madeleine_Pro%20gradu_2016.pdf?sequence=2&isAllowed=y. (Katsottu 12.2.2021.)
- Chernov, Ghelly V. 1994. *Message Redundancy and Message Anticipation in Simultaneous Interpreting*. Teoksessa S. Lambert & B. Moser-Mercer (toim.) *Bridging the Gap: Empirical Research in Simultaneous Interpretation*. Amsterdam: John Benjamins, 139–153.
- Dam, Helle Vrønning 1993: *Text Condensing in Consecutive Interpreting*. Teoksessa Gambier, Yves & Tommola, Jorma (toim.) *Translation and Knowledge*. University of Turku. Turku. 297–313.
- Gee, James Paul. & Handford, Michael. 2012. Introduction. Teoksessa Gee, James Paul & Handford, Michael (toim.) *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*. New York: Routledge, 1–6.
- Geiger Poignant, Elisabeth. 2020. *Tolkade publika författarsamtal – Berättande och triadisk interaktion över språkgränser*. Väitöskirja. Tukholman yliopisto. Tukholma. Saatavilla myös verkossa: urn:nbn:se:su:diva-180308. (Katsottu 13.1.2021.)

- Gile, Daniel. 1989. *La communication linguistique en réunion multilingue. Les difficultés de la transmission informationnelle en interprétation simultanée*. Väitöskirja, Université Paris III. Pariisi.
- Hakulinen, Auli (toim.) 1996. *Suomalaisen keskustelun keinoja II*. Kieli, 10. painos. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- Hale, Sandra & Napier, Jemina. 2013. *Research Methods in Interpreting – A Practical Resource*. Lontoo, New Delhi, New York, Sydney: Bloomsbury.
- Herbert, Jean. 1952. *Manuel de l'interprète; comment on devient interprète de conférences*. 2. painos. Librairie de l'Université Genève, Geneva.
- Hietanen, Kaarina. 2004. *Tulkkausviestintä ammattina*. Teoksessa Oittinen, Riitta & Mäkinen, Pirjo (toim.) *Alussa oli käänös*. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print. 277–293.
- Jefferson, Gail. 1974. Error Correction as an Interactional Resource. *Language in Society*, 2. painos, 181–199.
- Johnstone, Barbara. 2009. *Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell.
- Kalina, Sylvia. 1993. *Analyzing Interpreters' Performance: Methods and Problems*. Teoksessa Dollerup, Cay & Lindegaard, Annette (toim.) *Teaching Translation and Interpreting 2*. University of Copenhagen. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 225–232.
- Kalina, Sylvia. 2015. *Compression*. Teoksessa Pöchhacker, Franz (toim.) *Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies*. London/New York: Routledge. 73–75.
- Katan, David & Straniero Sergio, Francesco. 2003: *Submerged Ideologies in Media Interpreting*. Teoksessa Calzada Pérez, Maria (toim.) *Apropos of Ideology*. Manchester: St. Jerome. 131–144. Saatavilla myös: http://www.academia.edu/4395772/Submerged_Ideologies_in_Media_Interpreting. (Katsottu 13.1.2021.)
- Kirchhoff, Hella. 2002/1976: *Simultaneous Interpreting: Interdependence of Variables in the Interpreting Process, Interpreting Models and Interpreting Strategies*. Teoksessa Pöchhacker, Franz & Shlesinger, Miriam (toim.) *The Interpreting Studies Reader*. Lontoo/New York: Routledge. 110–119.
- Kurz, Ingrid. 2012. *Zur Qualität von Live-TV-Dolmetschungen: Erwartungshaltungen und einschränkende Faktoren*. Teoksessa Ahrens, Barbara & Albl-Mikasa, Michaela & Sasse, Claudia (toim.) *Dolmetschqualität in Praxis, Lehre und Forschung*. Tübingen: Gunter Narr Verlag. 33–42.

- Miller, G.A. 1951/1963. *Language and Communication*. New York, Toronto, Lontoo: McGraw Hill.
- Mülmann, Sybille von. 2002. *Dolmetschen im Medium Fernsehen*. Teoksessa Best, Joanna & Kalina, Sylvia (toim.) *Übersetzen und Dolmetschen. Eine Orientierungshilfe*. Tübingen/Basel: A. Francke Verlag. 279–285.
- Neuman, W.L. 2000. *Social research methods. Qualitative and quantitative approaches*. 4. painos. Boston; Lontoo: Allyn&Bacon.
- Ochs, E. 1979. *Transcription as Theory*. Teoksessa Ochs, E. & S.B (toim.) *Developmental Pragmatics*. New York: Academic Press, 43–72.
- Pirkkalaniemi, Paju. 2019. *Tiivistämisstrategiat asioimistulkkauksessa*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Helsinki. Saatavilla myös verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201905212028>. (Katsottu 13.1.2021.)
- Pöchhacker, Franz. 2004. *Critical Linking up. Kinship and Convergence in Interpreting Studies*. Teoksessa Wadensjö, Cecilia & Englund Dimitrova, Birgitta & Nilsson, Anna-Lena (toim.) *The Critical Link 4*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 11–23.
- Pöchhacker, Franz. 2010. *Media Interpreting*. Teoksessa Gambier, Yves & van Doorslaer, Luc (toim.) *Handbook of Translation Studies, Volume 1*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 224–226.
- Seleskovitch, Danica. 1978. *Interpreting for International Conferences*. Washington D.C.: Pen and Booth.
- SKTL 2021 = Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto. *Tulkkausta eri menetelmillä*. Saatavilla: https://www.sktl.fi/kaantaminen_ja_tulkkaus/tulkiksi/tulkkausta-eri-menetelmilla/. (Katsottu 13.1.2021.)
- Straniero-Sergio, Francesco. 1999. *The Interpreter on the (talk)Show: Interaction and Participation Framework*. The translator, 5. painos. 303–326. Saatavilla myös: <http://www.tandfonline.com/libproxy.helsinki.fi/doi/pdf/10.1080/13556509.1999.10799046>. (Katsottu 13.1.2021.)
- Sunnari, Marianna. 1995: *Processing Strategies in Simultaneous Interpreting: "saying it all" vs. synthesis*. Teoksessa Tommola, Jorma (toim.) *Topics in Interpreting Research*. Centre for Translation and Interpreting, Turun yliopisto, Turku. 109–119.
- van Dijk, Teun A. 1977. *Semantic Macro-structures and Knowledge Frames in Discourse Comprehension*. Teoksessa Just, Marcel Adam & Carpenter, Patricia A (toim.) *Cognitive Processes in Comprehension*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. 3–32.

Wadensjö, Cecilia. 2008. In and Off the Show: Co-constructing 'invisibility' in an Interpreter-Mediated Talk Show Interview. *Meta: journal des traducteurs / Meta: Translators' Journal*. 53. painos. 184–203. Saatavilla myös:

<https://www.erudit.org/revue/meta2008/v53/n1/017982ar.pdf> (Katsottu 5.4.2021.)

Williams, J & Chesterman, A. 2002. *The Map: A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies*. Manchester: St Jerome.

Tutkimusaineisto

Valtioneuvosto. 2020. *Hallituksen tilannekatsaus 7.4.2020*. Youtube -videopalvelu, julkaistu 7.4.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=S4WrWhKUm80>. (Katsottu 25.3.2021.)

Valtioneuvosto. 2020. *Hallituksen tiedotustilaisuus 4.5.2020*. Youtube -videopalvelu, julkaistu 4.5.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=ti8gk9MK8Bg>. (Katsottu 25.3.2021.)

Valtioneuvosto. 2020. *Tilannekatsaus koronavirustilanteesta 4.6.2020*. Youtube -videopalvelu, julkaistu 4.6.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=WXXjsN3L1Ds>. (Katsottu 25.3.2021.)

Yle Nyheter. 2020. *Svenska Yle live: Regeringens presskonferens kring striktare linjer vid gränserna*. Arenan -verkkopalvelu, julkaistu 7.4.2020. <https://arenan.yle.fi/1-50496906>. (Katsottu 25.3.2021.)

Yle Nyheter. 2020. *Svenska Yle live: Regeringens presskonferens*. Arenan -verkkopalvelu, julkaistu 4.5.2020. <https://arenan.yle.fi/1-50514146>. (Katsottu 25.3.2021.)

Yle Nyheter. 2020. *Svenska Yle live: Regeringens presskonferens*. Arenan -verkkopalvelu, julkaistu 4.6.2020. <https://arenan.yle.fi/1-50544447>. (Katsottu 25.3.2021.)

Liitteet

Litteroinnissa käytetyt merkinnät Hakulisen (1996) mallia soveltaen. Aiemmin ilmoitettu tulkkausviive esitetään samalla tavalla kuin tulkkausviive.

.	lyhyt tauko
...	pitkä tauko
(hhh)	epäröintiäni
(sana)	epäselvästi sanottu tai kuultu sana/segmentti
san-	kesken jäänyt sana

Kaavio 14: Litterointimerkinnot Hakulisen (1996) mallia soveltaen.

Liite 1: Litteraatti 1

Oikein hyvää huomenta täältä valtioneuvoston linnasta ja tervetuloa hallituksen koronatilannekatsaukseen.	...God morgon för er alla här från statsrådet. och välkommen hit till vår koronaöversikt.
Hallituksen (hhh) ylimääräinen istunto on juuri päättynyt ja täällä ovat sisäministeri Maria Ohisalo. ulkoministeri Pekka Haavisto. liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka. ja oikeusministeri Anna- Maja Henriksson kertomassa hallituksen uusista rajaliikenteen tiukenn- tiukennuksista. laivaliikenteestä sekä Ahvenanmaan tilanteesta.	...(hhh) Regeringen har precis avslutat sitt extraordinarie möte vi har inrikesminister Maria Ohisalo. utrikesminister Pekka Haavisto. kommunikationsminister Timo Harakka och. justitieminister Anna Maja Henriksson som kommer berätta om...(hhh) att man (hhh) kommer ha strängare bestämmelser gällande gränstrafiken.
Sisäministeri Maria Ohisalo aloittaa. olkaa hyvä...	Inrikesminister Maria Ohisalo inleder god morgon.
Huomenta hyvät kuulijat. hallitus on juuri äskettäin valtioneuvoston istunnossa päättänyt että aiemmin ilmoitetun mukaisesti. Suomen ja muiden maiden välisiä sisä- ja ulkorajojen liikenteen rajoituksia jatketaan 13.5. asti.	God morgon. regeringen har precis i vårt möte beslutat att i enlighet med tidigare meddelat så är det så att...(hhh) inrikes- och utrikesgränserna kommer att.(hhh) ha strängare regler fram till den 13.5.
Nämä ovat toki valitettavia. mutta välttämättömiä toimia jotta koronaepidemian leviämistä saadaan hidastettua...	Det här är beklagligt. men det här är nödvändigt för att koronaepidemin ska kunna bromsas upp så att den inte (hhh) sprids ytterligare.

<p>Nämä ovat terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallitukselle esittämiä toimia, joiden käyttöönotto pohjaa tämänhetkiseen koronatilannekuvaan...</p>	<p>Det här är. sådana regler som (hhh) THL har föreslagit för social- och hälsovårdsministeriet och de grundar sig på den lägesbild vi har av korona för närvarande.</p>
<p>Kuten muissakin rajoitustoimissa. näissäkin rajapäätöksissä keskeistä on, että haluamme suojata riskiryhmiä, ikäihmisiä, henkilöstön riittävyttä ja tehohoidon riittävyttä. erityisesti tässä tilanteessa nyt pohjoisessa Suomessa jossa tehohoidon kapasiteetti on pieni...</p>	<p>Precis som det gäller övriga begränsningsåtgärder så är det centralt också här att vi vill skydda riskgrupperna, dom äldre människorna, och se till att det finns tillräckligt med personal och tillräckligt med intensivvård. I den här situationen så gäller det framför allt Norra Finland när kapaciteten för intensivvården där är liten.</p>
<p>Ahvenanmaasta myös oikeusministeri kertoo lisää...</p>	<p>Och sedan så kommer justitieministern berätta mer om Åland</p>
<p>Liikennemäärät Suomen ja Ruotsin, sekä Suomen ja Norjan välisillä maarajoilla ovat vähentyneet normaalista jo nyt 95 %...</p>	<p>Sedan när det gäller trafiken mellan Sverige och Norge och Sverige och (hhh) Finland så (hhh) har det då minskat en hel del redan där (oklart).</p>
<p>Tällä hetkellä noin 80–90 % liikenteestä on tavaraliikennettä...</p>	<p>Nu...ja (hhh) 80-90 % är nu godstrafik för närvarande.</p>
<p>Rajoitukset ovat siis toimineet, ja niitä pitää nyt jatkaa.</p>	<p>Dom här begränsningarna har fungerat, och dom ska vi nu fortsätta med.</p>
<p>Tämä on terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen viesti myös vahvasti...</p>	<p>Det här är nånting som THL kommit ut med som ett kraftigt budskap.</p>
<p>Rajoitusten määräajan pidentämisen lisäksi maahantulijoiden karanteenimääräyksiä tiukennetaan...</p>	<p>(hhh) Vi har förlängt denna tidsfrist och karantänbestämmelserna kommer också att bli strängare.</p>
<p>Lyhyesti, työntekijällä pitää olla työnantajan osoittama todistus työn välttämättömydestä joka esitetään rajalla.</p>	<p>Det vill säga att, så man ska ha ett bevis från (hhh) sin arbetsgivare om att arbetet är nödvändigt. Det ska man lägga fram i gränsen.</p>

Tarkoituksenmukaista olisi että työt voitaisiin järjestää niin että rajanylityksiä ei olisi tarpeen tehdä päivittäin...	Det är vår ändamålsenligt om man kunde organisera arbetet så att man inte behöver (hhh) åka över gränsen da- varje dag.
Työnantajia kehotetaan selvittämään keinoja vähentää työntekijöiden liikkumista rajan yli esimerkiksi majoittamalla työntekijöitä työssäkäyntipaikkakunnalla...	Arbets.givarna uppmanas nu att utreda möjligheter för minska rörligheten över gränsen till exempel genom att se till att dom som arbetar där på denna orten kan...(hhh) få uppehälle och logi där.
Kaikille maahan saapuville annetaan rajalla ohjeistus pysymistä- pysymisestä karanteenia vastaavissa olosuhteissa 14 vuorokauden ajan viimeisestä Suomeen saapumisesta lukien.	(hhh) Sen så handlar det också om att man ska ha karantänliknande förhållanden i 14-dagars tid. efter att man kommit till Finland den senaste gången.
Tässä olemme käyneet keskustelua elinkeinoministeri Lintilän kanssa joka on jo pohjoisen alueen yrityksiin ollut yhteydessä ja työnantajat ovat suhtautuneet tähän hyvin. että tarvitsemme ennen kaikkea nyt yhteistyötä työnantajien kesken tässä...	Det här har vi fört.(hhh) diskussioner om med näringsminister Lintilä som har haft kontakt med företagen i Norr och arbetsgivarna har hållit sig bra till detta för vi behöver nu samarbete mellan arbetsgivarna gällande detta.
Tästä poikkeuksina ovat välttämättömät ensihoidon ja pelastustoimen henkilöstörajanyritykset ja tavaraliikenteen kuljetushenkilöstö.	Som en avvikelse till detta har vi då.(hhh) dom som måste arbeta inom akutvården och godstrafiken.
Heidän ei siis tarvitse olla näissä karanteenin oloisissa olosuhteissa...	Alltså det är dom som inte behöver vara i karantänliknande förhållanden just nu.
Työntekijät, jotka pysyvään työsuhteeseen tai toimeksiantoon perustuen työskentelevät Ruotsin tai Norjan vastaisella rajalla olevalla luontaisella työssäkäyntialueella. voivat edelleen liikkua jos tämä työ nähdään välttämättömäksi. ja jos nämä ihmiset voivat liikkua vain kodin ja työn väliä. eli karanteenin omaisissa olosuhteissa...	Sådana personer som.(hhh) har ett permanent arbetsförhållande och arbetar vi-(hhh) vid (hhh) gränsen mot Sverige eller Norge vid det här pendlingsområdet ja dom kan åka fortfarande till sitt arbete om det här är nödvändigt och om dom kan röra sig bara mellan hemmet och arbetet det vill säga i karantänliknande förhållanden.

<p>Näitä poikkeuksia ja keskustelua naapurivaltioiden kanssa avaa pian ulkoministeri puheenvuorossaan...</p>	<p>Dom här avvikelserna och diskussionerna med grannländerna kommer (hhh) utrikesministern berätta närmare om.</p>
<p>Vältämättömän työmatkaliikenteen ja muun välttämättömän liikenteen lisäksi edelleen on mahdollista paluuliikenne Suomeen ja paluuliikenne muihin EU- ja Schengen- valtioihin tai niiden kautta...</p>	<p>Och sedan när det gäller pendlingstrafik som är nödvändig och övrig trafik som är nödvändig så är det fortfarande möjligt (hhh) ja med det. och sedan så kan man också återvända till Finland eller andra EU- länder.</p>
<p>Edelleen rajoilla on käytössä toimintamalli, jossa kaikkien ulkomailta saapuvien henkilöiden tilanne selvitetään lomakkeen avulla rajatarkastuksen jälkeen...</p>	<p>.(hhh) Och sedan så har vi alltså en (hhh) modell där (hhh) vi utreder alla (hhh) passagerare som kommer in i landet efter att dom kommit över gränsen och man ska fylla i en blankett.</p>
<p>Henkilö ohjataan lomakkeen tietojen perusteella joko omatoimisesti eteenpäin tai viranomaisten avun piiriin.</p>	<p>Och så ska man åka i väg (hhh) på egen hand eller sedan med hjälp av myndigheterna.</p>
<p>Oireilevat ihmiset totta kai ohjataan samantien näytteenottoon...</p>	<p>Och det är klart att dom som behöver hjälp ska då få (hhh) provtagning gjord.</p>
<p>Karanteenin omaiset olosuhteet tarkoittavat että maahan saapuvan hen- henkilön on oltava kotona, hotellissa tai muussa majoituksessa 14 vuorokautta ilman lähikontakteja muihin ihmisiin.</p>	<p>Och karantänliknande förhållanden i- innebär att man ska stanna hemma eller ett hotell eller i en annan logi i 14 dagar utan nära kontakt med andra människor.</p>
<p>Käytännössä siis ruokakaupassa ei käytäisi... apteekissa ei käytäisi jos se ei aivan pakko ja välttämätöntä ole... joukkoliikennettä ei käytettäisi...</p>	<p>Det innebär att man inte ska gå till mataffären. man ska inte gå till apoteket om man inte tycker (hhh) att det är absolut nödvändigt, och man inte heller använda kollektivtrafik.</p>
<p>Suomi totta kai seuraa tilanteen kehittymistä, jatkuvasti tarkasti ja on valmistautunut tarvittaessa myös edelleen rajoittamaan rajan yli kulkevaa liikennettä...</p>	<p>Finland följer med hur den här situationen utvecklas. och vi kommer också att vara beredda att begränsa trafiken över gränserna ytterligare vid behov.</p>

Lopuksi ja tärkeimpänä haluan vielä todeta että epidemian leviäminen todella on hidastunut ja tämä on hyvä viesti...	Det viktigaste som jag vill säga här till slut är att. det har blivit långsammare den här smittspridningen nu. det här är ett bra budskap.
Todella moni on jo tehnyt osansa. ja ottanut tämän taudin erittäin vakavasti ja haluan siitä jokaista kiittää...	Många har redan bidragit och dragit till sitt strå till stacken. tagit detta på allvar. Därför vill jag tacka er alla för det...

Liite 2: Litteraatti 2

Kaikissa tilanteissa tulee korostaa ohjeistuksien noudattamista ja riskiryhmien erityistä huomioimista...	I alla lägen ska man betona hur viktigt det är att följa anvisningarna och speciellt beakta riskgrupperna.
Olemme onnistuneet tässä riskiryhmäpuolella ja tätä kannattaa meidän yhdessä jatkaa...	Vi har lyckats när det gäller riskgruppgrupperna och det ska vi fortsätta med tillsammans.
Sosiaali- ja terveysministeriö antaa ohjauskirjeen aluehallintoviranomaisille edellä tarkoitettujen rajoitusten toimeenpanemiseksi. tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi (hhh) tartuntatautilain nojalla.	Social- och hälsovårdsministeriet ger också...(hhh) förpliktande föreskrifter om det här hur man ska... gå tillväga. och de gör det på basen av lagen om smittsamma sjukdomar.
Tästä paljon kysymyksiä herättäneestä kansalaisten kasvomaskien käyttämisen tarpeesta tulemme tekemään selvityksen. jossa käymme läpi hieman eri käytäntöjä ja palaamme mahdollisesti tähän kysymykseen hallituksena myöhemmässä vaiheessa...	Den här frågan som väckt mycket uppmärksamhet om medborgarna ska behöva använda ansiktsmask. det ska vi göra en utredning om och gå igenom lite olika praxis och så återkommer vi eventuellt till den här frågan... senare.
Muutama sana rajaliikenteen rajoitusten osalta... 14. toukokuuta alkaen Schengenin sisäraajat ylittävässä liikenteessä sallitaan	Några ord om begränsningarna i gränstrafiken från den 14. maj inom trafiken inom Schengen (hhh) är det tillåtet att...

työsuhteeseen perustuva työmatkaliikenne ja muu välttämätön liikenne...	ar-...göra arbetsresor och annan nödvändig trafik är tillåten.
Muuta välttämätöntä liikennettä voi olla esimerkiksi välttämättömissä perheasioissa tapahtuva liikenne...	Det kan vara till exempel om det är nödvändigt fö-... i familjeärenden...
Suunnitellun oleskelun tarkoitusedellytykset selvitetään rajatarkastuksessa...	Men det här. utreds då vid gränskontrollerna.
Sisärajavallvonta kuitenkin jatkuu maarajoilla, satamissa ja lentokentillä...	Övervakning vid inre gränserna. på (hhh) flygplatser, hamnar och andra gränser fortsätter man med kontroll och övervakning.
Teemme Valtioneuvoston päätöksen torstaina ja jatkamme samalla ulkorajavallvontaa kuukaudella eteenpäin...	Det här förlängs med en månad.
Ja maahan saapuvien tulee edelleen välttää tarpeettomia lähikontakteja ja noudattaa karanteeninomaisia olosuhteita.	De som kommer till landet ska undvika nödvän-...undvika närkontakter och finnas i karantänliknande omständigheter.
Tästä tulee tarkempi ohjeistus myöhemmin...	Det här kommer vi att ge anvisningar om senare.
Edelleen totta kai suosittellemme voimakkaasti olemaan matkustamatta ulkomaille vapaa-ajan matkustamisen merkeissä. ja ulkoministeriön matkustusohjetta jatketaan tältä osin...	Och vi rekommenderar förstås att man inte ska resa utomlands i i fri...bara på fritiden. och utrikesministeriets anvisningar förlängs fö-..till den delen.
Tämä on nyt rajaliikenteen avaamisen ensimmäinen vaihe. ja jatkoaskelista rajaliikenteen hallituksen asteittaisessa avaamisessa linjataan myöhemmässä vaiheessa...	Det här är första skedet i att öppna gränserna. och (hh) så små- kommer de här att öppnas upp gradvis och vi drar upp riktlinjerna senare för det.
Rajaliikenteen rajoitusten purkutoimien osalta pyrimme koordinoimaan näitä toimia jatkuvasti yhdessä myös muiden EU-maiden	När det gäller gränstrafiken (oklart) strävar vi efter att koordinera det här tillsammans med andra EU-länder. och framför allt med våra grannländer.

kanssa ja ennen kaikkea totta kai naapurimaidemme kanssa.	
Hallitus on myös linjannut että kaikki päätöksenteon perusteena olleet taustatiedot ja laskelmat oletuksineen ja parametreineen noudattaen avoimen tieteen ja tutkimuksen periaatteita tulee julkistaa...	...Regeringen har också...(hhh) dragit upp riktlinjen att (hhh) man hela tiden ser på kalkyler och parametrar och...(hhh) också vi vill också att man ska offentliggöra vetenskapliga undersökningar.
On tärkeää että näin suurista päätöksistä voidaan käydä laajaa julkista keskustelua...	Så det är viktigt att man kan föra en omfattande diskussion i offentligheten om sådana här frågor.
Lopuksi totean vielä että samalla kun voimme iloita rajoitusten hallitusta purkamisesta. on meidän edelleen syytä muistaa, että koronavirus on täällä keskuudessamme.	Vi är glada över att vi (hhh) på ett kontrollerat sätt kan öppna upp restriktionerna. men vi ska ändå komma ihåg att viruset finns här bland oss fortfarande.
Edelleen se virus on täällä keskuudessamme...	-
Vaikka rajoituksia puretaan. on fyysistä etäisyyttä edelleen syytä pitää. varovaisuuteen ja vastuullisuuteen on edelleen suuri tarve kaikkialla...	Även om vi öppnar upp restriktionerna, så ska man fortfarande hålla avstånd... fysiskt. och vi ska vara försiktiga och bära ansvar allihop.
Meidän on ehkä hyvä yhdessä asennoitua siihen että emme elä enää samanlaisessa maailmassa.	Det är kanske bra om vi tillsammans tar den inställningen att vi inte längre lever i en likadan värld som tidigare.
Olemme siirtymässä kohti jotain uutta normaalia jossa potentiaalisesti kahden metrin turvavälit voivat olla arkea ja yhteiskuntaa pitää järjestää uudella tavalla...	Vi är på väg mot något...et-...et-...et-...det normala är inte som det var förut. utan vi måste omorganisera...
Voimme jokainen totta kai tehdä osamme siinä että rajoituksia ei tarvitse myöhemmin uudestaan tiukentaa...	Var och en av oss kan dra sitt strå till stacken så att man inte behöver skärpa restriktionerna senare.
Me voimme jokainen tehdä osamme ihmiselämän suojelemiseksi...	Så vi kan alla göra vår del för att skydda människoliv...

Ja seuraavaksi ministeri Andersson olkaa hyvä.	Minister Andersson, varsågod.
Hyvää iltaa kaikille munkin puolesta...	God kväll också för min del.
Kuten jo viime viikolla ilmoitimme niin varhaiskasvatuksen osalta tällä hetkellä voimassa olevat rajoitukset puretaan 14.5. lähtien. ja suomalaisissa peruskouluissa palataan 14.5. alkaen lähiopetukseen...	...Såsom vi meddelade redan förra veckan, så vad gäller småbarnspedagogiken, så kommer vi att lätta på restriktionerna. från och med den 14:e i femte och den (hhh) grundläggande undervisningen kommer att återgå till närundervisning...
Paluu lähiopetukseen suomalaisissa kouluissa tehdään hallitusti noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeita. muun muassa väljyydestä ja käsihygieniasta...	Det här kommer att genomföras på ett kontrollerat sätt enligt undervisnings- och kulturministeriets och THL:s anvisningar vad gäller bland annat säkerhetsavstånd och handhygien...
14.5. alkaen mahdollistetaan myös kaikenikäisten suomalaisten ulkoharrastusten käynnistäminen kokoontumisrajoituksia noudattaen...	Från och med den 14:e maj ...är det också möjligt för alla finländare att utöva (hhh) idrott utomhus. i enlighet med anvisningarna.
Paluu lähiopetukseen on herättänyt runsaasti keskustelua erityisesti opettajien keskuudessa. ja haluan vielä kerran koko hallituksen puolesta kiittää kaikkia varhaiskasvatuksen ja opetusalan ammattilaisia siitä suuresta työstä mitä te olette tehneet suomalaisten lasten ja nuorten eteen tän koko kevään ajan...	Den här återgången till närundervisning har väckt mycket debatt bland annat bland lärare. och jag vill ännu en gång och hela regeringens vägnar tacka alla undervisnings (hhh) experter. pedagoger inom våra grundskolor och småbarnspedagogiken för allt det arbete som ni har gjort under hela våren.
Ymmärrämme hyvin, että muutokset opetusjärjestelyissä aiheuttavat kuormitusta. aiheuttavat lisää työtä. mutta nyt yhteistyössä opettajien. rehtoreiden. kuntien sivistystoimen johdon. valtiovallinnon välillä tulemme löytämään ratkaisuja. joilla lisätään väljyyttä ja pidetään opetusryhmät	Vi förstår gott och väl att dom här förändringarna i undervisningen belastar er och bidrar (hhh) elle- eller förorsakar mycket mera jobb. men nu tillsammans med lärare. rektorer och förvaltningen kommer vi att hitta lösningar genom vilka vi kan skapa mera utrymme och hålla olika

erillään toisistaan niin pitkälle kun on mahdollista.	undervisningsgrupper avskilda från varandra så långt som möjligt.
---	---

Liite 3: Litteraatti 3

Meillä on täällä paikan päällä (hhh)...lisäksi (hhh) toimitusten kysymyksiin vastaamassa hallitussihteeri Outi Äyräs-Blomberg ja johtaja Minna Saario STT:stä. STM:stä...	Här på plats har vi dessutom... regeringssekretären Outi Äyräs-Blomberg och Minna Saario från S- (hhh) social- och hälsovårdsministeriet...
Ja otetaan kysymyksiä. Iltalehdestä Hanna Gråsten... ole hyvä...	Vi tar emot frågor.först Iltalehti Hanna Gråsten... varsågod...
Hei.(hhh) kysyisin Tuija Kumpulaiselta vielä vähän tohon eiliseen liittyen elikkä tähän maskiasiaan kun ministeri Kiuru kertoi että STM:n virkakanta on ollut se ettei näiden maskien käyttöä suositella. niin kysyisin että millä perusteella tähän on päädytty kun tästähän on kansainvälisesti tehty paljon tutkimusta muun muassa WHO:n rahoittama tutkimus joka kävi vielä kattavammin läpi näitä tieteellisiä näyttöjä niin totesi että maskien käyttöä suositeltaisiin niin kysyisin että millä perusteella STM pitää virkakantana sitä,ettei suositella...	Hej. jag vill fråga Tuija Kumpulainen. lite igårdagen och det här med ansiktsskydden när minister Kiuru sade att social- och hälsovårdsministeriets tjänstemän har haft åsikten att man inte ska rekommendera de här skydden. Hur har man kommit till det för det finns ju mycket internationell (hhh) forskning och WHO:s forskning också som gått igenom vetenskapliga rön och anser att man ska kunna rekommendera användning av ansiktsskydd. Varför anser inte ministeriets tjänstemän det...
Meillä on useampia tieto...pohjia. mutta merkittävää on ollut se mikä Valtioneuvoston (hhh) päätöksellä STM tilasi eli.(hhh) eli tämä tieteellinen katsaus ja sitten katsoimme muiden maiden tilannetta...	Vi har förstås många olika undersökningar vi baserar oss på. men det (hhh) väsentliga är kanske den undersökning som vi beställde den här vetenskapliga översikten. och så såg vi på läget i andra län- länder...

<p>Itse pidän keskeisenä sitä minkä myös ministeri Kiuru eilen sanoi eli. olisihan vaihtoehtona ollut myös se että voisi kieltää katsoen että siihen liittyisi joitakin haittoja ja sellaista kantaahan ei ole otettu vaan on todettu että tämmöistä yleistä suositusta ei anneta, mutta ei toisaalta kielletäkään...</p>	<p>Det som minister Kiuru sade igår anser jag också vara viktigt. att alternativet hade varit att vi förbjuder användningen av ansiktsskydd att det skulle vara skadligt men det har vi ju inte sagt. men vi konstaterade att vi inte ger någon rekommendation men vi förbjuder inte heller någon att använda skydd...</p>
<p>Ja niinku tota siellä on todettu. seuraamme tilannetta aktiivisesti jos sitten näyttö muuttuu niin. niin toki Suomessakin niinku muuallakin niin mietitään asioita uudelleen...</p>	<p>Och som vi konstaterat så följer vi läget aktivt och o- om (hhh) det förändras så tänker vi om...</p>
<p>Ja seuraavana STT:ltä Anniina Luotonen ole hyvä...</p>	<p>STT Anniina Luotonen varsågod.</p>
<p>Kiitos. kysyisin mobiilisolvelluksesta ja siitä. mitä käytännössä tapahtuu siinä kohtaa kun saa tiedon tästä..tästä altistuksesta sen järjestelmän kautta.</p>	<p>Tack. om den här mobilappen... Vad händer då helt praktiskt när man får via systemet information om exponeringen.</p>
<p>Eli väännetään vielä iha- ihan rautalangasta että et jos on sen ilmoituksen saanut niin se ei vielä sinänsä johda karanteenipäätökseen vaan sen päätöksen tekee tämä tartuntatautilääkäri...</p>	<p>Om vi tar den änn- frågan ända ännu en gång om man får ett sån här..meddela- så meddelande så vad är det som händer är det den läkaren då som fattar beslut om hur man går till väga.</p>
<p>Täsmäntäkää vähän että miten tavallaan niinku. mitä hyötyä tästä järjestelmästä on jos se ei suoraan johda karanteenipäätökseen...</p>	<p>Eller vilken nytta har man av det här systemet om det inte liksom...(hhh) ger några konkreta råd.</p>
<p>Joo. kiitos (hhh) tosiaan siinä kohdassa kun tän sovelluksen käyttäjä saa sen tiedon siitä mahdollisesta altistuksesta. niin hän vielä itse valitsee sen että (hhh) että (hhh) jakaako hän tämän sovellus (hhh) sovelluksen kautta</p>	<p>Ja. då när man får information om en eventuell exponering så väljer den som har fått det här meddelandet. om man vill via appen dela informationen...och (hhh) och ge sina kontaktuppgifter till hälso- och</p>

<p>tiedon omat yhteystiedonsa -tietonsa terveydenhuollon toimintayksikköön eli siinä on ensin se valinta myöskin siitä hänellä itsellään ja sen jälkeen häneen otetaan yhteyttä terveydenhuollon toimintayksiköstä ja käydään siihen (hhh) altistukseen ja jäljitykseen liittyvät normaalit keskustelut ja ja sen jälkeen arvioidaan siinä tartuntatauti (hhh) lääkärin (hhh) taudeista vastaavan lääkärin tai muun terveydenhuollon henkilöstön (hhh) kanssa sitten se tilanne. ja ja siihen vaikuttaa tietysti monet syyt jotka nykyäänkin vaikuttavat että et onko hänellä oireita esimerkiksi ja tietääkö hän mistä hän mahdollisesti olisi saanut tämän tartunnan ja niin pois päin että siinä käydään tätä jäljitystyötä sitten sen jälkeen mutta pelkästään yksistään se se että henkilö saa tämän hälytyksen sieltä sovelluksesta ei vielä johda mihinkään ja hänellä on tosiaan itsellä valinta siitä mitä jaskaako hän sen tiedon viranomaisille...</p>	<p>sjukvården så först måste man välja det. Det är alltså individen själv som måste fatta det beslutet. Sen tar hälso- och sjukvården kontakt med personen i fråga. och går igenom (hhh) den här diskussionen kring exponering. spårning och så vidare och sen. utifrån den diskussionen så bedömer läkaren eller nån annan hälsovårdsperson det här läget o- och behovet av karantän bland annat. Det är olika orsaker som påverkar spelar in bland annat har man symtom. vet man varifrån man eventuellt kunde ha fått smittan. så att man (hhh) funderar på det också. men bara det att personen får (hhh) den hä- det här meddelandet via appen leder inte till åtgärder utan man själv få- får fatta beslut om hur man går till väga. hur man delar informationen till myndigheterna.</p>
<p>Tuija Kumpulainen vielä.</p>	<p>-</p>
<p>Ja vielä tarkennan sitä että karanteenipäätöshän on (hhh) viranomaispäätös jossa on (hhh) virallinen hallintopäätös ja sitä ei pysty kone tekemään.</p>	<p>Och ännu vill jag säga att det här karantänbeslutet är ju ett myndighetsbeslut. Det är ett officiellt förvaltningsbeslut. Det är inte så att maskinen kan fatta det beslutet.</p>
<p>Itse näen että sen (hhh) ohjelmiston hyötyhän olisi siinä että jos me katotaan sitä työtä, mitä jäljittäjät tekevät. niin jokainen joka on päätenyt keskusteluun jäljittäjän kanssa niin tietää et se on aikamoinen (hhh)</p>	<p>Själv så tycker jag att nyttan med den här appen är att om vi tittar på det arbetet som dom här spårper- personerna gör så alla som har diskuterat med dem här personerna vet att den är en ganska omfattande diskussion.</p>

<p>keskustelu jossa katotaan ketä kaikkia olen tavannut. keiden kanssa olen ollut viime aikoina (hhh) jonkun tietyn ajan yhteydessä. ja ja tämmönen mobiilisovellus toisi siihen sen helpotuksen että sen kautta myös pystytään katsomaan sitä että missä puhelin on liikkunut. missä mahdollisesti olet ollut näin kauan aikaa ja ketähän noi ihmiset ovat olleet.</p>	<p>Där går man igenom vilka man har träffat. vilka man har umgåtts med den under senaste tiden. i olika sammanhang. i olika situationen. Och den här mobilappen skulle hjälpa på det sättet att via den så kan man titta på var man har rört sig geografiskt. och vilka man har (hhh) haft kontakt med vilka personer.</p>
<p>Vaikka ei annettaisi (hhh) mitään lupaakaan sieltä sitten ettei edetä sen sovelluksen kautta niin se puhelin- puhelinsovellus helpottaa sitä. mutta se ei tee päätöstä...</p>	<p>Trots att man inte inte sen egentligen går vidare med saken. så hjälper den här appen ändå. men den fattar inga beslut för oss...</p>
<p>Seuraavana Helsingin Sanomat ja Pihla Loula...</p>	<p>(oklart) Sanomat och Pihla Loula...</p>
<p>Joo kyllä eli kysymys koskee tartuntamääriä.</p>	<p>...Det gäller alltså antalet smittor...</p>
<p>Viime viikolla THL:n Mika Salminen sanoi MTV:n haastattelussa. että 150 tapauksen kasvu olisi hiljaisen viikon jälkeen sellainen että hälytyskellojen pitäisi soida. niin nyt kysyisinkin tästä niin sanotusta puolirajasta eli kuinka paljon uusia tapauksia pitäisi päivässä tulla. jotta epidemian kehittymisestä pitäisi toden teolla huolestua ja ottaa käyttöön taas tiukempia rajoitustoimia...</p>	<p>THL:s Mika Salminen sade förra veckan i en intervju att (hhh) en ökning med 150 personer skulle efter en vecka vara en sån- (hhh) mängd att larmklockorna borde ringa. Nu vill jag fråga. hur många nya fall borde vi ha per dag för att epidemi. utvecklingen skulle verka oroväckande och leda till nya restriktioner...</p>

Sammanfattning på svenska

Helsingfors universitet

Humanistiska fakulteten

Magisterprogrammet i översättning och tolkning

Olli Pitkänen: Redundans i medietolkning

Magisteravhandling: 87 sidor varav bilagor 12 sidor, sammanfattning på svenska 10 sidor.

Maj 2021

1 Introduktion

Denna magisteravhandling behandlar fenomenet *redundans* som förekommer vid tolkning. Jag har valt fenomenet för min undersökning eftersom det kontinuerligt förekommer inom tolkningsprocessen som en strategisk faktor. Särskilt en simultantolk brukar göra strategiska val via koncentrations- och tilläggsstrategier som leder till att redundansen antingen ökar eller minskar beroende på olika kommunikativa situationer och krav. Likväl kan det vara nödvändigt att också tillägga redundans av samma skäl, till exempel när talet är för långsamt eller om informationstätheten är mycket låg.

Det bakomliggande målet till undersökningen är att bättre kunna förstå hur redundansen fungerar inom tolkningsprocessen som fenomen och hur en tolk eventuellt bättre kan lära sig att behärska fenomenet på bästa sättet. Behandlingen av redundans anses vara en slags strategisk lösning inom tolkningsprocessen som påverkar slutresultatet, det vill säga tolkningsproduktionen (fi *tulke*). Vid utelämnning kan tolkningen bland annat innehålla lösningar där ett specificerande demonstrativpronomen har ersatts med ett substantiv i bestämd form. Vid tillägg av redundans kan tolkningen på motsvarande sätt innehålla lösningar som förbättrar förståelighet.

Syftet med undersökningen är att påvisa hur redundansen förekommer på textnivå och framför allt inom medietolkning där man tolkar officiella publika samtal. Undersökningen strävar efter att belysa hur fenomenet förekommer vid simultantolkning och hur de val tolken gör kan påverka slutresultatet.

Som undersökningsmaterial använder jag tre inspelade simultantolkade presskonferenser hållna av den finska regeringen i tolkningsriktning finska–svenska som jag har transkriberat till textform. Min hypotes är att användningen av tolkningsstrategierna *utelämnning* och *tillägg* påverkas av tolkens kognitiva kapacitet möjligen på så sätt att den börjar bli mer belastad i olika skeden av tolkningsprocessen: när tolkningen går vidare från början sker inte så mycket och tolkningen är i början, i mitten börjar tolkningen vara den bästa möjliga och bara vissa enstaka

förändringar sker, medan i slutet börjar det förekomma förändringar som beror på tolkens trötthet, kognitiv belastning och liknande faktorer.

2 Avhandlingens teoretiska referensram

2.1 Tolkning och dess typer och metoder

Tolkning brukar traditionellt indelas i *simultan-* och *konsekutivtolkning* enligt den allmänna dikotomin som gäller tolkningsmetoder. Enligt FÖTF (2021) är *simultantolkning*, det vill säga samtidig tolkning, en metod av tolkning där talarens och tolkens tal pågår nästan samtidigt: tolken börjar att tolka nästan omedelbart efter att talaren börjat sitt eget tal. Tolken lyssnar på allt som talaren säger och processerar information så fort det kommer ut. Vid användning av simultanmetoden brukar man använda tolkningsbås och apparater som gör det möjligt för tolken att höra talaren och för publiken i sin tur att höra tolken. Med *konsekutivtolkning* menas turvis tolkning, det vill säga en tolkningsmetod där anföranden från talaren och tolken kommer turvis: först uttrycker talaren sitt anförande på 1–5 minuter, under vilket tolken gör anteckningar, och därefter uttrycker tolken samma anförande på det andra språket med hjälp av anteckningarna. Vid användning av konsekutivmetoden ska man reservera dubbelt så lång tid för den kommunikativa situationen jämfört med en enspråkig situation. Metoden skiljer sig från simultantolkningen på så sätt att man inte behöver använda separata tolkningsapparater. (ibid.)

Med *tolkningstyper* avses alla de situationer och miljöer där tolkningen genomförs. Tolkningstypen bestäms av målet, det vill säga vem som är mottagare och vilket syftet är. Hur en tolkningstyp väljs beror på om situationen är offentlig eller privat. Tolkningstyperna kan ordnas på en skala mellan polerna *offentlig–privat*: konferenstolkning, rättstolkning, förhandlingstolkning och kontakttolkning.

Utöver tolkningstyperna och -metoderna ska också tolkens arbetspråk benämnas. Enligt Hietanen (2004: 282–284) har tolken tre huvudsakliga arbetspråk: språk A är tolkens modersmål eller skolbildningsspråk, språk B är tolkens aktivspråk, och språk C är tolkens passivspråk. Hietanen (ibid.) berättar vidare att skillnaden mellan aktiv- och passivspråken, alltså språken B och C, är att tolken kan använda ett aktivspråk både som käll- och målspråk, medan ett passivspråk endast kan användas som källspråk.

2.2 Medietolkning

Den tolkningstyp som jag fokuserar på i avhandlingen är *medietolkning*. Enligt Pöchhacker (2004: 19) har medietolkning drag från konferenstolkning, kontakttolkning och teckenspråkstolkning kombineras. Det som är gemensamt för de här typerna är att tolkningssituationen är offentlig. Pöchhacker (2010: 224) beskriver att medietolkningen särskiljer sig på följande sätt: både tolkningssituationen och tolkningsmetoden kan variera. Det här betyder att en tolk kan sitta i samma rum i en studio som programledaren eller gästen eller alternativt i ett helt separat utrymme och se de andra personerna via en skärm. Ett annat skäl som gör medietolkningen unik är att tolkens tal anpassas till eventuella pålägg av tal från en programledare (se t.ex. Pöchhacker 2010: 225; Kurz 2012: 36; von Müllmann 2002: 279–288). Ett tredje skäl till att medietolkningen kan räknas som sin egen tolkningstyp är att tolken utsätts för vissa krav. Enligt Katan et. Straniero-Sergio (2003: 234) kan sådana krav exempelvis i nyhetssändningar eller pratshower vara att tolken bör ha en behaglig och obesvärad röst eller kunna uppträda på ett mycket professionellt sätt. Även Wadensjö (2008: 195) framhåller att tolken borde anpassa sig till en viss roll på basis av situationen. En faktor till som ska iakttas är Kalinas (1993: 226) fråga om mottagarna i tolkningssituationen verkligen behöver tolkning eller inte. I fallet med de presskonferenser som har medietolkats i undersökningsmaterialet kan vi konstatera att en del av mottagarna verkligen behöver tolkningen eftersom alla inte har finska som modersmål.

2.3 Redundans inom tolkning

Med *redundans* avses en del av ett meddelande som upprepar innehåll. Enligt Miller (1963: 103) är den stora nyttan med redundansen som fenomen att meddelandets väsentliga innehåll inte förändras på grund av de inbördes beroendeförhållandena mellan språkets enheter, även om delar av meddelandet skulle försvinna eller förändras, eftersom mottagaren kan fylla på betydelsen med hjälp av kontexten eller de omgivande elementen i meddelandet. Chernov (1994) fortsätter genom att indela redundansen i *objektiv* och *subjektiv* redundans på basis av Miller (ibid.) Med objektiv redundans menas redundansen mellan de olika delarna av meddelandet och förhållandena mellan dem, medan subjektiv redundans omfattar allt som mottagaren själv anser vara redundant. Apresyan (1974) har observerat att objektiv redundans

förekommer på den semantisk-syntaktiska nivån i ett uttryck i form av bland annat anaforiska referenser som förbättrar kohesionen i texten och på så sätt skapar en semantisk ram för meddelandet. Apresyan (ibid.) fortsätter genom att konstatera att redundansen främst förekommer i den tematiska delen av meddelandet. Chernov (1994: 141) beskriver att all redundans är subjektiv för mottagaren och därför föreslår han att språklig betydelse skiljs från utomspråklig: förståelsen av språket baserar sig på förmågan att dra slutsatser av allt redan uttryckt innehåll i meddelandet. De här slutsatserna indelas vidare i lingvistiska, kognitiva, kontextuella och pragmatiska slutsatser (Chernov 1994: 143–145).

2.4 Koncentrationsstrategier inom tolkning

Att koncentrera innehåll vid tolkning innebär typiskt att tolken sammanfattar meddelandets innehåll genom medvetna val eller icke-medvetna misstag (Seleskovitch 1978: 6). Enligt Gile (1989: 27) är det ju lättare att utelämna redundanta element desto högre informationstätheten är. Det är alltså lättare för tolken att tillägga explicerande redundanta element när informationstätheten är mycket låg. Alexieva (1983: 234–235) anser att det även är nödvändigt att koncentrera redundanta element vid simultantolkning på grund av hastigheten av talet och ordlängden. I min undersökning ligger fokus på medvetna val och såväl utelämning, alltså koncentration, som tillägg som ökar redundansen.

Den undersökning som var den väsentligaste för min avhandling var van Dams (1993) undersökning som fokuserar på koncentrationsstrategier inom konferenstolkning med konsekutivmetoden. I Dams (ibid.) undersökning förekommer ett system att klassificera de olika strategierna av koncentration, och det här systemet tillämpas också i den här avhandlingen.

Den typiska synen som utgår ifrån de etiska reglerna för rätts- och kontakttolkare har varit att tolken ska återge ett meddelande utan att utelämna, tillägga eller ändra på information. Nuförtiden har man emellertid börjat öppet diskutera att det kan vara möjligt och acceptabelt att tolkar använder till exempel koncentration som strategi för att minska belastningen av tolkens kognitiva kapacitet och förbättra förståeligheten av meddelandet.

Dam (1993) har indelat koncentrationsstrategierna i två huvudkategorier *koncentration* och *utelämning* och vidare i 10 subkategorier som är *pronominalt ersättande*, *utelämning av lexikal information*, *utelämning av icke-fokuserade element*, *utelämning av bekanta element* och

utelämning av redundanta element, senare upprepning, utelämning av metalingvistiska element: metastrukturella element, metatextuella element och metalexikala element, och utelämning av attitydelement.

Med pronominalt ersättande menas att en sak pronominaliseras, alltså ersätts med ett pronomen (typiskt ett demonstrativpronomen). Vid utelämning av lexikal information uttrycks en sak i en kortare form dock med samma denotation: ”kommunen där jag bor” > ”min hemkommun”. Vid utelämning av icke-fokuserade element kan ett element vars utelämning inte leder till förändringar i betydelsen utelämnas: ”jag vill inte ha problem [med dig]. Utelämning av bekanta och/eller redundanta element används t.ex. när ett ord upprepas på ett onödigt sätt: *tillåten...tillåten*. Metalingvistiska element syftar till textens innehåll eller språket till exempel genom att ordna innehållet: ’nästa’. De här elementen kan oftast utelämnas utan att textens hela innebörd påverkas. Med attitydelement kan talaren uttrycka hur de förhåller sig till textens innehåll: ’tyvärr’. De här elementen borde aldrig utelämnas.

2.5 Tillägg

Vid kvalitetsbedömning av tolkningen, vilket inte är denna avhandlings syfte att göra, anses alla tillägg vara misstag. Bariks (1971) undersökning behandlar tilläggen som ’misstagskategorier’ med utelämnningar och andra ändringar, men jag fokuserar endast på tilläggen därför att de kan utgöra information tillagd i expliciterande syfte som ofta karakteriseras som redundans. Enligt Barik (1971: 125) syftar tilläggen på alla sådana språkliga element som tolken tillägger till måltexten. Barik (ibid.) har indelat tilläggen i fyra kategorier: attributiva tillägg (en. *qualifier additions*), expliciterande tillägg (en. *elaboration additions*), relationstillägg (en. *relationship additions*) och slutförande tillägg (en. *closure additions*). Vid användning av attributiva tillägg tillägger man information som beskriver satsens innehåll på ord- eller satsnivå, till exempel pronomen som *det här* är sådana tillägg. Man förtydligar saker för åhöraren med expliciterande tillägg till exempel via förklarande bisatser. Relationstillägg är typiskt konnektorer såsom konjunktioner och deras funktion är att förbinda två satser med varandra. Slutförande tillägg är lexikala element som förbereder avslutandet av en sats. Ett exempel på sådana tillägg är exempelvis frasen *med andra ord*.

3 Analys

3.1 Material och metod

Som undersökningsmaterial använder jag videoinspelningar av presskonferenser som den finska regeringen höll under våren 2020 och deras simultantolkade versioner. Med andra ord handlar det om äkta tolkningssituationer. Materialet omfattar delar av tre simultantolkade presskonferenser i medietolkningskontext med språkriktningen finska–svenska. Temat i alla tre presskonferenser är den coronapandemi som hade börjar spridas i Finland och hur den påverkat vardagslivet. Efter insamlingen av materialet har jag transkriberat både den finska originaltexten och den simultantolkade svenska versionen. För varje transkription har jag separat insamlat den finskspråkiga originalinspelningen och dess svenskspråkiga tolkade version därför att det nästan var omöjligt att transkribera en simultantolkad fil på grund av kakofoni.

Jag har tagit ett avsnitt på 5 minuter från varje videoinspelning vars totalspeltid är ungefär 30 minuter på så sätt att de första 5 minuterna omfattar början av den första inspelningen, de andra 5 minuterna från mitten av den andra, och 5 minuter från slutet av den tredje inspelningen. Jag motiverar valet att transkribera tre olika ställen i de tre presskonferenserna i två språkversioner med att man på så sätt bättre kan beskriva tolkningsprocessen. Jag vill undersöka om tolkningen är i ”startläget” i början och om det mot slutet börjar förekomma förändringar som kan tänkas bero bland annat på kognitiv belastning.

Efter transkriptionen har materialet analyserats med hjälp av Dams (1993) analyskategorier och deras tillämpningar. Materialet har först analyserats kvantitativt på så sätt att alla förekomster av redundans i avsnitten har räknats med, klassificerats och satts i ordning på basis av frekvens. Efter den kvantitativa analysen har jag valt totalt 30 exempel från texterna och analyserat dem kvalitativt. I den kvalitativa analysen har jag gått igenom 10 exempel från varje transkription mycket noggrant på så sätt att först kommer satsen på finska, därefter en så exakt översättning till svenska som möjligt, och slutligen tolkens återgivning av det sagda till svenska. Jag motiverar transkriptionssättet med att man på så sätt effektivt kan jämföra strukturella skillnader mellan originalet och tolkningen.

Med hjälp av den kvantitativ-kvalitativa analysen är det möjligt att dra vissa slutsatser om hur de olika strategierna har brukat användas inom tolkningsprocessen. På grund av mängden exempel är det inte möjligt att fullständigt redovisa dem här, men dem hittar man i avhandlingen.

En viktig punkt som gäller den här undersökningen är att en transkription av en tolkning inte innehåller alla element, vare sig verbala såsom intonation, eller icke-verbala såsom miner. Även om materialet är videoinspelningar i originalformen, framträder inte tolkarna själva på video, endast människorna på scenen, så varken vi eller originalmottagarna får tillgång till den extra informationen.

3.2 Kvantitativ analys: De oftast använda strategierna

I materialet användes tolkningsstrategierna *koncentration* och *tillägg* i följande ordning på basis av frekvens:

Koncentrationsstrategierna:

- 1 Utelämning av lexikal information: 56
- 2 Pronominalt ersättande: 22
- 3 Utelämning av fatiska element: 10
- 4 Utelämning av icke-fokuserade element: 7
- 5 Utelämning av metastrukturella element: 4
- 6 Utelämning av upprepad information: 3

Tilläggsstrategierna:

- 1 Tillägg av fatiska element: 21
- 2 Tillägg av lexikal information: 16
- 3 Tillägg av pronominal information: 12
- 4 Tillägg av upprepad information: 7
- 5 Tillägg av metastrukturella element: 3
- 6 Tillägg av icke-fokuserade element: 1

Hur koncentrationsstrategierna har använts torde vara förknippat med tolkningsmetoden, alltså simultantolkning, vilket medför att en stor mängd information lätt utsätts för koncentrerings, det vill säga utelämning. Det som är gemensamt med Dams (1993) undersökning är att pronominalt ersättande är frekvent, vilket är typiskt när man tolkar ett uppläst tal (fi *lukupuhe*). De kategorier av utelämning som förekom mindre var utelämning av icke-fokuserade element, metastrukturella element och upprepad information. Det beror på det att de sällan förekom i inspelningarna.

Hur tilläggskategorierna har använts torde i sin tur vara förknippat med tolkningstypen medietolkning på så sätt att tolkarna möjligen har ansett det nödvändigt att explicitera saker för publiken som omfattar alla människor från alla bakgrunder i Finland. Detta kan märkas i mängden tillagd lexikal information. Å andra sidan är svenska ett mera tilltalande språk än finska, vilket i sin tur kan märkas i mängden tillagda fatiska element som diskurspartiklar och -adverb. Möjligen kan mängden tillagda diskurspartiklar och adverb sättas i relation till

svenskans samtalsgrammatiska resurser på så sätt att sådana fatiska element används mer sällan eller inte alls på finska.

3.3 Kvalitativ analys: Slutsatser

Delvis falsifierades min ursprungliga hypotes i och med allt ändå började och fortgick effektivt utan några större tolkningsproblem såsom pauser, upphakningar och andra störningar. I transkription 2 började det förekomma mycket mera tveksamhet än i transkription 1, vilket i sig påverkade användningen av tolkningsstrategierna till exempel på så sätt att utelämning av lexikal information och pronominalt ersättande förekom allra mest. Här visade sig min hypotes inte vara rätt heller eftersom tolkningen inte flöt bäst i mitten av processen. I transkription 3 visade sig min hypotes vara rätt eftersom ett större mått av tvekan och pauser kunde märkas och förekom oftare med relativt fler utelämnings av lexikal information som resultat. Den ökade nivån av kognitiv belastning framstår som en sannolik orsak till detta.

Med andra ord verkar tolkningsprocessen sätta igång och fortlöpa i ett lugnt och jämnt första skede, men att det efter en ungefärlig mittpunkt blir mer obalans i användningen av koncentrationsstrategierna, och det märks mest på att förekomsten av utelämning ökade alltmer mot slutet av inspelningen. Det som kan förklara förändringen är den ökade tveksamheten som följd av ökad kognitiv belastning.

4 Slutsatser

Undersökningen har påvisat att när en tolk behärskar redundansen, det vill säga att den är medveten om redundansens allmänna funktion och språkliga medel, kan den utelämna och tillägga element utan att textens förståelighet blir störd. Detta gäller åtminstone för simultantolkade texter i en medietolkningskontext.

De mest betydande förändringarna sker på den lexikala och pronominala nivån där element som anses vara redundanta, såsom enstaka ord eller fraser, utelämnas eller ersätts med pronominala hänvisningar. Fatiska element i sin tur brukar tilläggas dubbelt så mycket som de utelämnas så att texten fortfarande är tilltalande och nyanserna förmedlas. Det kan bero på den ovan nämnda punkten om samtalsgrammatik. Med andra ord förekom utelämning och tillägg av lexikala,

pronominala och fatiska element allra mest när det gäller såväl koncentrations- och tilläggsstrategier.

Användningen av koncentrations- och tilläggsstrategierna började bli ensidigare med en starkt märkbar ökning av lexikal information och pronominalt ersättande när tolkningsprocessen gick vidare. Det beror sannolikt på den ökade nivån av kognitiva belastningen, vilken märks främst som en allt oftare uppkommande tvekan. Andra påverkande faktorer kan vara vaga formuleringar i originaltexten och att informationsstrukturen ibland var splittrad.

Undersökningresultaten stöder bland annat Seleskovitchs (1978), Alexievas (1983), Chernovs (1994) och Sunnaris (1995) påståenden om att koncentration av information inom tolkningsprocessen först och främst sker via medvetna val, att simultantolkning sätter en tidspress för tolken, vilket gör det nödvändigt att koncentrera innehåll samt att redundansen förekommer på alla nivåer av språket. Det kan vara därför nödvändigt att behandla redundansen genom att tillägga information särskilt om ämnet är abstrakt för att tolkningen inte ska bli alltför svårförståelig. Vi kan också se hur Herberts (1952) påstående om **faran med att koncentrera tolkningen i en administrativ diskurs** där nyanser spelar en stor roll är väl motiverat: eftersom tolkningssituationerna i undersökningsmaterialet var presskonferenser hållna av den finska regeringen, är det här fråga om just en administrativ diskurs. Eftersom fatiska element förmedlar bland annat nyanser, kan också påståendet om koncentrationen av de fatiska elementen i texten sägas vara befogat eftersom tolkarna visade sig föredra att tillägga hellre än utelämna sådana element.

Materialet ger en realistisk bild av en äkta medietolkningssituation eftersom alla tolkningshändelserna har ägt rum i direkta tv-sändningar för hela det finska folket varav en del har behövt tolkning till svenska. Resultaten kan ändå inte generaliseras att gälla all medietolkning eftersom omfattningen av undersökningsmaterialet inte är stor och ämnesinnehållet är högst begränsat (till coronafrågor). Medietolkningens mångskiftande karaktär gör det också inte möjligt att fullständigt generalisera resultaten.

Med tanke på framtida forskning kan man exempelvis fundera på hur formaliteten i en tolkningssituation påverkar användningen av tolkningsstrategierna: koncentrerar eller tillägger tolken information på samma sätt vid en presskonferens hållen av regeringen som i ett

underhållningsprogram, och är det främst graden av formalitet som påverkar tolkens habitus och därigenom tolkningsprocessen?

Redundans är viktigt att förstå som fenomen vid tolkning eftersom den förekommer på alla nivåer av språket och på så sätt påverkar förmedlingen av information och hur den mottas av åhöraren. Fenomenet har tendenser att både koncentreras och ökas beroende på hur hög informationstätheten i texten är, hur abstrakt temat är och vem som hör till huvudsakliga mottagargruppen, det vill säga hur mycket de kan tänkas veta om innehållet. Redundansen beror på de inbördes förhållandena mellan språkets enheter och förändringar som sker med dem, det vill säga vad som sker på diskursnivå. Också mottagaren spelar en central roll eftersom den drar slutsatser språkligt, kognitivt, kontextuellt och pragmatiskt: om mottagaren kan dra slutsatser av texten med hjälp av alla dessa faktorer, kan de preciserande språkliga elementen reduceras. Om mottagaren ändå inte kan dra slutsatser av texten: tillägg vid behov preciserande element.